

SUOMEN PANKKI
KIRJASTO

FINLANDS BANKS
76 ÅRSBOK 1995

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Siffrorna i årsboken baserar sig
på de uppgifter som fanns tillgängliga
i början av februari 1996.

ISSN 03551-5933

Vammalan Kirjapaino Oy
Vammala 1996

Innehåll

Chefdirektörens översikt	7	Fortsatt tillväxt på marknaden för benchmarklån	36
Den ekonomiska utvecklingen	9	Flera utvecklingsprojekt på skuldebrevsmarknaden	37
Den ekonomiska tillväxten i Europa avtog mot slutet av året	9	Ringa tillväxt på aktiemarknaden	38
Finlands exportmarknader och export utvecklades gynnsamt	11	Ny företagslag för finansmarknaden under beredning	39
Konsumtionen stimulerade den inhemska efterfrågan	14	Finansmarknaden förbereds för EMU:s tredje etapp	39
Totalproduktionens snabba tillväxt fortsatte	15	Betalningssystemen och betalningsmedelsförsörjningen	40
Inflationstakten långsam	16	Betalningssystemssamarbete mellan EU:s medlemsländer	40
Tillväxten i statsekonomins underskott bröts	17	Finlands Banks och bankernas samarbete i betalningssystemfrågor intensifierades	41
Bytesbalansen visade överskott	18	Tillsynen över betalningssystemen utvecklades	41
Penningpolitiken	19	Bankerna fortsätter utvecklingen av myntkortssystemet	42
Räntepolitiken lättade i slutet av året, marken stabiliserades	19	Bankernas behov att skuldsätta sig på checkkontona i Finlands Bank minskade	42
Störningar på de internationella penning- och valutamarknaderna	20	Sedelstocken oförändrad, mynten ökade	43
Finlands Bank sänkte anbudsräntan i slutet av året	23	Flera jubileumsmynt gavs ut	44
Utlandsskulden minskade, statens skuldsättning till utlandet stannade av	26	Sedelströmmarna ökade	45
Efterfrågan på bankkrediter återhämtade sig långsamt, penningmängdens tillväxttakt måttfull	27	Finlands Bank minskade sina myntlager	46
Minimireservsystemet reformerades	28	Överföringen av myntansvaret förbereddes	46
Ändringar i likviditetssystemet	28	Inväxlingen av gamla sedlar och mynt långsam	46
Kriterierna för motparter vid penningmarknadsinterventioner preciserades	28	Sedelförfalskningar sällsynta	46
Statens värdepapper huvudsakligt material för penningmarknadsinterventionerna	29	Penningförsörjningstjänster avgiftsbelades	46
Penning- och valutakurspolitiska förberedelser för den ekonomiska och monetära unionen	29	Förberedelser av en gemensam sedel	46
Finansmarknaden	30	Övrig verksamhet	48
Bankernas lönsamhet sakta uppåt	30	Internationellt samarbete	48
Ökad användning av marknadsbaserade referensräntor	32	Verksamhet i anslutning till Europeiska unionen	48
Strukturella förändringar i banksektorn	32	Internationella regleringsbanken	49
Bankstödet 1995	33	Internationella valutafonden	49
Finansmarknadslagstiftningen reviderades	33	Övrigt internationellt samarbete	50
Statens upplåning försköts mot den inhemska marknaden	35	Förvaltningen av valutaserven	50
		Ekonomisk analys och forskning	51
		Information och publikationer	52
		Dataadministration	52
		Statistikproduktion och informationstjänster	52
		Databehandling	53
		Intern verksamhet, organisation och personal	53
		Utbildning	54

Finlands Banks bokslut	56	Figurer	
Resultaträkning	56	1. Den ekonomiska utvecklingen i vissa industriländer	10
Balansräkning	58	2. Den ekonomiska utvecklingen i Finland och internationellt	11
Bokslutsbilagor	60	3. Hushållssektorn	13
Kommentarer till bokslutet	62	4. Sparande och investeringar	13
Bokförings- och bokslutspraxis	62	5. Företagssektorn	14
Kommentarer till resultaträkningen	62	6. Produktion	15
Kommentarer till balansräkningen	63	7. Arbetsmarknad, löner och priser	16
Revisionsberättelse	65	8. Statens utgiftsbesparingar 1991–99	17
		9. Den offentliga sektorn	17
Bilagor	67	10. Extern balans	18
Penning- och valutapolitiska åtgärder samt finansmarknadsåtgärder	68	11. Nyckelräntor	20
Finlands Banks viktigaste utlåtanden	70	12. Faktisk och förväntad 3 mån. ränta	20
Finlands Banks publikationer	92	13. Finlands Banks interventioner	21
Finlands Banks ledning och organisation	93	14. D-markens och den japanska yenens kurs mot US-dollar	21
		15. ERM-valutornas avvikelser från D-markens centralkurs	22
Tabeller		16. Centralbanksräntor i ERM-länder	23
1. Finlands Banks balansräkning 1995	74	17. Markens externa värde	23
2. Finlands Banks valutareserv och valutaterminsposition	78	18. Räntedifferens gentemot utlandet	25
3. Markens kurs mot ecu och utrikeshandelsvägt valutaindex	78	19. Finlands Banks valutareserv	25
4. Finlands Banks grundränta	78	20. Bankernas utestående krediter	27
5. Finlands Banks minimireservsystem	79	21. Penningaggregat	27
6. Bankernas likviditetsposition i Finlands Bank	79	22. Depositionsbankskoncernernas resultat	31
7. Finlands Banks likviditetssystem	79	23. Depositionsbankskoncernernas oreglerade fordringar och kreditförluster	31
8. Inhemska räntor	80	24. Räntemarginal mellan markkrediter och markdepositioner	32
9. Finlands Banks interventioner på penningmarknaden	80	25. Räntebindningar för bankernas utestående krediter i mark	32
10. Finlands Banks avistainterventioner på valutamarknaden	81	26. Räntebindningar för bankdepositioner i mark	33
11. Finlands Banks terminsinterventioner på valutamarknaden	81	27. Emissioner av masskuldebrevslån i mark	36
12. Avista medelkurser för utländska valutor årsvis	82	28. Statens benchmarklån	36
13. Avista medelkurser för utländska valutor 1995 månadsvis	84	29. Aktiekurser och börsbolagens anskaffning av riskkapital	38
14. Sedel- och myntleveranser	88	30. Betalningarna inom Finlands Banks checkkontosystem	42
15. Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året	89	31. Bankernas checkkontolimiten under dagen	42
16. Sedelsorteringen i Finlands Bank	90	32. Värdet av utelöpande sedlar och mynt	43
17. Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem	90	33. Utelöpande sedlar och mynt	44
18. Bankernas checkkontolimiten under dagen	91	34. Innehav av sedlar och mynt	44
19. Inhemsk clearingrörelse	91	35. Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank 1995	45
		36. Finlands Banks verksamhetsutgifter	53

Chefdirektörens översikt

Atagandet att följa en disciplinerad linje för att främja monetär stabilitet och uthållig tillväxt avspeglades på många sätt under 1995. Regeringens beslut om sanering av den offentliga ekonomin och höstens moderata löneuppgörelse har tillsammans med den starkare marknaden och de till följd av Finlands EU-medlemskap sjunkande livsmedelspriserna skapat förutsättningar för minskade inflationsförväntningar och en väsentlig lättnad i penningpolitiken.

BNP-tillväxten på drygt 4 procent 1995 var bland de högsta i Europa, men tillväxttakten sjönk klart vid halvårsskiftet. Till produktionsökningen bidrog fortfarande i första hand exporten. Finlands exportmarknader växte totalt sett kraftigt under 1995, men under andra halvåret avtog tillväxten framför allt i Europa. I synnerhet marknaden för skogsindustriprodukter försvagades under årets sista månader, om än delvis av tillfälliga orsaker.

Den inhemska efterfrågan fortsatte även den att öka rätt snabbt tack vare den privata konsumtionen och industrins investeringar. Efterfrågan på sysselsättningsskapande tjänster var dock fortsatt svag, likaså efterfrågan på bostäder. Även efterfrågan på krediter var låg, då industrin i huvudsak finansierade sina investeringar genom intern finansiering och hushållen och de hemmamarknadsorienterade företagen fortsatte att betala tillbaka sina skulder. Den låga kreditefterfrågan har försvårat bankernas möjligheter att förbättra sin lönsamhet.

Tack vare exporttillväxten och det med ca 10 procent förbättrade bytesförhållandet visade bytes-

balansen ett betydande överskott 1995. Avmattningen i exportvolymens tillväxt och framför allt den snabbare tillväxten i importvolymen mot slutet av året tyder dock på att återbetalningen av den utländska skulden passerat sitt intensivaste skede och att den inhemska efterfrågan håller på att förskjutas mot importvaror och utländska tjänster i stället för inhemska sysselsättningshöjande produktion.

Inflationen var under 1995 rätt långsam, främst på grund av tillfälliga faktorer. Den starkare marknaden bidrog till lägre importpriser, och livsmedelspriserna sjönk betydligt till följd av Finlands medlemskap i EU.

Trots den snabba ekonomiska tillväxten minskade arbetslösheten endast marginellt. Även om sysselsättningen inom industrin förbättrades något, bromsades nedgången i arbetslösheten väsentligt av den fortsatta lågkonjunkturen inom byggnads- och tjänstesektorn.

Under början av 1995 fortsatte den försiktiga åtstramning av penningpolitiken som inletts 1994 som en reaktion på stigande långa räntor och tilltagande inflationsförväntningar. Finlands Bank höjde anbudsräntan i februari och juni med totalt en halv procentenhet. Med räntehöjningarna ville Finlands Bank reagera mot det ökade pris- och kostnadstrycket till följd av löneuppgörelserna hösten 1994 och de stegrade exportpriserna. Genom sin markering att hålla fast vid prisstabilitetsmålet avsåg Finlands Bank att hindra inflationsförväntningarna från att sprida sig till hela ekonomin.

Även om den krympande skillnaden mellan de finländska och de internationella långa räntorna

redan kring halvårsskiftet antydde att inflationsförväntningarna successivt höll på att avta, var det först mot slutet av året som tilltron till en stabil ekonomisk utveckling ökade på penning- och valutamarknaden så att penningpolitiken fick större spelrum. Till det ökade förtroendet bidrog framför allt höstens moderata, över tvååriga löneuppgörelse samt besluten om konsolidering av statsekonomi och sänkning av de indirekta arbetskraftskostnaderna. Allt detta ökade förutsättningarna för prisstabilitet, fortsatt ekonomisk tillväxt och förbättrad sysselsättning. Valutakursen förblev stabil och de långa räntorna sjönk ytterligare.

Under fjärde kvartalet sänkte Finlands Bank anbudsräntan i fyra omgångar med sammanlagt 1.75 procentenheter så att den vid slutet av 1995 låg på 4.25 procent. Också grundräntan sänktes två gånger, med totalt en halv procentenhet. I samband med anbudsräntesänkningen gav Finlands Bank i motsats till tidigare praxis sin bedömning av den framtida inflationen, på vilken uppläggnings- och penningpolitiken baseras, samt av de faktorer som påverkar inflationen.

För 1996 är tillväxtförutsättningarna alltför goda, även om totalproduktionen ökar något långsammare till följd av den vikande tillväxten på exportmarknaderna och den strama statsekonomi. Inflationstakten kommer under de närmaste åren att vara låg, också efter att effekten av de tillfälliga faktorerna upphört. I förening med saneringen av statsfinanserna skapar detta goda förutsättningar för en fortsatt låg räntenivå.

En central och svår uppgift för den ekonomiska politiken blir att stimulera den sysselsättningskapande inhemska efterfrågan, dock så att exporten samtidigt bibehåller sin priskonkurrenskraft och bytesbalansen förblir positiv.

Den sysselsättningsstimulerande politiken måste under 1996 fokuseras på strukturella förändringar och reformer. Nödvändiga men ingalunda tillräckliga förutsättningar för en märkbar minskning av arbetslösheten är en måttfull löneutveckling, konsoliderade statsfinanser, låg inflation, stabila valutakurser och, som en direkt följd därav, låga räntor.

Det är viktigt att inte i stället för strukturella förändringar ingjuta oskäligen optimistisk eller på konstgjort sätt försöka stimulera efterfrågan. Kravet på en varaktigt positiv bytesbalans för att minska den utländska skuldsättningen förutsätter av Finland en högre sparkvot än genomsnittet under de senaste tjugo-trettio åren. För att sysselsättningen under rådande bytesbalansbegränsningar och inflationskänsliga räntor skall kunna förbättras måste de inhemska konsumtionsvarorna och tjänsterna bli

ännu konkurrenskraftigare än förut i förhållande till importvaror och utländska tjänster. Förutom återhållsamhet i lönefrågor krävs en omstrukturering av såväl beskattning och inkomstöverföringar som arbetsmarknaden för att konkurrenskraften skall kunna säkerställas.

Det är skäl att understryka att behovet av fortsatt ekonomisk-politisk disciplin, återhållsam löneutveckling och strukturella reformer bottnar i våra egna anspråk och utgångspunkter och inte i krav föranledda av EU-medlemskapet.

* * *

För 1995 redovisade Finlands Bank ett svagt resultat, precis som under de närmast föregående åren. Under 1990-talet har banken lidit kännbara förluster både genom sin medverkan i skötseln av bankkrisen och genom kursförluster till följd av markens appreciering i förhållande till de viktigaste reservvalutorna.

Att valutakurser och räntor så kraftigt påverkat resultatet har varit en oundviklig del av centralbanksverksamheten i de förhållanden som Finland tvingats fungera i. Exceptionellt har däremot varit att centralbankens roll i skötseln av bankkrisen varit en annan än den temporära finansiärens. Detta kunde i tiden inte undvikas, eftersom staten vid bankkrisens utbrott saknade den organisation och de instrument som hanteringen av krisen krävde. I det läget fick Finlands Bank ta över ett stort antal fastigheter och andra tillgångar som inom den nuvarande Spondakoncernen förvaltas av egendomsförvaltningsbolag bildade för ändamålet. Att äga företag som idkar affärs- och investeringsverksamhet ingår inte i uppgifterna för en centralbank.

Att en centralbank deltar i uppgifter av detta slag överensstämmer varken med principen om centralbankens oberoende eller åtagandena i de EU-fördrag som Finland ingått. På framställning av riksdagens bankfullmäktige har regeringen därför initierat åtgärder för att överföra ansvaret på staten för det resterande innehavet av tillgångar och fordringar som tillföll Finlands Bank vid övertagandet av Sparbankernas Central-Aktie-Bank (Skop). Samtidigt ersätts ränteförluster på det kapital som varit uppbundet i Skop-operationerna. Beslutet innebär att samtliga egendomsförvaltningsbolag som svarat för bankkrisens eftervård samlas under statens kontroll.

Den ekonomiska utvecklingen

Finland inledde sitt medlemskap i Europeiska unionen i gynnsamma förhållanden. Den ekonomiska tillväxten var snabb särskilt i början av året. Marknaden förstärktes, och de långa räntorna sjönk. Livsmedelspriserna gick ned genast efter årsskiftet som en följd av EU-medlemskapet. Konkurrensen ökade inom tidigare skyddade sektorer, vilket också bidrog till att minska inflationstrycket.

Den ekonomiska politiken var liksom tidigare inriktad på att stoppa skuldsättningen i den offentliga ekonomin och hålla inflationen låg. Detta överensstämde också med de mål som EU-medlemskapet uppställde. Den nya regeringen, som utnämndes efter riksdagsvalet i mars, presenterade ett sparprogram med nedskärningar av statsutgifterna under hela valperioden. Sparplanen fastställdes också i Finlands konvergensprogram, som godkändes av EU-kommissionen och ministerrådet i september.

Den beslutade konsolideringen av statsfinanserna, höstens moderata löneuppgörelser, minskade inflationsförväntningar och fallande långa räntor skapade förutsättningar för en uthållig tillväxt. De bidrog också till ett gott utgångsläge i den beslutsprocess under vilken Finlands anslutning till den tredje etappen av EU:s ekonomiska och monetära union avgörs.

Den ekonomiska tillväxten i Europa avtog mot slutet av året

Sysselsättningen i EU-länderna förbättrades inte nämnvärt under 1995, trots att den ekonomiska tillväxten var snabb under första halvåret (figur 1). Mot slutet av året började tillväxten avta. Även om nedgången i tillväxttakten till en del kunde tillskrivas tillfälliga faktorer, som exempelvis minskad lagerhållning, ökade osäkerheten om tillväxtutsikterna klart mot slutet av året.

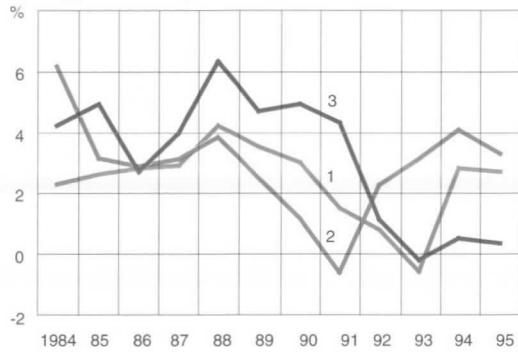
Den offentliga sektorns underskott, som tilltagit under recessionen, krympte i förhållande till bruttonationalprodukten, men i en takt som inte motsvarade de uppsatta målen. Inflationen blev i Europa långsammare än väntat. Också inflationskillnaderna minskade. Det avtagande inflationstrycket skapade i flera EU-länder utrymme för en lättnad i penningpolitiken.

I Förenta Staterna ledde den redan sedan fyra år tillbaka relativt snabba tillväxten till att arbetslösheten sjönk under 6 procent. Den snabba åtstramningen av penningpolitiken året innan föreföll att ha dämpat inflationsförväntningarna och prishöjningsstrycket. Följaktligen förblev konsumentprisernas ökningstakt låg 1995, trots att tillväxten var snabb och dollarn tidvis försvagades. Centralbanken kunde därför sänka räntorna när de första tecknen på en avmattning i tillväxttakten blev synliga.

Figur 1.
DÉN EKONOMISKA UTVECKLINGEN
I VISSA INDUSTRILÄNDER

Bruttonationalprodukt

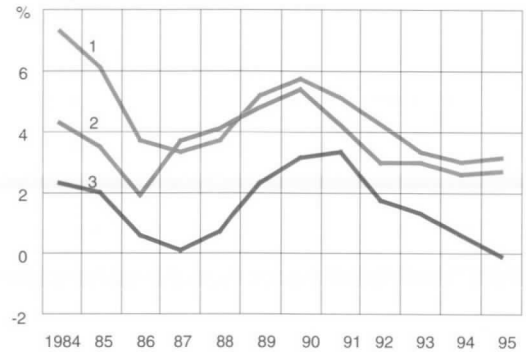
Årlig procentuell volymförändring

- 1. EU
- 2. Förenta Staterna
- 3. Japan

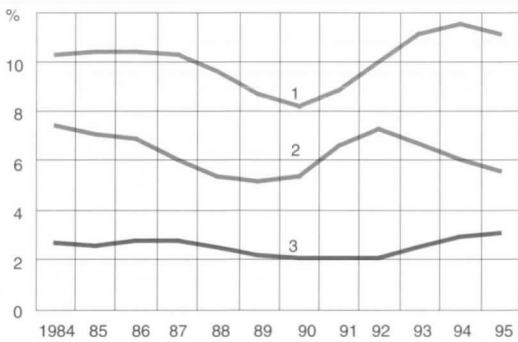
Konsumentpriser

Årlig procentuell förändring

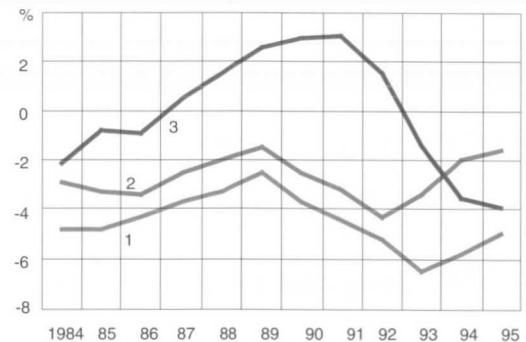
- 1. EU
- 2. Förenta Staterna
- 3. Japan

Arbetslöshet

- 1. EU
- 2. Förenta Staterna
- 3. Japan

Den offentliga sektorns nettoutlåning
I procent av bruttonationalprodukten

- 1. EU
- 2. Förenta Staterna
- 3. Japan

Liksom EU-länderna hade också Förenta Staterna satt som mål att bryta tillväxten i den offentliga sektorns skuldsättning. Den offentliga sektorns underskott krympte 1995 till mindre än 2 procent av bruttonationalprodukten. Nedgången var dock långsammare än under de två närmast föregående åren (figur 1).

I Japan stod den ekonomiska tillväxten stilla redan för tredje året i rad. Finanspolitiken var lätt, och den offentliga sektorns underskott fortsatte att växa. Till följd av den tröga tillväxten och delvis också på grund av bankernas svårigheter sänkte centralbanken sina räntor till närapå noll. Inte ens den betydande räntedifferensen hindrade yenen från att förstärkas i snabb takt på våren, när handelsförhandlingarna mellan Förenta Staterna och Japan körde fast. Mot slutet av året återgick yensens kurs mot dollarn dock till den nivå som rådde i början av året.

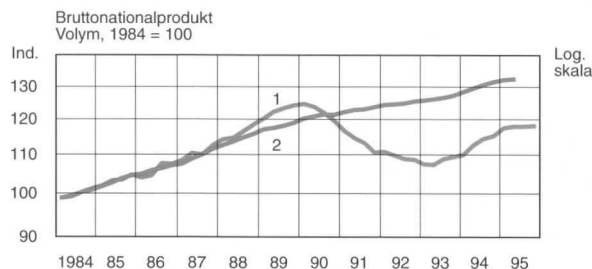
Finlands exportmarknader och export utvecklades gynnsamt

Världshandeln fortsatte att växa kraftigt också 1995. Till den livliga internationella handeln bidrog framför allt Förenta Staternas och Japans snabba importökning. Industriländernas handel ökade då efterfrågan fokuserades på investeringar i maskiner och utrustning. I Europa steg efterfrågan i början av året till följd av företagets investeringar, medan konsumtionen och bostadsbyggandet ökade endast något. Efterfrågan i de snabbväxande asiatiska länderna mer än kompenserade den nedgång i den latinamerikanska importefterfrågan som orsakats av Mexicokrisen.

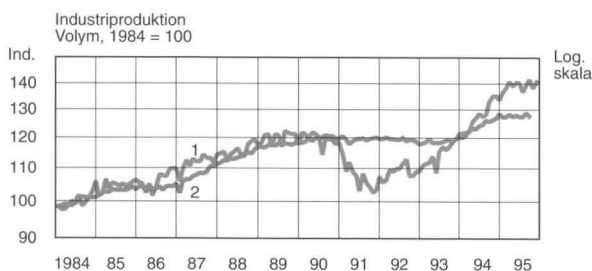
Eftersom Tysklands och Englands import ökade relativt långsamt, växte Finlands exportmarknader (världshandeln vägd med exportandelar) i klart lägre takt än världshandeln. Sveriges import steg däremot snabbt till följd av industriinvesteringarna och importen för exportproduktionen.

De kraftiga fluktuationerna i växelkurserna under 1995 hade ingen nämnvärd inverkan på handelsströmmarna mellan industriländerna. Däremot verkade dollarns försvagning under året sänkande på vissa råvarupriser i andra valutor, särskilt oljepriserna. Deprecieringen av den svenska kronan sänkte åter världsmarknadspriserna på sågvaror, eftersom faktureringen av sågvaror i Europa till stor del sker i svenska kronor.

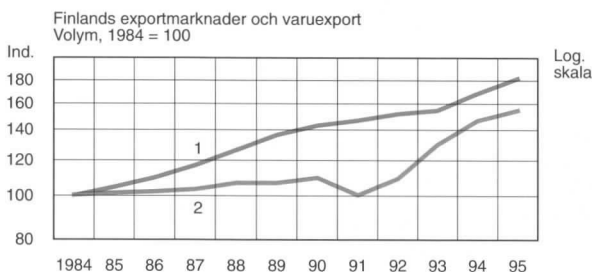
Figur 2.
DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN I FINLAND
OCH INTERNATIONELLT

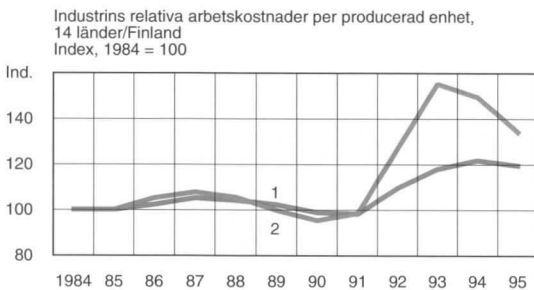
1. Finland
2. OECD-länderna

1. Finland
2. OECD-länderna

1. Finlands exportmarknader¹
2. Finlands varuexport

1. I nationella valutor
2. I samma valuta

¹ Världshandeln exportvägd.

Volymen av Finlands varuexport fortsatte att växa i snabb takt ända fram till sommarmånaderna, då takten planade ut. I genomsnitt ökade exporten dock med 6 procent från året innan, dvs. mindre än exportmarknaderna (figur 2). Exporten bars upp av den fortsatt goda priskonkurrenskraften och ett produkturval som motsvarade den internationella efterfrågan. Exporttillväxten började dock under året bromsas upp av kapacitetsbristen i flera företag, särskilt inom metallindustrin. Mot slutet av året blev det nödvändigt att begränsa exporten av vissa skogsprodukter för att motverka en nedgång i priserna.

Metallindustrins export tilltog i mycket rask takt bland annat tack vare elektronikprodukterna. Också verkstadsindustrins produkter exporterades i stor omfattning till följd av den globala investeringsboomen. Branschens tillväxtsiffror drogs dock ned av att ett par fartygsleveranser sköts fram till 1996.

Inom skogsindustrin började marknadsläget för vissa produktgrupper klart försvagas mot slutet

av året. Redan på våren hade exporten av sågvaror försvårats, och på hösten blev det nödvändigt att begränsa även produktionen av finpapper. Det genomsnittliga exportpriset på massa och pappersprodukter steg dock mycket snabbt, och ännu i december var exportpriserna för denna produktgrupp trots markens förstärkning 27 procent högre än ett år tidigare. Prisstegringen berodde inte bara på det gynnsamma marknadsläget utan också på det faktum att investeringarna i ny kapacitet under denna konjunkturuppgång globalt sett varit praktiskt taget obefintliga.

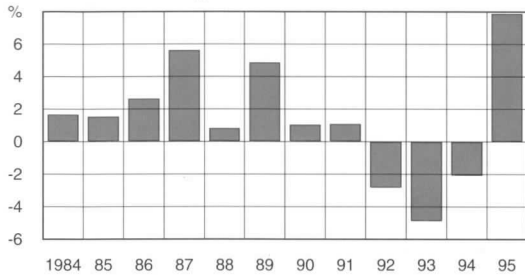
Exportprisernas ökningstakt påverkades under 1995 förutom av stegringen i exportpriserna på pappersprodukter också av järn- och metallverkens stigande exportpriser. Då importpriserna på olja och oljeprodukter samtidigt sjönk, var bytesförhållandet vid slutet av 1995 nästan 10 procent bättre än ett år tidigare. Bytesförhållandet återgick således till nivån under föregående konjunkturtopp 1989.

Utvecklingen i Finland

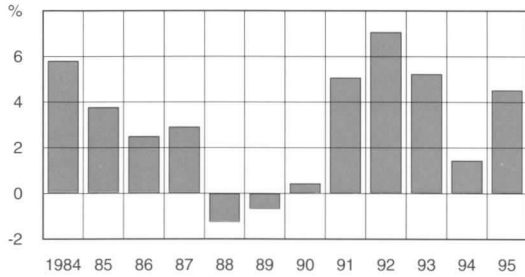
	1985-94	1992	1993	1994	1995
i genomsnitt					
volymförändring, %					
Export	4.5	10.0	16.7	13.3	8
Privata investeringar	-5.3	-19.6	-19.5	-0.3	12 ½
Privat konsumtion	0.6	-4.9	-2.9	1.8	4 ½
Inhemsk total efterfrågan	0.1	-5.6	-5.5	3.6	5
– därav offentlig	0.8	-2.2	-7.0	0.8	½
Import	3.0	1.1	0.8	12.6	10 ½
BNP	0.6	-3.6	-1.2	4.4	4 ½
förändring, %					
Inkomstnivå	5.8	1.9	0.7	2.0	4 ½
Arbetskostnader per producerad enhet	3.3	-2.1	-4.6	-2.9	3
Exportpriser	2.6	4.7	6.4	1.5	7.0
Importpriser	2.1	7.6	10.1	-0.2	-0.1
Konsumentpriser	4.0	2.9	2.2	1.1	1.0
– december–december	..	2.3	1.5	1.6	0.3
Underliggande inflation	0.6	2.9	2.6	1.3	..
– november–november	..	3.1	2.7	0.8	-0.5
Arbetslöshet, %	9.2	13.1	17.9	18.4	17.2
i % av bruttonationalprodukten					
Bruttoinvesteringar	21.8	16.7	14.3	15.4	16 ½
Bruttosparande	19.6	12.1	13.0	16.7	20
Bytesbalans = finansiellt netto	-2.2	-4.6	-1.3	1.3	3 ½
– företagssektorn	-2.2	-3.0	2.0	5.0	4 ½
– finansiella institut	0.4	-0.1	1.1	0.4	½
– hushåll	-0.2	4.2	3.4	1.9	3
– offentlig sektor	-0.1	-5.7	-7.9	-6.0	-5
Utländsk nettoskuld	35.5	48.2	54.7	52.5	44

Figur 3.
HUSHÅLLSSEKTORN
(inkl. icke-vinstsyftande samfund)

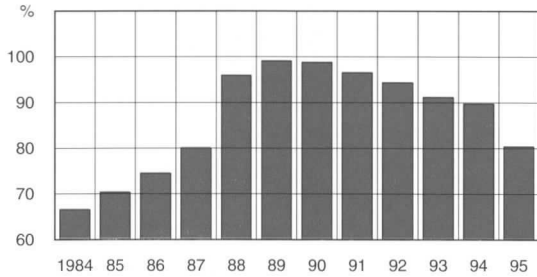
Disponibel realinkomst
Procentuell förändring

Nettosparande
I procent av disponibel nettoinkomst

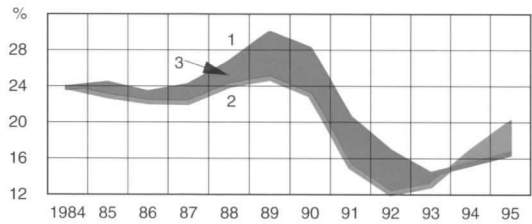
Skulder
I procent av disponibel nettoinkomst

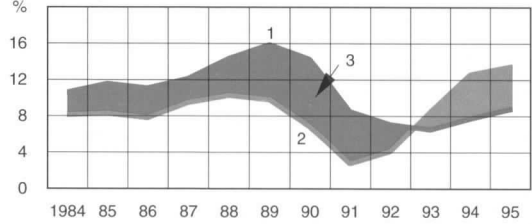
Figur 4.
SPARANDE OCH INVESTERINGAR

Bruttosparande och bruttoinvesteringar i procent av BNP
Sparande - investeringar = finansiellt netto

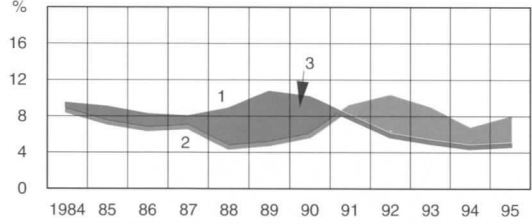
Hela samhällsekonomin

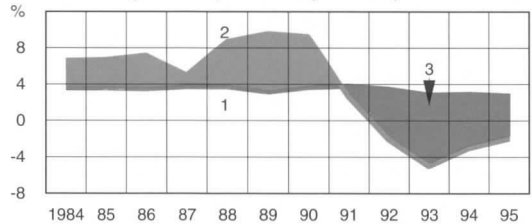
Företag

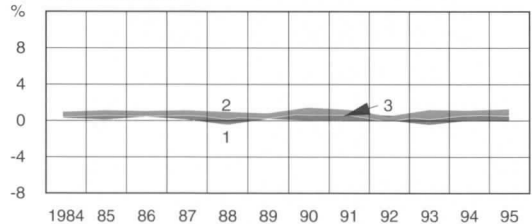
Hushåll

Den offentliga sektorn (inkl. socialskyddsfonder)

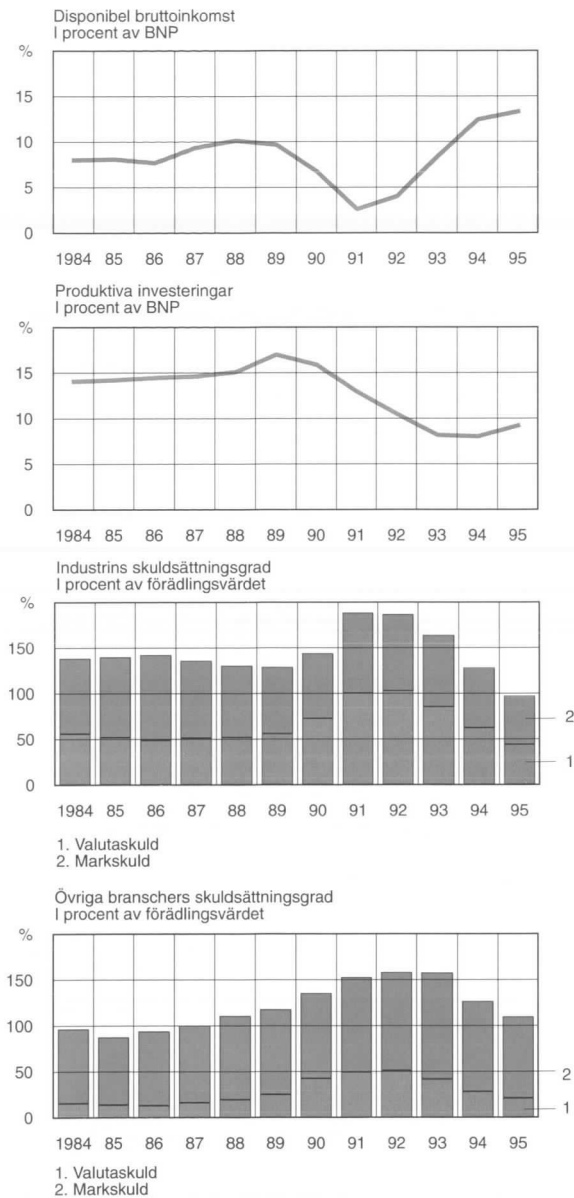
Finansiella institut

1. Investeringar
2. Sparande
3. Finansiellt under-/överskott för respektive sektor
hela samhällsekonomin = bytesbalansens under-/överskott

Konsumtionen stimulerade den inhemska efterfrågan

Figur 5.
FÖRETAGSSEKTORN

Den inhemska efterfrågan växte 1995 med 5 procent tack vare uppgången i den privata konsumtionen och industrins investeringar. Inom byggnadsbranschen fortsatte däremot lågkonjunkturen, vilket framför allt kunde märkas i bostadsproduktionen. Apprecieringen av marken stimulerade för sin del efterfrågan då den ökade hushållens och den skyddade sektorns disponibla inkomst. Däremot hann räntenedgången i slutet av året ännu inte inverka på den inhemska efterfrågan.

Hushållens reala disponibelinkomst steg 1995 med närmare 7 procent, om än delvis till följd av två skatteåterbärningar. Bakom realinkomstökningen låg märkbart högre nominella inkomster och fortsatt låg inflation. Ökade arbetsinkomster och minskad arbetslöshetsrisk bidrog till att stärka hushållens framtidstro. Den privata konsumtionen växte därför med hela 4½ procent.

Att köpa bostad intresserade däremot inte hushållen, som i spåren av recessionen fortfarande var ovilliga att ingå långfristiga åtaganden. Uppgången i de långa räntorna året innan höll kvar oron för en ny ränteuppgång, vilket också dämpade intresset för låntagning. De löneuppgörelser som hade ingåtts hösten 1994 bidrog under vårmånaderna till att öka oron för en tilltagande inflation med åtföljande räntestegring. Bostadspriserna sjönk därför något under 1995. Hushållens skuldsättning minskade således ytterligare (figur 3). En stor del av hushållen kämpade dock fortfarande med problem på grund av för stor skuldsättning.

Också företagssektorns finansiella ställning stärktes och skuldsättningen minskade 1995 (figur 4). Det höga kapacitetsutnyttjandet och exportprisstegringen förbättrade industriföretagens resultat betydligt. De inhemska kostnaderna steg inte lika snabbt som ofta tidigare varit fallet under en konjunkturuppgång. Industrins skuldsättning var därför klart mindre än i genomsnitt på 1980-talet (figur 5).

Industriinvesteringarna ökade avsevärt under 1995. Att investeringsviljan tilltog berodde inte bara på förbättrad lönsamhet utan också på kapacitetsbrist. Till följd av Finlands EU-medlemskap igångsattes ett antal startklara projekt. Industrins investeringskvot var 1995 redan i det närmaste lika stor som genomsnittet för 1980-talet, men företagen behövde knappast alls ty sig till lånade medel.

För andra än industriella företag stärktes ställningen något tack vare rationaliseringar och ökad konsumtionsefterfrågan. Dessa företags skuldsättning var dock fortfarande större än i mitten av 1980-talet. Hemmamarknadsföretagen belastades dessutom alltså inom många branscher av en i förhållande till efterfrågan alltför stor kapacitet och investeringsbehovet var följaktligen obetydligt.

Den offentliga sektorn har på samma sätt som företagssektorn tvingats rationalisera sin verksamhet. Den offentliga efterfrågan, investeringar och konsumtion, växte något under 1995. De offentliga utgifternas (exkl. finansiella investeringar) andel av bruttonationalprodukten minskade.

Totalproduktionens snabba tillväxt fortsatte

Liksom under tidigare år byggde produktionstillväxten 1995 till största delen på exportsektorn, men produktionen ökade något också inom den övriga företagsverksamheten (figur 6). Totalproduktionens tillväxt uppgick till drygt 4 procent. För industriproduktionen började tillväxttakten avta mot slutet av året delvis på grund av tillfälliga faktorer. Inom en del industribranscher bidrog kapacitetsbegränsningarna till att dämpa produktionsökningen. Inom skogsindustrin ledde driftstoppen till att produktionen minskade i slutet av året.

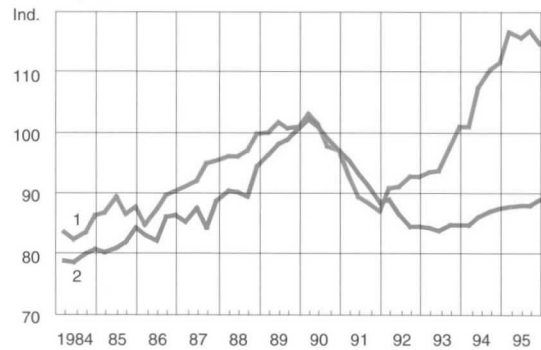
Då industriinvesteringarna var koncentrerade på maskiner och utrustning och hushållen undvek att köpa nya bostäder, var byggnadsproduktionen fortsättningsvis lamslagen. De större investeringsprojekt som industrin påbörjat fick ännu inte fullt genomslag på produktionen. Inom byggnadsproduktionen var verksamheten främst inriktad på ombyggnads- och reparationsarbeten.

Inom tjänstesektorn och övriga hemmamarknadsbranscher förbättrades sysselsättningen inte nämnvärt under 1995. De stora löneökningarna i slutet av 1994 försvårade i förening med den breda skattekillen en förstärkning av sysselsättningen. Endast industrin ökade klart sin arbetskraft. Arbetslösheten avtog mindre än vad ökningen av sysselsättningen skulle ha förutsatt, eftersom också arbetskraftsutbudet växte. Arbetslösheten sjönk därför endast långsamt och förblev hög, i genomsnitt 17,2 procent (figur 7).

På grund av den höga arbetslösheten presenterade regeringen för riksdagen ett sysselsättningspoli-

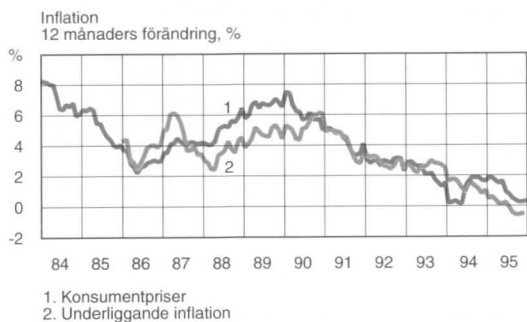
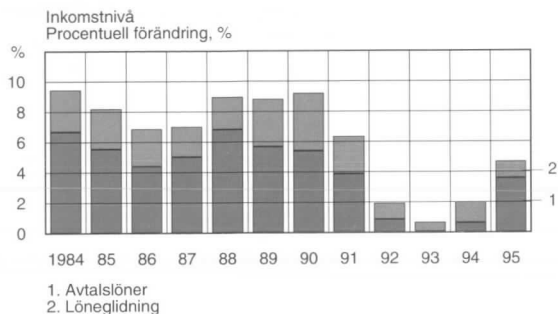
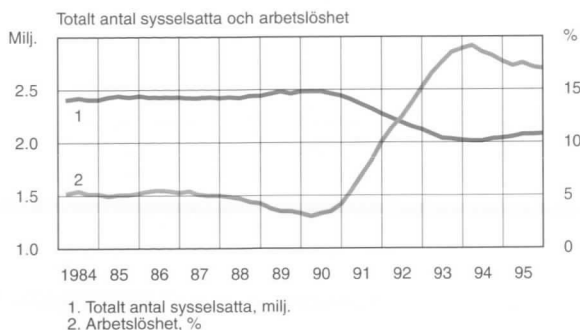
Figur 6.
PRÖDUKTION

Volym, 1990 = 100

1. Exportsektor (industri, energi och skogsbruk)
2. Övrig privat företagsverksamhet

Figur 7.
ARBETSMARKNAD, LÖNER OCH PRISER

tiskt program, vars viktigaste element var en sänkning av de indirekta arbetskostnaderna med i genomsnitt 1.5 procentenheter. Programmet var också avsett att öka arbetsmarknadens funktionsduglighet.

Inflationstakten långsam

Det som mest påverkade konsumentpriserna 1995 var nedgången i livsmedelspriserna till följd av Finlands EU-medlemskap; vändningen nedåt hade skett redan i slutet av 1994. Livsmedelspriserna sjönk snabbast under årets första månader och på nytt på hösten. EU-medlemskapet har därför en betydande, men tillfällig effekt på konsumentprisindexets årliga förändringstakt också 1996. Utan denna nedgång i livsmedelspriserna skulle den skärpta indirekta beskattningen ha drivit upp konsumentprissteget från knappt 2 procent i början av 1995 till omkring 3 procent.

Den stabila prisutvecklingen höll på att äventyras i början av året, när effekterna av föregående hösts löneuppgörelser började driva upp arbetskraftskostnaderna och inflationsförväntningarna. Det fanns risk för att exportsektorns mycket goda lönsamhet liksom tidigare skulle överföras på de inhemska kostnaderna. Inkomstnivån i hela ekonomin steg från året innan med i genomsnitt 4½ procent (figur 7). Produktivitetstökningen förslog inte till att kompensera stegringen i arbetskostnaderna, och de ökade kostnaderna per producerad enhet framkallade tydligt ett inflationstryck.

Inflationstrycket dämpades dock av markens förstärkning, som ledde till att importpriserna tenderade att sjunka något. Särskilt priserna på konsumtionsvaror och olja sjönk märkbart. Den starkare marken tyglade också lusten att överföra kostnadsökningen på priserna. Växelkursens utveckling bidrog således vid sidan av de sjunkande livsmedelspriserna till att hålla också inflationsförväntningarna nere.

En nedgång i livsmedels- och importpriserna har större effekt på indikatorn för underliggande inflation än på konsumentprisindex, eftersom indikatorn har rensats för effekter från bostadspriser, räntor och indirekta skatter. Den underliggande inflationens 12 månaders förändring var därför negativ ända från sommaren.

Under året vann inflationsmålet på ca 2 procent ett allt bredare stöd. Arbetsmarknadsparterna ansåg det nödvändigt att sluta ett långsiktigt avtal

med dämpande effekt på lönekostnaderna. Resultatet av detta blev ett centraliserat drygt tvåårigt inkomststaval, som omfattade praktiskt taget samtliga löntagare. Avtalslönerna kommer under 1996–97 att ge upphov till ett betydligt mindre inflationstryck än 1995.

Tillväxten i statsekonomin underskott bröts

Statens upplåning var i början av året fortfarande rätt stor, då tillfälliga faktorer ökade utgifterna och minskade intäkterna. Mot slutet av året förbättrades dock statsekonomin finansiella ställning och nettofinansieringsbehovet uppgick till 63–64 miljarder mark 1995, vilket var mindre än ett år tidigare. Statens inkomster växte från året innan med 10 procent och utgifterna med 7 procent.

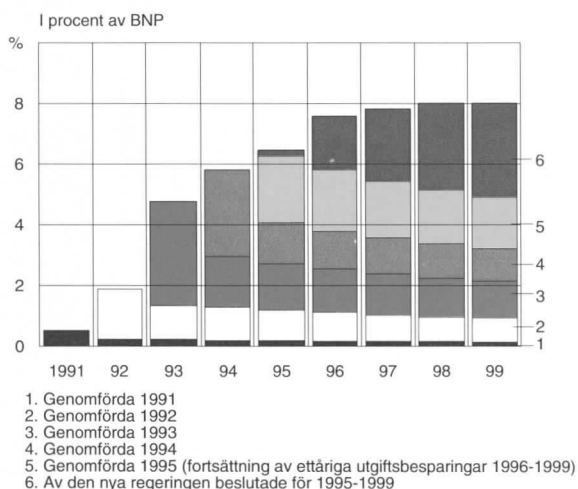
Av utgifterna fortsatte räntorna på statsskulden att öka. Transfereringarna till hushållen minskade däremot med över 4 procent från 1994 till ca 42 miljarder mark bland annat till följd av det förbättrade sysselsättningsläget. Lönesummans snabba tillväxt och konsumtionsuppgången bidrog åter till att öka statens inkomster. Inkomst- och förmögenhetsskatten gav allt som allt ett 15 procent större tillskott till statskassan än föregående år.

Den nya regeringens åtgärder för att stoppa den offentliga sektorns skuldsättning hade endast ringa inverkan på upplåningen 1995. Enligt regeringsprogrammet skulle statens utgifter skäras ned med omkring 21 miljarder mark fram till valperiodens slut. Då statens utgiftsnedskärningar ända från och med 1991 tas med i beräkningarna skulle besparingarna 1999 uppgå till hela 8 procent av totalproduktionens värde (figur 8). Det sysselsättningsprogram som gjordes upp på hösten anstränger inte statsekonomin nämnvärt.

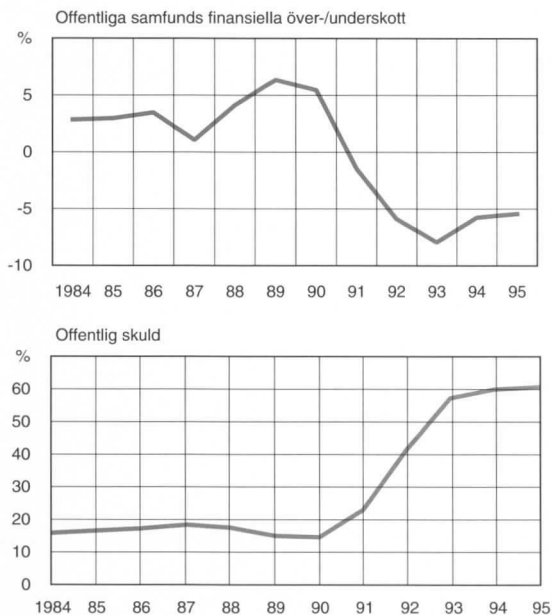
Då den kommunala ekonomin och socialskyddsfonderna visade ett överskott 1995, blev underskottet för hela den offentliga sektorn 5,5 procent av totalproduktionens värde. Den offentliga sektorns skuld var enligt samma konvergenskriterier 60 procent av bruttonationalprodukten (figur 9). Statens skuld fortsatte däremot att växa i snabb takt och uppgick till 359 miljarder mark eller 65 procent av bruttonationalprodukten.

Saneringen av de offentliga finanserna kräver att de offentliga utgifterna gallras under flera år. Utan utgiftsnedskärningar är det inte heller möjligt

Figur 8.
STATENS UTGIFTSBESPARINGAR 1991-1999

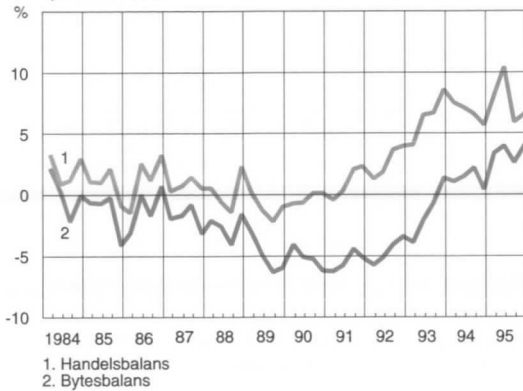

Figur 9.
DÉN OFFENTLIGA SEKTORN
(I procent av BNP)

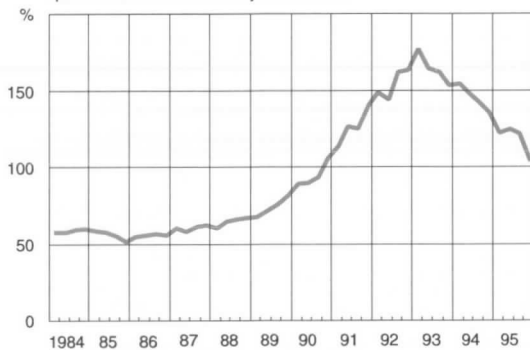

Figur 10.
EXTERN BALANS

Handelsbalans och bytesbalans
i procent av BNP

Utländsk nettoskuld
i procent av inkomsterna i bytesbalansen

att genomföra skattereformer som förbättrar sysselsättningen och minskar skattekillen. Den nya regeringen gav ett sparprogram för hela valperioden. Samma åtgärder skrevs också in i Finlands konvergensprogram, som i september presenterades för EU-kommissionen och ministerrådet. Programmet fick ett positivt mottagande vid det möte som Ekofin, ministerrådet av ekonomi- och finansministrar, höll i oktober. Enligt programmet skulle Finland klara kriteriet för offentligt underskott redan 1996 och kriteriet för offentlig skuld 1999, enligt scenariot med snabb tillväxt dock redan 1997.

Bytesbalansen visade överskott

Handelsbalansen visade 1995 ett överskott på 42 miljarder mark, vilket var betydligt mer än året innan. Mot slutet av året stannade exportvolymens tillväxt av, medan importen stimulerad av den inhemska efterfrågan fortsatte att växa hela året. Även om importen volymmässigt ökade mer än exporten, var överskottet i handelsbalansen till följd av det avsevärt förbättrade bytesförhållandet fortsatt stort.

Av de övriga bytesbalansposterna förbättrades tjänstebalansen betydligt jämfört med året innan. Inkomsterna från transporter växte snabbare än utgifterna för det ökade utlandsresandet. Den starkare marknaden och den minskade utlandsskulden stärkte för sin del nettot av kapitalavkastningen. Medlemsavgifterna till EU var lika stora som subventionerna och bidragen från EU.

Bytesbalansen visade 1995 ett överskott på 19 miljarder mark, vilket var betydligt mer än ett år tidigare. Med detta belopp kunde Finland minska sin i internationell jämförelse stora utländska nettoskuld. Överskottet i bytesbalansen utgjorde 3½ procent av bruttonationalprodukten (figur 10). För hemmamarknadssektorerna innebar det ökade bytesbalansöverskottet en avsevärd förbättring i den privata sektorns, särskilt företagets, finansiella ställning jämfört med året innan (figur 4).

Penningpolitiken

Penningpolitikens verksamhetsmiljö var gynnsam under 1995. Inflationförväntningarna bröts under året. Trots internationella störningsfaktorer rubbades inte markens stabilitet. Den externa balansen förstärktes ytterligare, och de långa obligationsräntorna sjönk betydligt.

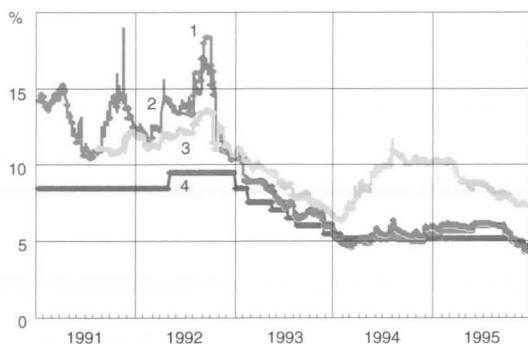
De tilltagande inflationförväntningarna till följd av den kraftiga ekonomiska tillväxten i början av året och det främst på grund av kostnadsfaktorer ökade inflationstrycket begränsade det penningpolitiska handlingsutrymmet ända fram till årets sista kvartal. I februari och juni höjde Finlands Bank anbudsräntan, men mot slutet av året fick penningpolitiken större spelrum. Av avgörande betydelse var härvid de beslut som fattades om statsfinanserna och arbetsmarknaden. Med konsekventa åtgärder i den ekonomiska politiken skapades förutsättningar för ekonomisk stabilitet: låg inflation, god konkurrenskraft, sanerade statsfinanser och förbättrad samsättning. Eftersom förtroendet för den ekonomiska politiken hade stärkts och inflationförväntningarna brutits, fanns det förutsättningar för en sänkning av räntenivån. Finlands Bank sänkte följaktligen anbudsräntan och grundräntan i slutet av året.

Räntepolitiken lättade i slutet av året, marken stabiliserades

Den försiktiga åtstramning av penningpolitiken som hade inletts 1994 fortsatte då Finlands Bank höjde anbudsräntan med 0.25 procentenheter till 5.75 procent i februari (figur 11) och åter med 0.25 procentenheter i juni. Räntehöjningarna blev nödvändiga på grund av de tilltagande inflationförväntningarna och det ökade kostnadstrycket. De långa räntorna var högst i början av året, men sjönk därefter stadigt, medan de korta marknadsräntorna nådde sin högsta nivå på sommaren för att sjunka mot slutet av året.

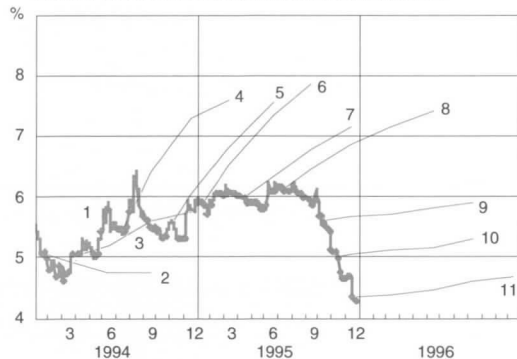
Eftersom den faktiska inflationen förblev låg och inflationsmålets trovärdighet ökade, började de ekonomiska aktörernas inflationförväntningar brytas och ränteförväntningarna på marknaden vända (figur 12). Inflationstakten uppskattades förbli låg också under de närmaste åren trots tillfälliga faktorer. Då dessutom utsiktorna för en sanering av statsfinanserna hade förbättrats och ovanligt måttfulla inkomsttaval hade uppnåtts på arbetsmarknaden, uppstod på hösten utrymme för lättnader i penningpolitiken. Denna möjlighet utnyttjades i oktober–december, då anbudsräntan sänktes med totalt 1.75 procentenheter till 4.25 procent. Grundräntan sänktes från 5.25 procent till 5 procent i början av november och vidare till 4.75 procent den 15 december.

Figur 11.
NYCKELRÄNTOR

1. Finlands Banks anbudsränta
2. 3 mån. helibor
3. Räntan på statens obligationslån med förfall 2004
4. Finlands Banks grundränta

Figur 12.
FAKTISK OCH FÖRVÄNTAD 3 MÅN. RÄNTA¹

1. 3 mån. helibor
2. Ränteförväntningar 15.1.1994
3. " 15.4.1994
4. " 15.7.1994
5. " 14.10.1994
6. " 16.1.1995
7. " 13.4.1995
8. " 14.7.1995
9. " 13.10.1995
10. " 15.11.1995
11. " 20.12.1995

¹ Den förväntade räntan är beräknad på basis av ränteterminoter.

Grunden för penningpolitikens utformning förblev oförändrad under året: en inflationstakt på ca 2 procent på medellång sikt. Utformningen baserade sig på Finlands Banks bedömning av den kommande inflationen. Vid bedömningen av prisutvecklingen utnyttjades olika prognoser och ett flertal indikatorer som beskriver den ekonomiska utvecklingen. Mera ingående bedömningar än förut offentliggjordes, bl.a. i den regelbundet återkommande artikeln om den ekonomiska utvecklingen, inflationen och penningpolitiken i tidskriften *Markka & talous* och även i ett separat meddelande i oktober. Anbudsräntans centrala betydelse som penningpolitiskt styrmedel befastes under året.

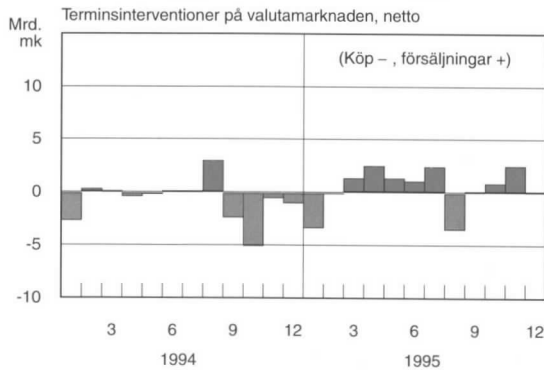
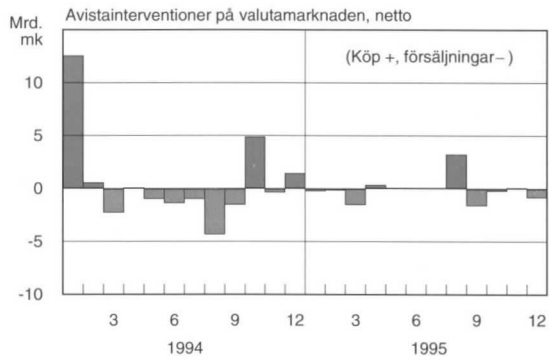
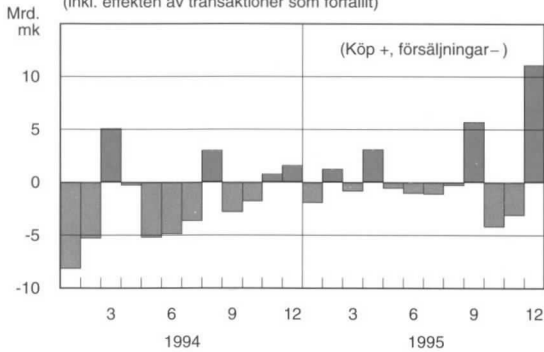
Störningarna på de internationella valutamarknaderna återspeglades knappast alls i markens externa värde. Eftersom Finlands Bank intervenerade i mindre utsträckning än under tidigare år, bestämdes markens värde fritt. Under året förstärktes markens betydligt gentemot såväl det handelsvägda valutaindexet som ecukorgen. I början av året och på hösten hindrades marken från att försvagas för snabbt, medan trycket uppåt på marken dämpades i april och augusti (figur 13). Finlands Banks terminsposition ökade i början av året och i augusti, då kapitalrörelsernas likviditetsåstramande effekt delvis neutraliserades med terminsköp. Under perioden mars–maj och i slutet av året, då det var lugnt på valutamarknaderna, fick terminsportföljen krympa och terminerna förfalla till betalning. Under 1995 nettolånade staten inte i utlandet, vilket för sin del möjliggjorde en reducering av Finlands Banks valutareserv och terminsposition. Mot slutet av året tillät Finlands Bank en något mindre fluktuation i markens värde än tidigare. Mätt med det handelsvägda valutaindexet var marken vid slutet av året 3 procent starkare än vid föregående årsskifte.

Störningar på de internationella penning- och valutamarknaderna

Tillspetsningen av Mexicos ekonomiska problem gav upphov till störningar på de internationella penning- och valutamarknaderna kring årsskiftet 1994–95. US-dollar försvagades i januari–april med ca 13 procent mot D-marken och med ca 19 procent mot den japanska yenen (figur 14). I Europa gjorde sig följdverkningarna av den mexikanska krisen i januari märkbara framför allt på den spanska, den italienska och den svenska penningmarknaden.

Figur 13.
FINLANDS BANKS INTERVENTIONER

Interventioner på penningmarknaden, netto
(inkl. effekten av transaktioner som förfallit)

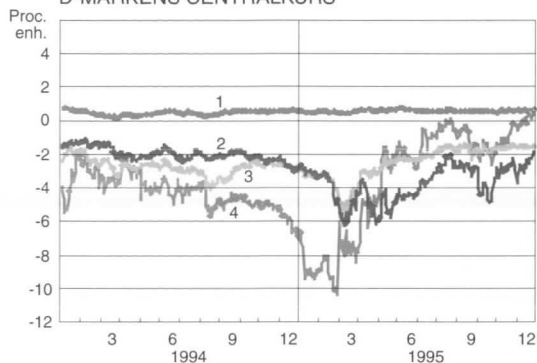
Figur 14.
D-MARKENS OCH DEN JAPANSKA YENENS KURS
MOT US-DOLLAR

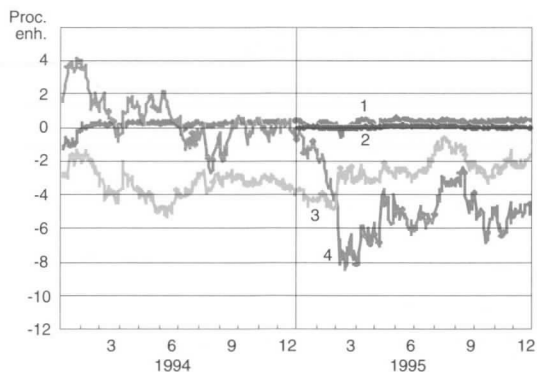
- 1. DEM/USD (vänsterskalan)
- 2. JPY/USD (högerskalan)

Stigande kurva = dollarn stärks.

Figur 15.
ERM-VALUTORNAS AVVIKELSER FRÅN
D-MARKENS CENTRALEKURS

1. Holland
2. Frankrike
3. Danmark
4. Spanien

1. Belgien
2. Österrike
3. Portugal
4. Irland

Stigande kurva = valutan stärks.

Störningarna på valutamarknaderna förvärrades i början av mars. Den inbördes avvikelser mellan valutorna inom EU:s växelkursmekanism ERM närmade sig systemets fluktationsgränser (figur 15). Den spanska pesetan utsattes för ett så starkt tryck att EU:s monetära kommitté på uppmaning av Spanien sammankallades den 5 mars. Kommittén beslöt att devalvera den spanska pesetan med 7 procent och den portugisiska escudon med 3.5 procent i förhållande till de övriga ERM-valutorna.

I slutet av mars sänkte Tysklands centralbank diskontot med 0.5 procentenheter till 4 procent och sin penningpolitiska styrränta, reporäntan, från 4.85 procent till 4.5 procent. Centralbankerna i Schweiz, Belgien, Österrike och Holland följde det tyska exemplet och sänkte sina räntor (figur 16). I Tyskland låg penningmängdens tillväxt under målnivån och inflationen var i avtagande.

Under första hälften av juli sänkte Förenta Staternas centralbank som väntat sin korta målränta (den s.k. fed funds-räntan) med 0.25 procentenheter till 5.75 procent. Dessförinnan hade räntan höjts sammanlagt sju gånger. Diskontot hölls oförändrat på 5.25 procent. Orsak till räntesänkningen var tecknen på en försvagning av den ekonomiska tillväxten i Förenta Staterna. Centralbankerna i Japan, Frankrike, Danmark och Kanada följde den amerikanska centralbanken och lättade något på sin penningpolitik. Till följd av räntesänkningen i Förenta Staterna sjönk de långa räntorna även i Europa.

Penningpolitiken fortsatte att lättas i augusti, då Tysklands centralbank sänkte sina räntor med 0.5 procentenheter – diskontot sänktes till 3.5 procent och lombardräntan till 5.5 procent. De viktigaste motiven för räntesänkningen var en minskning av penningaggregatet M3 och den positiva inflationsutvecklingen i Tyskland. Bundesbanks exempel följdes av nästan alla ERM-länder.

I början av augusti började dollarn förstärkas mot de övriga centrala valutorna. Storleken i dollarfluktuationerna kan ses i det faktum att dollarn i slutet av augusti var 21 procent starkare i förhållande till yenen än i mitten av april, då den var som svagast. Mot D-marken förstärktes dollarn med 7 procent under första hälften av augusti.

Diskussionen om tidsplanen för den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen och vilka länder som skulle kvalificera sig för medlemskap i EMU påverkade valutamarknaderna på hösten. I början av oktober började den franska

francen snabbt försvagas mot D-marken. I Frankrike, Spanien och Italien steg räntorna åter betydligt i slutet av oktober. Svårigheterna i samband med den franska regeringens sparprogram under slutet av året fick inga följdverkningar på penningmarknaderna.

Under den senare delen av året gav tecknen på en långsammare tillväxttakt än väntat i de europeiska ekonomierna utrymme för en avsevärd nedgång i de långa räntorna. Då inflationstrycket samtidigt var obetydligt, ökade förväntningarna om nya lättnader i centralbankernas penningpolitik. Den 14 december sänkte Bundesbank såväl diskontot som lombardräntan med 0.5 procentenheter till 3 respektive 5 procent och satte reporäntan till 3.75 procent.

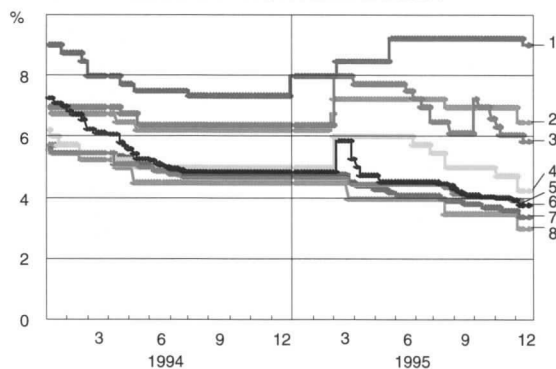
De internationella penning- och valutamarknaderna var under hela året känsliga för störningar. Dollarns värde, särskilt mot yenen, var det största problemet. Centralbankerna stödde dollarn vid flera tillfällen. Också den japanska bankkrisen kastade sin skugga över de internationella kapitalmarknaderna. Diskussionen om vilka länder som skulle klara EMU-kraven och om tidsplanen för EMU visade igen att ju mer tidpunkten för starten av den tredje etappen närmar sig, desto känsligare blir marknaden för dessa diskussioner.

Finlands Bank sänkte anbudsräntan i slutet av året

Störningarna på de internationella penning- och valutamarknaderna i början av året påverkade inte Finland i någon större utsträckning (figur 17). Förstärkningen av markens externa värde under 1994 var en följd av den positiva bytesbalansen, den snabba ekonomiska tillväxten och det allmänt stärkta förtroendet för den finländska ekonomin. Finland hade lyckats konsolidera sina statsfinanser, och medlemskapet i EU vid början av året ökade ytterligare förtroendet för ekonomin. Störningarna på de internationella marknaderna fick dämpade återverkningar på den finländska marknaden främst via Sverige. I januari försvagades markens externa värde med ca 1 procent mätt med det utrikeshandelsvägda valutaindexet; räntenivån förblev stabil.

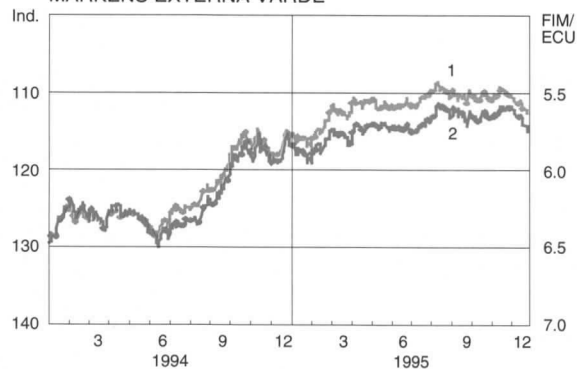
Finlands Bank hade höjt anbudsräntan vid sin volymanbudstävling i december 1994. Anbudsräntans roll som den viktigaste penningpolitiska styrräntan befästes ytterligare under 1995. I februari höjde Finlands Bank anbudsräntan med 0.25 pro-

Figur 16.
CENTRALBANKSRÄNTOR I ERM-LÄNDER

1. Spanien: reporänta
2. Irland: kort finansieringsränta
3. Frankrike: reporänta
4. Danmark: diskonto
5. Belgien: anbudsränta
6. Österrike: interventionsränta
7. Holland: diskonto
8. Tyskland: diskonto

Figur 17.
MÄRKENS EXTERNA VÄRDE

1. Utrikeshandelsvägt index, 1982 = 100
2. Märkens kurs mot ecun

Stigande kurva = marknaden stärks.

centenheter till 5.75 procent. Ränthöjningen baserade sig på att de närmaste årens inflationsförväntningar och kostnadstryck klart hade tilltagit. Uppgången i exportpriser, löner och priserna på inhemska råvaror medförde en ökad inflationsrisk.

De korta räntorna steg i februari parallellt med anbudsräntan, medan de långa obligationsräntorna sjönk något delvis till följd av en nedgång i de internationella, främst de amerikanska, långa räntorna. I Finland låg de längsta räntorna emellertid kvar på en nivå över 10 procent. Räntedifferensen gentemot Tyskland (3 månaders räntor) ökade i januari–februari med ca 0.3 procentenheter till närapå 1 procentenhet vid slutet av februari. För de långa räntorna var differensen i slutet av februari ca 2.8 procentenheter (figur 18). Marken förstärktes däremot klart i februari, dvs. med 3.8 procent mätt med det utrikeshandelsvägda valutaindexet. Orsak till apprecieringen var framför allt försvagningen av US-dollar och den svenska kronan.

Den snabba regeringsbildningen och det positiva mottagande som sparplanerna i regeringsprogrammet fick medverkade till att de långa obligationsräntorna sjönk med över 1 procentenhet i april. Räntedifferensen gentemot Tyskland minskade till 2 procentenheter. På grund av nedgången i de långa räntorna hade avkastningskurvan sedan årets början blivit betydligt flackare. Detta återspeglade inte bara den finländska ekonomisk-politiska linjens ökade trovärdighet utan också avtagande inflationsförväntningar.

Marknadens förtroende för Finlands ekonomiska politik kunde på valutamarknaden märkas i det faktum att markens externa värde vid slutet av april mätt med det utrikeshandelsvägda indexet var 4.2 procent högre än vid slutet av föregående år. Valutainterventionerna genomfördes under hela början av året enligt samma linjer som banken tillämpat allt sedan marken började flyta. Markens kurs fick fluktuerat fritt på marknaden och Finlands Bank ingrep i kursutvecklingen endast för att jämna ut kraftiga kortvariga fluktuationer.

I juni höjde Finlands Bank anbudsräntan till 6 procent på grund av det ökade pristrycket i ekonomin. Finlands Bank avsåg framför allt att förhindra att inflationstrycket förstärktes och spred sig till hela ekonomin. Dessutom ville banken betona sitt engagemang för prisstabilitetsmålet. Den kraftiga uppgången i exportpriserna och dess återverkningar hotade prisstabiliteten på lång sikt. Den höjning av

inkomstnivån som redan ägt rum och osäkerheten om innehållet i kommande löneuppgörelser indikerade också ett inflationstryck. Finlands Bank framhöll att valutakursernas utveckling och löneuppgörelserna på ett avgörande sätt påverkar den framtida prisstabiliteten, vars tryggande åter utgör en nödvändig förutsättning för en fortsatt sysselsättningskapande tillväxt. Efter ränthöjningen steg de korta marknadsräntorna till samma nivå som anbudsräntan, medan uppgången i de långa räntorna huvudsakligen skedde parallellt med den internationella räntestegringen.

Marken var stabil i maj–juni. Under sommaren förstärktes den för att i mitten av augusti nå sin starkaste nivå sedan den började flyta. Framgångsrika budgetförhandlingar, ökad tilltro till en måttfull löneuppgörelse, fortsatt låg inflation och en bättre extern balans än väntat bidrog i augusti till att sänka marknadsräntorna och stärka marken. Förväntningarna om räntesänkningar ökade samtidigt avsevärt. Finlands Bank köpte valuta i början av augusti när marken förstärktes kraftigt och sålde valuta alldeles i slutet av augusti då marken försvagades. Marken deprecierades på grund av D-markens starka appreciering på de internationella valutamarknaderna. Då läget åter blev lugnt på valutamarknaderna drog de fallande internationella räntorna ned räntenivån också i Finland. Även många EU-länder sänkte sina centralbanksräntor i augusti. De långa räntorna sjönk emellertid mer i Finland än i många andra EU-länder. I Finland var den längsta räntan i slutet av augusti ca 1.5 procentenheter högre än i Tyskland och ca 2 procentenheter lägre än i Sverige. Finlands längsta ränta sjönk till 8 procent och låg bara en aning högre än motsvarande räntor i Danmark och England.

I början av oktober sänkte Finlands Bank anbudsräntan med 0.5 procentenheter till 5.5 procent och grundräntan med 0.25 procentenheter till 5.0 procent. Beslutet baserade sig på en gynnsam inflationsutveckling och en lättnad i det långsiktigare inflationstrycket. I samband med räntesänkningen offentliggjorde Finlands Bank en noggrann bedömning av inflationstrenden och de faktorer som påverkar denna. Detta var första gången under den tid som marken flutit och inflationsmålet tillämpats som Finlands Bank offentliggjorde sin bedömning av den framtida prisutvecklingen. Till följd av löneökningen och eftersom effekten av livsmedelsprisernas nedgång i samband med EU-medlemskapet

väntades upphöra, beräknades konsumentprisinflationen tillfälligt ta fart i slutet av 1995 och under 1996. I takt med den avtagande kostnadsökningen beräknades den underliggande inflationen återgå till målnivån på ca 2 procent under 1997.

Räntesänkningen och det offentliggjorda inflationsscenarioet fick ett positivt mottagande på marknaden. Budget- och löneuppgörelserna och regeringens sysselsättningsprogram hade skapat en positiv grundton på marknaden, som ytterligare förstärktes av det positiva mottagande som Finlands konvergensprogram fick vid EU:s ekonomi- och finansministrars möte (Ekofin). Förtroendet för den ekonomiska politiken stärktes med hjälp av dessa åtgärder, och Finlands Bank fortsatte att inrikta sin politik på att få ned räntenivån genom att sänka anbudsräntan med 0.5 procentenheter den 1 november och med 0.25 procentenheter den 20 november. Anbudsräntan sjönk till 4.75 procent, där den senast hade legat i början av 1994.

Finlands Bank beslöt i slutet av november att sänka grundräntan med 0.25 procentenheter till 4.75 procent räknat från den 15 december.

I december justerade Finlands Bank sin inflationsprognos nedåt och sänkte anbudsräntan till 4.25 procent. En försvagad internationell ekonomisk utveckling och fortsatt fallande livsmedelspriser till följd av ökad konkurrens ledde till bedömningen att den underliggande inflationen under de två närmast följande åren kommer att ligga klart under 2 procent. Räntan på bankernas extra depositioner sänktes i november–december till 2.25 procent parallellt med sänkningen av anbudsräntan.

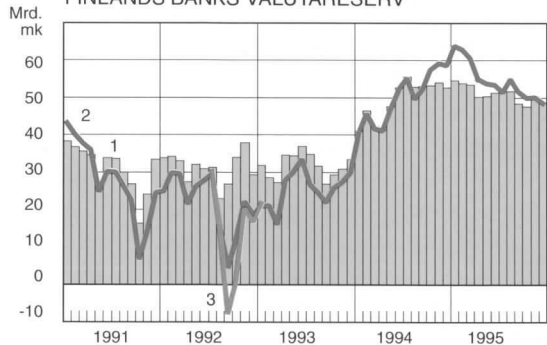
Efter Finlands Banks åtgärder krympte räntedifferensen gentemot Tyskland till mindre än 0.5 procentenheter för 3 månaders instrument och till 1.3 procentenheter för långfristiga instrument. Differensen mellan de korta räntorna var vid årets slut nästan densamma som ett år tidigare, medan differensen mellan de långa räntorna krympte med 1.5 procentenheter. 12-månadersheliborräntan nådde rekordlåg nivå då den i slutet av november sjönk under 4.9 procent och i december till 4.5 procent. Räntan på statens nioårsobligation föll i november till ca 7.4 procent och låg i slutet av året på 7.2 procent. Nedgången i räntorna påverkade inte markens externa värde. Markens värde gentemot D-marken varierade kring tre mark från augusti fram till årets slut.

Figur 18.
RÄNTEDIFFERENS GENTEMOT UTLANDET

1. 3 mån. helibor – 3 mån. euro-D-markränta
2. Räntan på finska statens obligationslån med förfall 2004 – räntan på tyska statens tioåriga obligationer

Figur 19.
FINLANDS BANKS VALUTARESERV

1. Valutaresev
2. Valutaresev + terminsposition
3. Nettoreserv (inkl. terminsposition + stödkrediter)

Betalningsbalansen, Mmk

	1994*		1995*			
		I	II	III	IV	I-IV
Handelsbalans	33 339	11 469	14 191	8 400	7 800	41 860
A.BYTESBALANS	6 627	3 436	5 938	4 743	4 976	19 094
B.FINANSIELL BALANS OCH KAPITALBALANS	18 877	-1 745	-7 226	-6 335	-5 267	-20 573
Direktinvesteringar	-14 207	369	-2 639	-998	650	-2 618
Portföljinvesteringar	39 217	-14	-3 042	3 411	-411	-57
Lån	8 107	901	-3 056	-4 236	1 752	-4 639
Övriga poster	-14 239	-3 001	1 511	-4 512	-7 258	-13 260
A.+B. VALUTARESERVENS FÖRÄNDRING (Ökning +, minskning -)	25 504	1 691	-1 288	-1 592	-291	-1 480
Tilläggsuppgift: Statens kapitaltransaktioner, netto	31 165	5 889	-7 021	987	-453	-598

* Preliminära uppgifter.

Utlandsskulden minskade, statens skuldsättning till utlandet stannade av

Finlands utländska nettoskuld inklusive direktinvesteringar minskade under året med 26.5 miljarder mark och uppgick vid årets slut till 240.6 miljarder mark. Skulden sjönk främst till följd av fluktuationer i kurserna för finländska värdepapper som innehades av utlänningar. Aktiernas kursnedgång stod för 6.3 miljarder mark. I relation till totalproduktionen minskade nettoskulden till ca 45 procent.

Valutareserven (figur 19) växte i början av året till följd av statens kapitalimport och var störst i januari. Under året övergick staten nästan uteslutande till finansiering i mark och amorterade lån i utländsk valuta. Valutareserven krympte följaktligen under året med 3.9 miljarder mark.

Statens utländska nettoskuld vände nedåt under året, men utgjorde fortsättningsvis över hälften av utlandsskulden. Staten hade ingen nettokapitalimport 1995, då efterfrågan på statens lånepapper i mark var stabil på den finländska marknaden. Särskilt försäkringssektorn ökade sin portfölj av

statspapper, eftersom alternativa säkra placeringsobjekt saknades. Utlänningar sålde däremot statens markobligationer tillbaka till Finland för 2.3 miljarder mark.

Utlandets avsevärt ökade investeringar i finländska aktier, främst Nokias, drev upp den privata sektorns utlandsskuld i april–september. Utlandets innehav av finländska aktier steg då med över 30 miljarder mark, men sjönk på nytt mot slutet av året på grund av det branta kursfallet för Nokiaaktien för att vid årets slut uppgå till 63.7 miljarder mark. Under året fortsatte företagen att betala tillbaka valutalån. Stocken av valutalån som upptagits via finländska banker krympte från 46 miljarder mark vid slutet av 1994 till 26 miljarder mark. På terminsmarknaden ökade företagen säkringen av sina exportfordringar med 12 miljarder mark, eftersom markens kurs förstärktes.

Efterfrågan på bankkrediter¹ återhämtade sig långsamt, penningmängdens tillväxttakt måttfull

Den flera år långa nedgången i bankernas utestående krediter mattades av (figur 20). Markkrediterna uppgick vid slutet av året till ca 264 miljarder mark. Företagskrediterna höll sig redan för tredje året i följd kring drygt 80 miljarder mark. Aktie- och masskuldebrevsemissionernas betydelse för företagens finansiering var klart mindre än under de två föregående åren, och internfinansieringens betydelse accentuerades ytterligare. Nedgången i hushållens bostads- och konsumtionskrediter stannade av vid halvårsskiftet.

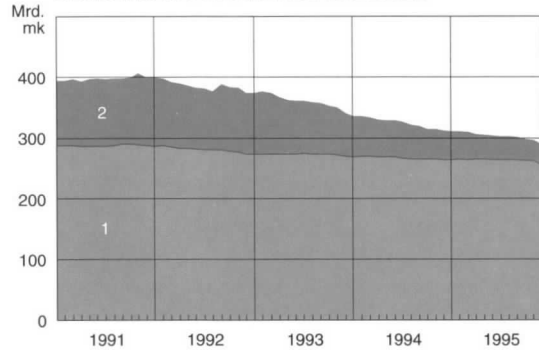
Marginalen mellan medelräntan på bankernas markkrediter och medelräntan på allmänhetens markdepositioner var nästan hela året 4.9 procentenheter, men minskade något mot slutet av året. Räntorna på nya krediter steg i januari-juli och återspeglade sålunda Finlands Banks räntepolitik och uppgången i marknadsräntorna. Stegningen kunde främst märkas i räntorna på företagskrediter. Deras medelränta var i juli 8.0 procent. Lika hög hade medelräntan på företagskrediter varit senast i november 1993. Ränteuppgången i början av året hann inte påverka hushållens nya bostads- och konsumtionskrediter. Räntorna på dessa var i början av året relativt stabila: på nya bostadskrediter ca 8.5 procent och på nya konsumtionskrediter ca 10 procent. Efter mitten av sommaren vände krediträntorna nedåt. Denna utveckling fick extra fart mot slutet av året, då Finlands Bank sänkte sina räntor och de långa marknadsräntorna sjönk. Också bankerna drog ned sina primräntor i slutet av året. Medelräntan på nya krediter var i december 6.2 procent. På hushållens nya bostadskrediter hade medelräntan i december fallit till 7.5 procent.

Likviditeten på finansmarknaden var hela året god. Depositionsbankernas inlåning i mark växte under årets första hälft med ca 10 miljarder mark, men började sedan långsamt sjunka. Depositionerna i mark ökade på nytt mot slutet av året och uppgick i december till 291 miljarder mark.

Den goda likviditeten i början av året kunde också märkas på penningmängdens utveckling (figur 21). Penningmängdens tillväxt upprätthölls

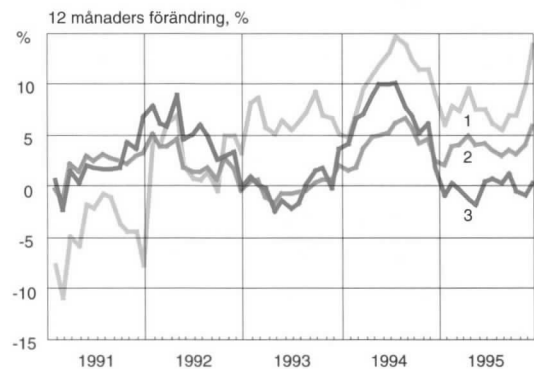
¹ I beloppet bankkrediter vid årets slut ingår kreditstocken i Sparbanken i Finland – SBF Ab och Siltapankki Oy, som omvandlats till egendomsförvaltningsbolag.

Figur 20.
BANKERNAS UTESTÅENDE KREDITER

1. Markkrediter till allmänheten
2. Valutakrediter till allmänheten

Figur 21.
PENNINGAGGREGAT

1. M1 (snäv penningmängd)
2. M2 (vid penningmängd)
3. M3 (vid penningmängd + allmänhetens innehav av bankcertifikat)

av den fortsatt kraftiga ekonomiska aktiviteten. Den svaga uppgången i räntenivån och det faktum att konjunkturtoppen brutits bromsade tillsammans med den avtagande inflationen tillväxten i penningmängden efter halvårsskiftet. 12-månaderstillväxten i det snäva måttet M1 var i april ca 9 procent; i augusti hade tillväxttakten avtagit till 5.5 procent. För de vidare penningmängderna var tillväxten långsammare liksom under tidigare år. M2 växte i augusti i en årstakt av knappt 3 procent och M3 krympte i början av året, men började därefter långsamt öka. Mot slutet av året accelererade den snäva penningmängdens tillväxttakt. För M1 uppgick 12-månaderstillväxten i december till 13.9 procent och för M2 till 6.0 procent. Under året påverkades penningmängden också av olika säsongfaktorer. Förändringar i penningutbudet hade däremot mindre effekt på penningaggregaten än under tidigare år efter att statens upplåning i utländsk valuta stannat av.

Minimireservsystemet reformerades

Finlands Bank gjorde under 1995 vissa ändringar i sina penningpolitiska styrmedel. Den viktigaste ändringen gällde minimireservsystemet, där bankerna började uppfylla reservskyldigheten i form av ett månadsmedeltal. Mindre ändringar gjordes också i beräkningen av minimireservbasen.

Med minimireservskyldighet avses den andel av depositionerna från allmänheten som bankerna måste deponera hos centralbanken. Bokföringsanvisningarna för kreditinstituten ändrades vid början av 1995 i enlighet med EU:s direktiv. Samtidigt ändrades beräkningen av reservbasen. Avsikten var att depositionsbeloppet skulle förbli oförändrat och att rapporteringen av reservbasen skulle förenklas så att den mera exakt än tidigare skulle grunda sig på balansposter. Dessutom slopades vissa avdragsposter, som i praktiken hade visat sig besvärliga.

I de flesta länder deponeras minimireserverna på bankernas checkkonton i centralbanken så att bankerna kan använda dem för betalningar. Skyldigheten uppfylls med månadsmedeltalet av de dagliga saldona på en banks checkkonto; månadsmedeltalet skall vara lika stort som minimireservskyldigheten. Finlands Bank beslöt tillämpa denna praxis från och med oktober 1995.

En medeltalsbaserad minimireservskyldighet påverkar räntestyrningen. Det faktum att bankerna

aktivt kan utnyttja sin räntesyn då de uppfyller skyldigheten under månaden stabiliserar särskilt variationerna i overnighträntan. Systemet underlättar också bankernas likviditetshandling, och centralbanken behöver inte längre reglera likviditeten lika aktivt som tidigare.

Ändringar i likviditetssystemet

Reformen av minimireservsystemet innebar att också likviditetssystemet ändrades, eftersom bankerna inte längre hade dagsdepositioner i Finlands Bank i tidigare bemärkelse. Bankernas depositioner på checkkontona i Finlands Bank utgör nu bankernas reservdepositioner. I det nya systemet uppstår extra depositioner, om månadsmedeltalet av de dagliga saldona på en banks checkkonto överskrider bankens minimireservskyldighet. Räntan på extra depositioner är inte bunden till anbudsräntan utan fastställs separat av Finlands Bank.

I samband med ändringen av minimireservskyldigheten ändrade Finlands Bank också villkoren för likviditetskrediter, så att en bank kan erhålla likviditetskredit även om bankens checkkonto i Finlands Bank inte uppvisar ett debetsaldo.

Det nya minimireservsystemet medförde också förändringar i den säkerhetspraxis som Finlands Bank tillämpar på bankernas centralbankskrediter. Minimireserverna hade använts som säkerhet för såväl bankernas checkkontolimiter under dagen som deras likviditetskrediter. Då minimireserverna överfördes till bankernas checkkonton kunde de inte längre användas som säkerhet. Bankerna blev tvungna att lämna Finlands Bank andra säkerheter, främst statens skuldförbindelser och Finlands Banks bankcertifikat. Sådana fanns vid årets slut i omlopp till ett värde av ca 65 miljarder mark; det saknades således inte säkerhetsmaterial på marknaden.

Kriterierna för motparter vid penningmarknadsinterventioner preciserades

Finlands Bank ändrade den 1 juni kriterierna för val av motparter vid penningmarknadsinterventioner så att banken som motparter kan godkänna de minimireservskyldiga kreditinstitut som har tillräcklig beredskap att agera som motparter. Av motparterna krävs tillräckliga tekniska förutsättningar, t.ex.

checkkonto i Finlands Bank och förbindelse med Helsingfors Penningmarknadscentral, samt aktiv och betydande verksamhet på penningmarknaden. Motparterna i direkta transaktioner skall dessutom iaktta spel- och förhållningsreglerna på penningmarknaden. I spelreglerna fastställs de allmänna principerna för handeln, t.ex. marknadens öppettider.

Statens värdepapper huvudsakligt material för penningmarknadsinterventionerna

Värdepapper som emitterats av staten blev den 1 juni de huvudsakliga instrumenten vid Finlands Banks penningmarknadsinterventioner. För direkta penningmarknadsaffärer godkänner Finlands Bank normalt endast statens skuldförbindelser och Finlands Banks bankcertifikat. Som material för repor godkänns inte bara Finlands Banks och bankernas bankcertifikat och skuldförbindelser utan också statens benchmarklån och Arsenalns skuldförbindelser. Vid slutet av 1995 uppgick beloppet utelöpande värdepapper som kunde godkännas för interventioner till ca 248 miljarder mark.

Den 1 juni började vid repor användas undervärdering av materialet, s.k. haircut. Undervärdering är allmän internationell praxis och innebär att kreditgivaren (köparen av värdepapperen) skyddar sig mot de ränte- och likviditetsrisker som uppstår om motparten inte kan betala tillbaka krediten (dvs. köpa tillbaka värdepapperen) och kreditgivaren blir tvungen att sälja säkerheterna på marknaden. Vid undervärdering reduceras värdepapperets pris med en given procentsats, dvs. värdepapperet godkänns inte som säkerhet till sitt fulla marknadsvärde.

Penning- och valutakurspolitiska förberedelser för den ekonomiska och monetära unionen

Finlands Bank deltog i förberedelserna för den tredje etappen av EU:s ekonomiska och monetära union i Europeiska monetära institutets, EMI:s, råd, dess underkommittéer och arbetsgrupper samt i rådets ställföreträdarkommitté och i EU:s monetära kommitté.

På penningpolitikens område förbereddes Europeiska centralbankssystemets (ECBS) penningpolitiska styrsystem för den tredje etappen av EMU.

Målet var att utveckla medel och metoder så att ECBS kan utföra sina penningpolitiska uppgifter under den tredje etappen av EMU. Förberedelsearbetet fokuserades på jämförelser av alternativa verksamhetssätt. Gemensamma drag hos de olika alternativen var låne- och depositionsfaciliteter i Europeiska centralbanken (ECB) till högre och lägre ränta än marknadsräntan samt öppenmarknadsoperationer. Olikheter fanns i användningen av minimireserver och reservskyldighet i form av medeltal samt frekvensen av öppenmarknadsoperationer. I samband med förberedelserna diskuterades också centralisering och decentralisering av penningpolitiska funktioner och olika alternativ för att genomföra dessa och den tid förberedelsearbetet kräver i olika länder.

På det valutapolitiska området förbereddes överföringen av valutareserver från medlemsländernas centralbanker till Europeiska centralbanken, ECB:s och centralbankernas förvaltning av valutareserverna och valutainterventionerna och valutakursrelationerna gentemot de medlemsländer som inte deltar i den tredje etappen av EMU. Utredningar gjordes och diskussioner fördes bl.a. om huruvida valutaoperationerna skall centraliseras eller decentraliseras, hur valutareserven skall förvaltas i centralbankerna och ECB och hur en tillräcklig valutakursstabilitet skall garanteras mellan Europeiska unionens samtliga medlemsländer också under den tredje etappen av EMU.

Förberedelsearbetets förlopp hänsköts till Europeiska monetära institutets råd, som gav anvisningar om det fortsatta arbetet. På det penning- och valutapolitiska området följde rådet också den ekonomiska och ekonomisk-politiska utvecklingen inom EU, diskuterade såväl utvecklingen av valutakurserna och användningen av den privata euron som verksamheten inom det Europeiska monetära systemet EMS. Penning- och valutakurspolitiska frågor behandlades också i Europeiska monetära institutets ställföreträdarkommitté och i EU:s monetära kommitté.

Finansmarknaden

Trots det förbättrade allmänekonomiska läget bromsades lönsamhetsutvecklingen i bankerna upp av deras svaga intäktsgenerering och långsamma kostnadsnedskärningar. Bankernas finansnetton och övriga intäkter gick ned när företagen och hushållen minskade sina skulder. Bankerna blev följaktligen tvungna att göra fortsatta nedskärningar och avveckla överkapacitet för att bibehålla sin lönsamhet på den allt mer konkurrensutsatta marknaden.

I den inhemska kreditförmedlingen ökade kapitalmarknaden under 1995 relativt sett ytterligare i betydelse. Mest växte masskuldebrevsmarknaden, vilket nästan uteslutande berodde på statens nyemissioner av obligationer i mark. På aktiemarknaden upptogs nytt riskkapital endast i obetydlig omfattning. De kraftigt fluktuerande aktiekurserna skapade förutsättningar för en livligare handel på derivatmarknaden.

Bankernas lönsamhet sakta uppåt

De finländska depositionsbankskoncernerna halverade sina förluster jämfört med 1994 (figur 22). Deras sammanräknade rörelseförlust uppgick dock fortfarande till 2.8 miljarder mark, av vilket merparten bestod av förlustredovisningar av engångskaraktär i samband med fusionen mellan Unitas och

KOP. Resultatförbättringen var till stor del en följd av minskade kredit- och garantiförluster; dessa sjönk med drygt en tredjedel till 6.2 miljarder mark genom att nya oreglerade fordringar uppstod i en klart lägre takt än tidigare (figur 23). Inklusivt egendomsförvaltningsbolagen (Arsenal, Siltapankki, Sparbanken i Finland – SBF) uppgick banksektorns sammanlagda kreditförluster till 9.8 miljarder mark. Vid halvårsskiftet hade de oreglerade fordringarna kommit ned till 22 miljarder mark, där de sedan låg kvar på grund av problem i vissa större kundföretag och omregleringen av krediter i samband med skuldsanering.

Trots den förbättrade resultatutvecklingen sjönk bankernas finansnetton och övriga intäkter klart under 1995 som en följd av svag kredit efterfrågan och krympande marginaler mellan räntorna för inlåning respektive utlåning i mark. Bankernas kreditbestånd fortsatte att minska när företagssektorn med sin förbättrade lönsamhet började förstärka sin soliditet medan hushållen ville lätta på sin skuldbörda. Företagen amorterade framför allt sina valutakrediter.

De krympande räntemarginalerna återspeglade den efter recessionen på nytt klart skärpta konkurrensen mellan bankerna, till vilken även bidrog den tilltagande utländska konkurrensen. Under 1994 minskade räntemarginalen med inemot en halv pro-

centenhet, men stabiliserades under början av 1995 på 4.9 procent (figur 24). Den krympte ytterligare till följd av räntenedgången under slutet av året, då låneräntorna i takt med marknadsräntorna sjönk mer än depositionsräntorna.

Utländska kreditinstitut utökade avsevärt sin verksamhet på den finländska marknaden redan då EES-avtalet med åtföljande EU-lagstiftning trädde i kraft 1994 och ytterligare då Finland blev medlem i Europeiska unionen 1995. Före utgången av 1995 hade antalet utländska kreditinstitut med filial i Finland stigit till nio från att före 1994 ha varit endast två. Fram till 1995 års slut hade inkommit 28 anmälningar om EU-kreditinstitut som hade för avsikt att tillhandahålla tjänster i Finland utan att etablera en dotterbank eller filial. Utländsk konkurrens har hittills förekommit mest inom grossistbanksverksamhet, valutaväxling och värdepappersförmedling samt framför allt inom bankservice till storkunder.

Bankernas sammanräknade övriga intäkter reducerades kännbart av förlusterna från värdepappershandeln i PSB:s och KOP:s New York-kontor. Även frånräknat dessa förluster var bankernas primära lönsamhet (resultat före kredit- och garantiförluster) sämre än 1994. Förutom minskat finansnetto tappade de finländska bankerna betydande marknadsandelar inom valutaväxling och värdepappersförmedling, och den ökade konkurrensen gjorde sig gällande även i form av minskade garantiprovisioner. Den svaga efterfrågan på krediter hade även den en negativ inverkan på övriga intäkter.

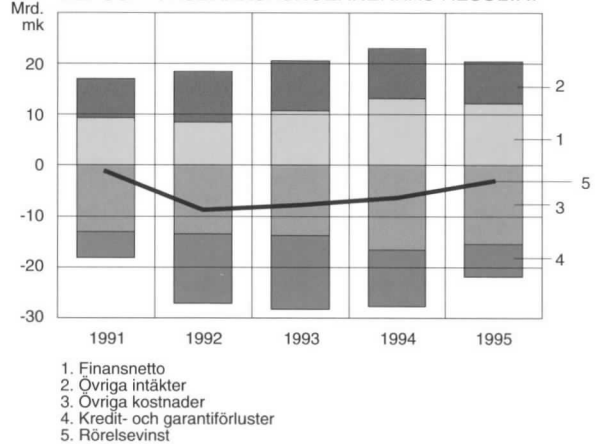
Trots lägre kreditförluster var lönsamheten i bankerna fortfarande otillräcklig och kostnadsbesparingarna av de vidtagna saneringsåtgärderna avspeglades än så länge knappast alls i deras primära lönsamhet. Bankerna blev därför tvungna att ytterligare höja kostnadseffektiviteten enligt planerna för att anpassa sig till den allt mer konkurrensutsatta marknaden, där avkastningen är lägre än tidigare.

Företagens goda likviditet, hushållens försiktighet och en livligare ekonomisk aktivitet överlag avspeglades i bankernas ökade inlåning. Depositionerna i mark hade redan länge överstigit krediterna i mark.

Ökad användning av marknadsbaserade referensräntor

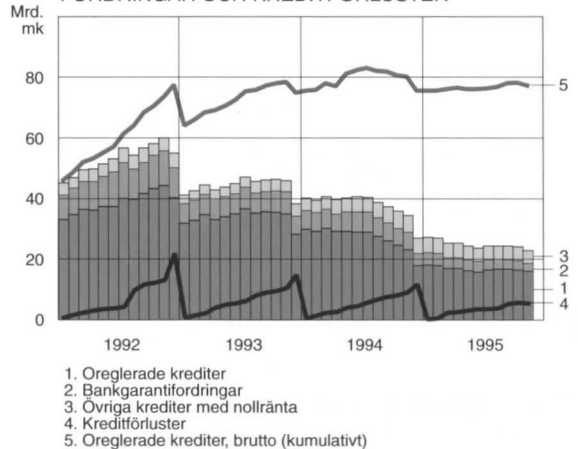
Bankerna använde allt oftare helibor- och primräntor som referensränta i sin kreditgivning, medan an-

Figur 22.
DEPOSITIONSBANKSKONCERNERNAS RESULTAT¹

¹ Exkl. Arsenal, Siltapankki och Sparbanken i Finland - SBF.

Figur 23.
DEPOSITIONSBANKSKONCERNERNAS OREGLERADE FORDRINGAR OCH KREDITFÖRLUSTER¹

¹ Exkl. Arsenal, Siltapankki och Sparbanken i Finland - SBF.

Figur 24.
RÄNTEMARGINAL MELLAN MARKKREDITER OCH
MARKDEPOSITIONER

delen krediter bundna till grundräntan eller långa referensräntor minskade (figur 25). De primräntebundna krediternas andel ökade framför allt när PSB, KOP och FBF (Merita) sänkte sina primräntor i juni 1995 efter höjningarna under slutet av 1994. Primräntebundna är främst lånen till hushållen, medan krediterna till företagen och de finansiella instituten nästan uteslutande är bundna till helibor eller har fast ränta.

De grundräntebundna depositionerna fortsatte att minska under 1995, medan de primräntebundna depositionerna, de skattefria dagligkontona och depositionerna med fast ränta relativt sett ökade (figur 26). Det stora antalet skattefria dagligkonton har minskat bankernas medelsanskaffningskostnader. Däremot följer räntan på dessa konton knappast alls förändringarna i marknadsräntorna. Den ökade användningen av egna referensräntor vid prissättningen av krediter och depositioner har emellertid minskat bankernas ränterisk.

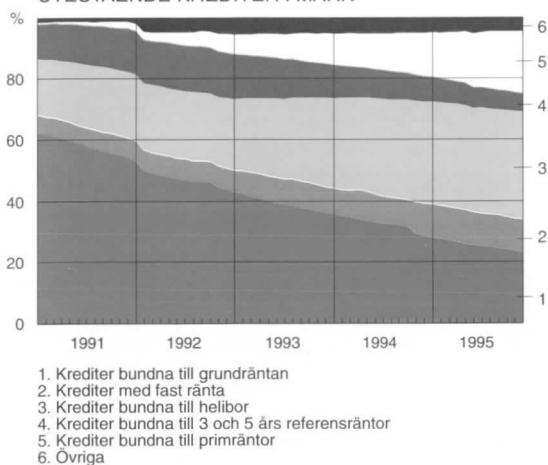
Strukturella förändringar i banksektorn

I Finland tilldrog sig en exceptionellt stor bankfusion när KOP och FBF den 14 februari aviserade sina planer på en sammanslagning av bankernas affärsrörelser. Bankernas bolagsstämmor fastställde beslutet i mars, och Merita Bank inledde sin verksamhet den 1 juni 1995. Den nya banken är till sin balansomslutning störst i Finland och en av de största även i Norden.

Av hushållens krediter hade Merita och andelsbanksgruppen en marknadsandel på ca 40 procent var och var därigenom rätt likvärdiga konkurrenter. Av företagskrediterna hade Merita Bank den klart största marknadsandelen, ca 50 procent. Andelsbankernas och Postbankens riksomfattande kontorsnät och konkurrensen från utländska banker borgar dock med all sannolikhet för en fortsatt aktiv konkurrens. Under 1995 syntes heller inga tecken på någon avmattning av konkurrensen på grund av storfusionen; konkurrensen mellan bankerna ser tvärtom ut att ha ökat ytterligare.

Övriga viktiga strukturella förändringar inom banksektorn har att göra med bankkrisens eftervärd. Koncessionen för Siltapankki Oy och Sparbanken i Finland – SBF Ab drogs in och bankerna ombildades till egendomsförvaltningsbolag. Dessutom införlivades Siltapankki Oy med Arsenalkoncernen.

Figur 25.
RÄNTEBINDNINGAR FÖR BANKERNAS
UTESTÅENDE KREDITER I MARK

Statsrådet beslutade i juni att sälja de fullgoda delarna av Sparbankernas Central-Aktie-Bank (Skop) och aktierna i Industrialiseringsfonden Ab och Skop-finans Ab till Svenska Handelsbanken för en köpesumma av 4,4 miljarder mark. Dotterbolagsförsäljningen omfattade även Fastighetsbanken i Finland Ab (FAF) och Aktiiviraha Oy. Meningen är att Skop senare skall ombildas till ett egendomsförvaltningsbolag.

Bankstödet 1995

Sedan krisen inom sparbanksgruppen fått sin lösning och de övriga bankerna förbättrat sina resultat lindrades kapitaltäckningsproblemen inom banksystemet. Under 1995 behövde bankerna inget nytt kapitalstöd från staten. Däremot fick egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy ytterligare kapitalstöd på sammanlagt 8 miljarder mark för att täcka sina förluster.

Finlands Banks andel i skötseln av bankkrisen hänför sig till den tillgångsmassa som i samband med övertagandet av Skop överfördes till Finlands Banks egendomsförvaltningsbolag. Aktie- och fastighetsinnehaven gick till Sponda Oy, och Solidium Oy övertog aktiemajoriteten i Oy Tampella Ab. Drygt 15 miljarder mark band Finlands Bank upp i dessa operationer.

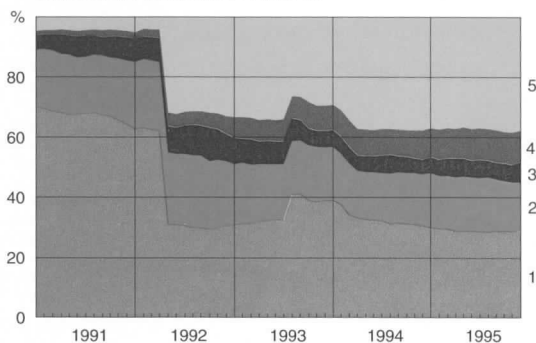
Finlands Banks egendomsförvaltningsbolag har haft som mål att förvalta de övertagna tillgångarna och sälja dem snarast möjligt men med föresatsen att minimera den slutliga förlusten för samhället. Den utelöpande stocken av delägarkrediter som beviljats av Finlands Bank uppgick vid årsskiftet till ca 4,5 miljarder mark. En längre tid än beräknat har gått åt till att realisera tillgångarna och detta gäller i synnerhet fastigheterna.

Regeringens finanspolitiska ministerutskott fattade den 9 januari 1996 beslutet att staten förbinder sig att köpa Spondakoncernen av Finlands Bank och ersätter banken för de räntekostnader Skop-operationerna medfört.

Finansmarknadslagstiftningen reviderades

I april 1994 hade statsrådet tillsatt en arbetsgrupp för att bereda de lagändringar som föranleds av EU-direktivet om **system för garanti av insättningar**. Arbetsgruppen hade också som uppgift att bedöma

Figur 26.
RÄNTEBINDNINGAR FÖR
BANKDEPOSITIONER I MARK

1. Depositioner bundna till grundräntan
2. Depositioner med fast ränta
3. Depositioner bundna till hellobor
4. Depositioner bundna till primräntor
5. Övriga

Bankstödet 1991–95, miljoner mark

		Finlands Bank		Statsrådet		Statens säkerhetsfond		Totalt	
		kapital	garanti	kapital	garanti	kapital	övrigt	kapital	garanti och övrigt
1991	Scopulus, Sponda och Solidium	4 330						4 330	
1992	Scopulus, Sponda och Solidium	9 444	600					9 444	600
	Skop			580		3 000		3 580	
	Sparbanken i Finland			1 094		11 400		12 494	
	Andelsbankerna			1 108				1 108	
	Postbanken			903				903	
	Kansallis-Osake-Pankki			1 726				1 726	
	Unitas			1 749				1 749	
	ACA			422				422	
	Sparbankernas Säkerhetsfond					500		500	
	Övriga			160				160	
1993	Scopulus, Sponda och Solidium	-2 722	-100					-2 722	-100
	STS (Siltapankki)					3 036		3 036	
	Sparbanken i Finland			-844		-2 656		-3 500	
	Skop			350	300	700		1 050	300
	Kansallis-Osake-Pankki				1 800				1 800
	Unitas ¹				1 000				1 000
	Arsenal			3 442		1 558		5 000	
	Affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond					-357		-357	
	Andelsbankernas säkerhetsfond ¹				900				900
	Sparbankernas Säkerhetsfond					-345		-345	
1994	Sponda	-1 220	-500					-1 220	-500
	Arsenal			6 000	28 000			6 000	28 000
	Sparbanken i Finland					-686	232	-454	
	Skop					450	256	706	-174
1995	Arsenal					8 000	-579	7 421	
	Skop				-36				-36
	Sparbankernas Säkerhetsfond					-155		-155	
Totalt		9 832	0	16 690	31 790	24 445	-91	50 876	31 790

¹ Principbeslut.

vilka ändringar av säkerhetsfondssystemet och dess räckvidd som behövs för att stabiliteten på den finländska finansmarknaden och den internationella konkurrenskraften för kreditinstituten skall kunna säkerställas.

Arbetsgruppen kom i november 1994 med en mellanrapport, som innehöll förslag till ändring av kreditinstitutslagen enligt direktivet om insättningsgaranti. Riksdagen antog de föreslagna ändringarna, som trädde i kraft den 1 juli 1995. De nya stadgandena gällde bl.a. tidpunkten för säkerhetsfondens ersättnings- och betalningsskyldighet, ett frivilligt kompletterande skydd för depositioner i filialer till utländska kreditinstitut samt informationsskyldigheten.

I den slutrapport som arbetsgruppen lade fram i april 1995 rekommenderades ett åtgärds paket i två steg som syftade till att stabilisera finansmarknaden och främja verksamheten i bankerna. Åtgärds paketet innehöll rekommendationer om snabba åtgärder för ökat riskmedvetande på finansmarknaden samt förslag till en totalreform av systemet för insättningsskydd på längre sikt. För beredning av reformen tillsattes en ny arbetsgrupp med mandat till slutet av juni 1996.

Räntelagen ändrades med verkan från den 1 maj 1995 så att dröjsmålsräntan, som tidigare varit 16 procent, knöts till marknadsräntan. Utgående från läget vid slutet av november varje år beräknar Finlands Bank den referensränta som skall ligga till grund för dröjsmålsräntan. Referensräntan i sin tur baseras på marknadsräntan för tre månader. Referensräntan för följande kalenderår publiceras i Finlands författningssamling senast 14 dygn före årsskiftet.

Den arbetsgrupp som tillsatts för att utreda **sammanslutningen av andelsbanker** lade i början av maj fram sitt förslag till ändring av lagstiftningen om andelsbanker. Avsikten var att möjliggöra en sammanslutning av andelsbanker baserad på gemensamt ansvar. Enligt förslaget skulle de andelsbanker som tillhör ett centralinstitut bära gemensamt ansvar för varandra och individuellt inte omfattas av vissa stadganden för enskilda kreditinstitut; övervakningen av kapitaltäckning, likviditet och kundrisker skulle vara gruppbaserad.

Valutalagens giltighetstid förlängdes med tre år räknat från början av 1996. I övrigt förblev innehållet i lagen oförändrat, men övervakningen av kreditinstitutens valutakursrisker överfördes från

Finlands Bank till finansinspektionen genom ett tilläggsstadgande till kreditinstitutslagen.

I januari tillsatte finansministeriet en arbetsgrupp för att bereda bl.a. de ändringar av kreditinstitutslagstiftningen som aktualiseras av Europeiska gemenskapernas nyaste lagstiftning. Till att börja med koncentrerade sig arbetsgruppen på ändringarna av kreditinstitutslagen till följd av EU:s **direktiv om marknadsrisk**. Följande punkt på arbetslistan är tillsynsdirektivet, som antogs i juni 1995. Direktivet befäster revisorernas ställning i övervakningen av kreditinstituten och förutsätter att revisorerna omedelbart informerar myndigheterna om eventuella avvikelser som de i sitt löpande arbete upptäcker. Arbetsgruppen fortsätter sitt arbete till juni 1996.

Statens upplåning försköts mot den inhemska marknaden

Ökningen av utelöpande masskuldebrev berodde nästan uteslutande på att statens upplåning mer och mer försköts mot den inhemska marknaden (figur 27). Statens nettofinansieringsbehov 1995 var 64 miljarder mark. Nästan hela beloppet lånades upp i Finland. Emissionerna i mark bestod i huvudsak av benchmarklån riktade till grossistmarknaden, vilka emitterades till ett belopp av 39.9 miljarder mark. Avkastningsobligationer till hushållen emitterades för 19.4 miljarder mark. Vid årets slut uppgick de utelöpande benchmarklånen till 98.7 miljarder mark och avkastningsobligationerna till 43 miljarder mark.

Företagssektorns emissioner av masskuldebrev var obetydliga jämfört med föregående år. Företagens utökade möjligheter till intern finansiering på grund av förbättrad lönsamhet samt de ännu i början av året höga långa räntorna gjorde finansiering genom masskuldebrev till ett mindre attraktivt alternativ. Den relativt illikvida andrahandsmarknaden för företagsobligationer har inte heller den gynnat denna form av finansiering.

Statens ökade upplåning i mark kan inte anses ha minskat företagssektorns möjligheter att skaffa finansiering på masskuldebrevsmarknaden. Nedgången i de finländska långa räntorna 1995 kan mycket väl öka intresset för masskuldebrevsfinansiering. Även den växande marknaden för statliga benchmarklån främjar utvecklingen på företagsobligationsmarknaden genom att tillhandahålla en riskfri jämförelseränta och väcka intresse för den finländska masskuldebrevsmarknaden.

Fortsatt tillväxt på marknaden för benchmarklån

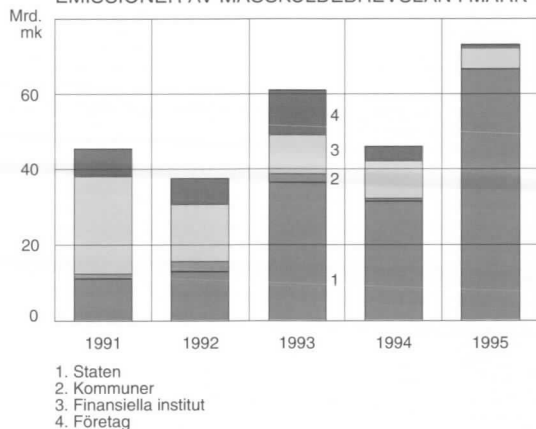
Under 1995 introducerades en ny primary dealer på benchmarklånemarknaden, nämligen Skandinaviska Enskilda Bankens filialkontor i Finland. Antalet primary dealer minskade med två när Kansallis-Osake-Pankki och Föreningsbanken i Finland slogs ihop till Merita Bank och delar av Sparbankernas Central-Aktie-Bank såldes till Svenska Handelsbanken. Vid årsskiftet var antalet således nio, dvs. en mindre än året innan.

Den stadiga ökningen av benchmarklån avspeglades inte i handelsvolymerna (figur 28). Primary dealernas rapporterade volym under 1995 var 53.9 miljarder mark, vilket var något mer än under 1994. Orsaken till att handelsvolymerna inte ökade snabbare var de under merparten av året sjunkande räntorna, vilket gjorde att behovet av justeringar av investeringsportföljerna inte var lika stort som under perioder med större räntefluktuationer. De utländska investerarna var heller inte lika aktiva på markmarknaden som föregående år. Under 1995 såldes masskuldebrevslån i mark tillbaka till Finland för ca 4.2 miljarder mark netto.

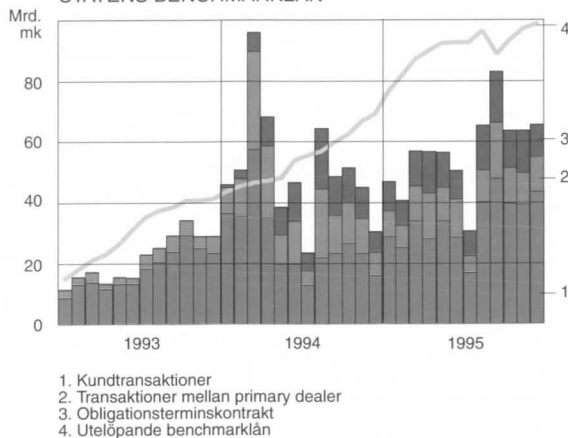
En stor del av de nya benchmarklåneemissionerna kom således under 1995 att fångas upp av finländska försäkringsbolag, arbetspensionsanstalter och övriga pensionsfonder. Även om dessa i sin placeringspolitik under 1995 gynnade benchmarklån kan staten i sin upplåning i längden inte räkna med en liknande utveckling. Några av de viktigaste målen under de närmaste åren är därför att bredda investerarsbasen och framför allt stimulera utländska investerares intresse för benchmarklånemarknaden.

Handeln med obligationsterminer, som hade inletts 1994, ökade inte heller den nämnvärt. Jämfört med året innan fokuserades den dock mer på kundtransaktioner än på affärer mellan primary dealer. Marknaden för obligationsterminer förenklades även strukturellt under sommaren 1995, när clearing och avvecklingen av obligationsterminer koncentrerades till Finlands Optionsmäklare Ab (FOM) genom ett avtal mellan FOM och Helsingfors Penningmarknadscentral. Under 1995 clearades och avvecklades 89 procent av primary dealernas obligationsterminsaffärer vid FOM.

Figur 27.
EMISSIONER AV MASSKULDEBREVSLÅN I MARK

Figur 28.
STATENS BENCHMARKLÅN

Flera utvecklingsprojekt på skuldebrevsmarknaden

Med den statliga upplåningen fokuserad på hemmamarknaden blev behovet att utveckla den markdenominerade värdepappersmarknaden allt påtagligare. I utvecklingen av den finländska skuldebrevsmarknaden har Finlands Bank spelat en aktiv roll som en av avtalsparterna i primary dealer-systemet för statliga benchmarklån. Representanten för Finlands Bank fungerar som ordförande i primary dealerkommittén.

Statens ökade upplåning i mark skapade ett behov att utveckla den finländska penning- och kapitalmarknaden, vilket i sin tur ledde till ett närmare samarbete mellan olika myndigheter. En arbetsgrupp bestående av representanter för finansministeriet, statskontoret och Finlands Bank hade sina första möten 1995 för att diskutera såväl linjefrågor som tekniska detaljer i anslutning till dessa marknader. Gruppen hade som uppgift att följa upp och driva på olika projekt för utveckling av den finländska kapitalmarknaden.

Flera projekt pågick i syfte att utveckla benchmarklånemarknaden. Under året förbereddes omvandlingen av lånen till värdeandelar. Lagen om ändring av lagen om värdeandelssystemet trädde i kraft den 15 december 1995. Den första emissionen i form av värdeandelar var serieobligationen från december 1995 med förfall år 2010.

Repamarknaden, dvs. återköpsmarknaden för benchmarklån, utvecklades också. Finlands Banks repaauktioner, som hållits varje vecka med primary dealerna, lades ned den 1 juni när statskontoret införde ett motsvarande lånesystem. Eftersom primary dealerna i det nya systemet temporärt kan låna värdepapper ur statskontorets egen låneportfölj är systemet ägnat att förebygga plötsliga prisfluktuationer och bidrar därigenom till en mera välfungerande marknad. Systemet erbjuder även primary dealerna en ny finansieringsform för deras tradingportföljer och statskontoret samtidigt en ny placementsform med betryggande säkerheter.

Finansministeriet tillsatte i april 1995 en arbetsgrupp för att utreda stämpelskatteproblemen i samband med utvecklingen av repamarknaden. Arbetsgruppen föreslog att repor som görs med primary dealer för återköp av statens benchmarklån och som clearas och avvecklas av ett clearinginstitut skulle befrias från stämpelskatt. I lagförslaget till

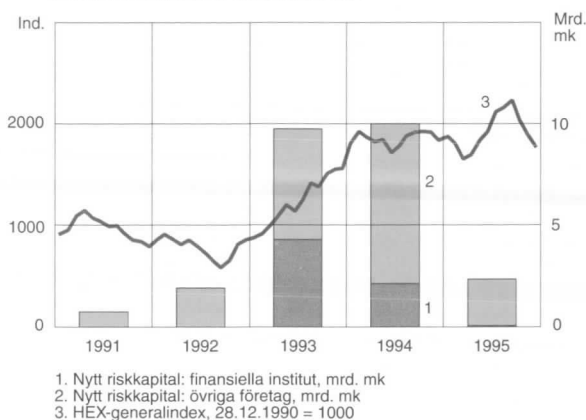
riksdagen i slutet av året utvidgades stämpelskattfriheten till att förutom statens benchmarklån även gälla bl.a. repor för lån till allmänheten som emitterats av kommuner, finansiella institut och företag samt kortfristiga penningmarknadsinstrument, med undantag av företagscertifikat. Lagen om ändring av lagen angående stämpelskatt och lagen om ändring av värdepappersmarknadslagen trädde i kraft den 1 januari 1996.

Under 1995 fortsatte även lagberedningsarbetet angående värdepappersmarknaden och värdepappersföretag till följd av direktiven om investeringstjänster och marknadsrisker. Arbetet utgick från betänkandet av den arbetsgrupp som året innan behandlat investeringstjänster. Den nya lagen innebär att handeln och marknadsgaranterna på skuldebrevsmarknaden i större utsträckning än tidigare kommer att regleras i lag. I lagberedningsarbetet har dock beaktats att värdepappersmarknadslagens stadganden, som ursprungligen kom till för aktie-marknaden, har lindrats till den del som berör penning- och obligationsmarknaden. Avsikten är att undvika att grossistmarknaden, som är avsedd för professionella investerare, blir föremål för onödiga begränsningar, vilka endast skulle störa den etablerade marknadspraxisen och orsaka extra kostnader. Samtidigt understryks vikten av självreglering på dessa marknader.

Vid lagberedningen har även planerats att ge Finlands Bank möjlighet att vid behov fastställa reglerna för handeln på de skuldebrevsmarknader där detta är nödvändigt för att banken skall kunna sköta sina uppgifter. Denna regelsättningsrätt innebär inte att Finlands Bank vid eventuella regelbrott skall utöva någon form av sanktionsrätt gentemot de övriga marknadsparterna; den aspekten av handeln övervakas av finansinspektionen. Att Finlands Bank har rätt att fastställa reglerna är viktigt främst därför att spelreglerna särskilt på den kortfristiga penningmarknaden skall utgöra en god grund för penningpolitiken.

Planerna på en nationell värdepapperscentral fortskred också under 1995. Målet är att slå ihop verksamheterna i Helsingfors Penningmarknadscentral Ab och Finlands Aktiecentralregister Andelslag med Helsingfors Fondbörs Ab:s clearingverksamhet och Värdeandelsföreningens uppgifter av självregleringstyp till en enda nationell värdepapperscentral. I förhandlingarna om projektet har förutom staten och Finlands Bank även deltagit Fin-

Figur 29.
AKTIEKURSER OCH BÖRSBOLAGENS
ANSKAFFNING AV RISKKAPITAL

lands Aktiecentralregister Andelslag, affärsbankerna och Helsingfors Värdeandelscentral Ab. Som ett led i projektet bildade staten i slutet av 1995 Finlands Värdepapperscentral Aktiebolag med ett mindre startkapital. Avsikten är att bredda bolagets ägarbas under 1996.

Ringa tillväxt på aktiemarknaden

1995 var ett omväxlande år på aktiemarknaden (figur 29). Under början av året sjönk aktiekurserna något för att i början av april stiga kraftigt när de långa räntorna gick ned. Uppgången stannade dock av i mitten av september när marknads förväntningar om en fortsatt stark ekonomisk tillväxt successivt började avta. Mot slutet av året hade Helsingfors Fondbörs generalindex åter sjunkit till nivån vid årets början.

Jämfört med tidigare år var även börsbolagens anskaffning av nytt riskkapital blygsam. Delvis beroende på de talrika aktieemissionerna under de två föregående åren var behovet av nya aktieemissioner mindre än tidigare. Börsbolagens ovanligt goda lönsamhet ger en ytterligare förklaring till den obetydliga externa finansieringen. Under 1995 skaffade börsbolagen nytt riskkapital för totalt 2.3 miljarder mark. Dessutom inhämtade de nya börsbolagens introduktionsemissioner över 2 miljarder mark.

Trots allt slog aktieomsättningen på Helsingfors Fondbörs alla tidigare rekord. Omkring hälften av omsättningen gällde ett enda företags aktier, dvs. Nokias. Nokias betydelse accentuerades även på ett annat sätt: under året steg bolagets marknadsvärde temporärt till mer än 40 procent av det totala börsvärdet. Utan Nokia hade utvecklingen av börsens generalindex varit betydligt blygsammare, inte minst under början av året.

Under 1995 kom de utländska investerarna igen att spela en allt större roll på aktiemarknaden i Finland. Deras nettoinvesteringar i finländska aktier uppgick till ca 10 miljarder mark, och vid slutet av året hade de ett innehav av finländska börsaktier som motsvarade en tredjedel av börsbolagens marknadsvärde.

De kraftiga fluktuationerna i aktiekurserna skapade även förutsättningar för en aktivare marknad för aktierelaterade derivatinstrument. Omsättningen av standardiserade aktie- och aktieindexderivat på derivatbörserna ökade från året innan med 163 procent uttryckt i utbetalda premier.

Placeringsfondernas betydelse för den finländska kapitalmarknaden var fortfarande ringa. Sammanlagt låg placeringsfondernas fondkapital kvar på den oförändrade nivån 5 miljarder mark. En försiktig förskjutning från aktiefonder framför allt mot räntefonder inriktade på obligationer kunde skönjas under året. Under 1995 var det ännu inte möjligt att grunda penningmarknadsfonder specialiserade på penningmarknadsinstrument med en löptid på mindre än ett år, men frågan var aktuell i samband med beredningen av en ändring av lagen om placeringsfonder.

Ny företagslag för finansmarknaden under beredning

En arbetsgrupp tillsatt av EU:s råd behandlade under 1995 olika frågor som hade att göra med sänkning och avveckling av kreditinstitut. Det föreslagna direktivet reglerar valet av lag i det fall att kreditinstitutet blir föremål för rekonstruktion eller likvidation.

Behovet av intensifierad tillsyn av finanskonglomerat bestående av banker, värdepappersföretag och försäkringsbolag har under den senaste tiden blivit allt uppenbarare, men problemet har varit att finna praktiska lösningar. Frågan har tagits upp bl.a. i EU:s banktillsynskommitté och den behandlas även av en särskild expertgrupp under kommissionen.

En revision av placeringsfondsdirektivet på basis av EU-kommissionens förslag från 1994 var fortfarande under beredning i början av året, men medlemsstaterna kunde inte enas i frågan. Tänkbart är att kommissionen under 1996 lägger ett nytt förslag. Ett av målen med reformen är att utvidga den inre marknaden till att omfatta även penningmark-

nadsfonder specialiserade på placeringar i penningmarknadsinstrument och s.k. fondandelsfonder (funds of funds).

EU-ländernas ekonomi- och finansministrar antog hösten 1995 ett gemensamt ställningstagande till förslaget till direktiv om system för ersättning till investerare. Enligt direktivet skall varje medlemsstat se till att inom sitt område ha minst ett sådant system för ersättning till investerare som värdepappersföretagen är medlemmar i och som garanterar småplacerares ett minimiskydd i likhet med insättningskyddet i det fall att värdepappersföretaget inte kan infria sina åtaganden gentemot sina placeringskunder. Syftet med direktivet är att skapa ett skydd för småplacerares. Medlemsstaterna kan om de vill lämna professionella investerare utanför systemet. Direktivförslaget har lämnats till Europaparlamentet för en andra behandling.

Finansmarknaden förbereds för EMU:s tredje etapp

Under 1995 deltog Finlands Bank i EMI:s tekniska beredningsarbete för att förbereda finansmarknaden för den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen och en gemensam valuta. Frågor som utreddes gällde bl.a. den gemensamma penningpolitiken för finansmarknaderna och i synnerhet kraven på clearing- och avvecklingsystem för värdepappershandeln. I EMI:s underkommitté för banktillsyn diskuterades möjligheterna att utveckla samarbetet mellan EU-länderna i fråga om finanstillsynen samt centralbankens och centralbankssystemets roll i tillsynen under den tredje etappen av EMU.

Betalningssystemen och betalningsmedelsförsörjningen

Till följd av Finlands medlemskap i EU deltog Finlands Bank under 1995 i samarbetsprojekt för utveckling av betalningssystemen. Detta skedde i olika arbetsgrupper underställda Europeiska monetära institutet och EU-kommissionen. I Finland startades ett motsvarande samarbete med bankerna. Finlands Bank och finansinspektionen planerade tillsammans tillsynen över betalningssystemen. Finlands Banks dotterbolag Toimiraha Oy, som svarat för utvecklingen av myntkort, såldes i november till ett bolag som ägs av tre finländska banker.

En viktig händelse under den tredje etappen av EMU är utgivningen av sedlar och mynt som krävs för en gemensam valuta. Finlands Bank deltog i arbetet inom EMI:s sedelarbetsgrupp, som tillsatts av EMI:s råd och som förbereder de gemensamma sedlarna. Arbetsgruppen planerar sedlarnas motiv och utseende samt deras äkthetsdetaljer och tekniska specifikationer. Senare fokuseras arbetet på frågor som rör penningförsörjningen.

Betalningssystemssamarbete mellan EU:s medlemsländer

Betalningssystemssamarbetet mellan EU:s medlemsländer är mycket intensivt. I EU-kommissionens och EU-rådets arbetsgrupper bereddes under

1995 ett direktiv om kreditöverföringar mellan EU-stater. I samarbete utreddes juridiska och andra problem gällande betalningarnas slutgiltighet och förbereddes sammankopplingen av EU-centralbankernas betalningssystem. Centralbankernas ställning beträffande systemen för smärre betalningar och övervakningen av systemen diskuterades också.

Beredningen av direktivet om kreditöverföringar mellan EU-stater kunde slutföras i EU:s råd, då ett politiskt avtal om direktivets innehåll ingicks vid ekonomi- och finansministerrådets möte i september. Medlemsländerna har två och ett halvt år på sig att beakta direktivet i sin egen lagstiftning efter det att direktivet definitivt har godkänts. Avsikten med direktivet är att effektivera förmedlingen av betalningar mellan EU-länderna med bestämmelser om betalningsförmedlingstiden, betalningsvillkorens genomskinlighet och ansvarsfrågor. Direktivets bestämmelser tillämpas endast på smärre kundbetalningar mellan EU-länderna. En separat arbetsgrupp under EU-kommissionen dryftade dessutom juridiska frågor i samband med betalningarna mellan EU-länderna, bl.a. ansvarsfrågor, och kommer troligen att lägga fram sitt förslag under 1996.

En sammankoppling av Europeiska unionens centralbankers betalningssystem har aktualiserats genom den plan på en monetär union som godkänts i Maastrichtfördraget. En effektiv sammankoppling

av betalningssystemen i de länder som ingår i den monetära unionen skapar förutsättningar för uppkomsten av en enhetlig penningmarknad i dessa länder och utgör därför ett viktigt villkor för övergången till en gemensam penningpolitik. Det system som kommer att uppstå i och med sammankopplingen och som skall täcka hela unionen har börjat kallas TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Target kommer att tas i bruk genast då EMU:s etapp tre inleds, och därefter kommer alla betalningar som hänför sig till penningpolitiken att gå via Target. För andra betalningar är användningen av systemet frivillig.

Target planeras i arbetsgruppen för betalningssystem under Europeiska monetära institutet och i dess undergrupper, i vilka Finlands Bank är representerad i likhet med de övriga EU-centralbankerna. Utgående från arbetsgruppernas arbete publicerade EMI:s råd i maj den första rapporten om Target, där funktionsprinciperna för det kommande betalningssystemet beskrivs. Systemet skapas genom att alla medlemsländers realtidssystem för bruttobetalningar kopplas samman. De tekniska specifikationerna för det system som kommer att förena de nationella systemen utformas i undergruppen Interlinking.

Targets systemets öppettider, prissättningen av betalningar och vissa tekniska frågor som gäller beviljandet av likviditet under dagen utreds inom EMI i undergruppen RTGS (Real-Time Gross Settlement). I undergruppen TFOS (Task Force on Securities Settlement Systems) utreds dessutom tekniska frågor som hänför sig till överföring av de säkerheter som krävs för av centralbankerna beviljad likviditet under dagen.

Även om detaljerna i övergången till en gemensam valuta ännu till stor del är öppna, har det beslutats att endast betalningar i den gemensamma valutans förmedlas via Interlinking. Trots att Target i första hand skapas för att tjäna den gemensamma penningpolitikens syften och sålunda de länder som hör till den monetära unionen, har det slagits fast att också de EU-länder som stannar utanför unionen kan ansluta sig till systemet och via det utföra och ta emot betalningar i den gemensamma valutans inom hela EU-området.

Eftersom Finland redan före EU-medlemskapet hade ett fungerande realtidssystem för bruttobetalningar, Finlands Banks checkkontosystem, är behoven av systemändringar för en gemensam pen-

ningpolitik i Finland små jämfört med situationen i många andra medlemsländer. De viktigaste reformprojekt som planerades i Finlands Bank under året gällde anslutningen av det finländska systemet till det system som kopplar ihop de nationella systemen.

Centralbankernas ställning beträffande systemen för smärre betalningar och övervakningen av systemen diskuterades inom EMI i RTF-underarbetsgruppen (Task Force on Retail Payments). Enligt arbetsgruppen är ett samarbete mellan EU:s centralbanker nödvändigt, om skötseln av penningpolitiken eller den monetära stabiliteten kräver detta och om rent nationella lösningar skulle snedvrida konkurrensförhållandena på den inre marknaden. EU-ländernas centralbanker har t.ex. kommit överens om en gemensam ståndpunkt enligt vilken en emittent av myntkort skall vara ett kreditinstitut som avses i EU:s andra bankdirektiv.

Finlands Banks och bankernas samarbete i betalningssystemfrågor intensifierades

Finlands Bank och bankerna intensifierade under året sitt samarbete i fråga om hantering av risker i betalningsförmedlingen. För samarbetet grundades en styrgrupp för betalningssystemen, en samsamarbetsgrupp för betalningssystemen och ett antal tekniskt inriktade undergrupper, där Finlands Bank, Bankföreningen i Finland och bankerna är representerade.

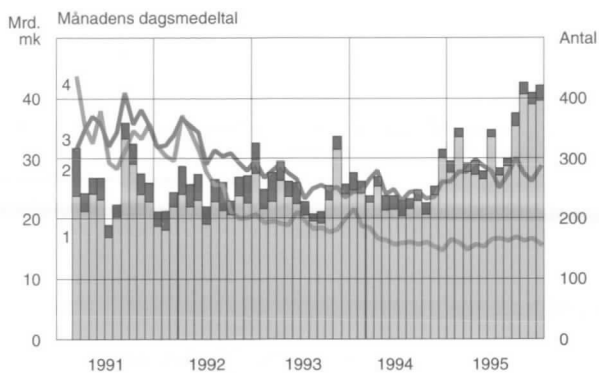
Arbetsgrupperna försöker bl.a. finna sådana förfaranden som minskar de betalningsförmedlande bankernas exponering i fall av insolvens hos någon part i betalningsförmedlingen. Minimering av denna risk minskar faran för att betalningsproblemen fortplantar sig från en bank till en annan i en kris-situation.

Det viktigaste som diskuterades var skötseln av bankernas kundbetalningar via RTGS-systemet och hanteringen av riskerna vid nettoavveckling av betalningar. Dessutom utreddes juridiska frågor gällande betalningsförmedlingen. Arbetsgruppernas verksamhet fortsätter också under 1996.

Tillsynen över betalningssystemen utvecklades

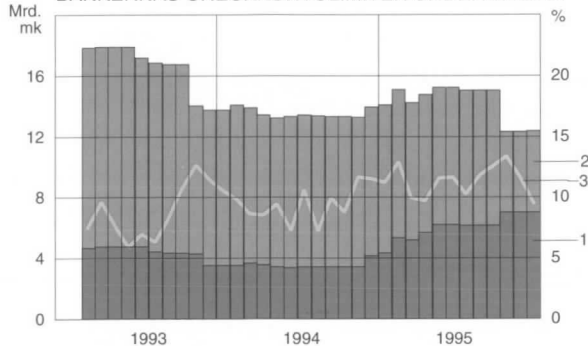
Finlands Bank och finansinspektionen började i samarbete utreda frågor i samband med tillsynen över betalningssystemen. Avsikten var att dels kartlägga

Figur 30.
BETALNINGARNA INOM FINLANDS BANKS
CHECKKONTOSYSTEM

1. Betalningar mellan kontohavarna, mrd. mk
2. Betalningar mellan Finlands Bank och kontohavarna, mrd. mk
3. Betalningar mellan kontohavarna, antal
4. Betalningar mellan Finlands Bank och kontohavarna, antal

Figur 31.
BANKERNAS CHECKKONTOLIMITER UNDER DAGEN

1. Limitdel som kräver säkerhet, mrd. mk
2. Limitdel utan säkerhet, mrd. mk
3. Genomsnittligt utnyttjande av limiterna, %

de viktigaste delområdena av tillsynssamarbetet, dels finna fungerande lösningar för hur det praktiska tillsynssamarbetet skulle utformas.

Samarbetet fokuserades särskilt på de minimikrav som skall ställas på hanteringen av riskerna i betalningsförmedlingen och på systemens säkerhet. Ett samarbete för att utveckla lagstiftningen om betalningsförmedling diskuterades också.

Bankerna fortsätter utvecklingen av myntkortssystemet

Toimiraha Oy, som svarat för utvecklingen av betalningssystemet Avant, som bygger på ett elektroniskt myntkort, såldes i november av Finlands Bank till Automatia Rahakortit Oy, som bildats av Merita Bank, Andelsbankernas Centralbank och Postbanken. Bankerna har uppgett att de har för avsikt att under 1996 ta i bruk ett myntkort som kan laddas i bankautomaterna.

Försäljningen av Toimiraha Oy till bankerna återspeglar det av Finlands Bank fattade linjebeslutet att banken anser sig ha utfört sin del av utvecklingen av ett system för elektroniska pengar. Målet för Finlands Bank har varit att skapa förutsättningar för ett tillförlitligt och öppet riksomfattande system för elektroniska pengar. Då dessa förutsättningar ansågs tryggade blev det möjligt att avstå från det bolag som utvecklat systemet. Utgivningen av elektroniska pengar överfördes till banksektorn, vilket stämmer överens med EMI:s rekommendationer och global praxis. Bankernas färdiga kundnät ökar möjligheterna för elektroniska pengar att i framtiden bli ett allmänt accepterat betalningsmedel.

Finlands Bank började i samarbete med andra myndigheter utreda behovet av lagstiftning om elektroniska pengar.

Bankernas behov att skuldsätta sig på checkkontona i Finlands Bank minskade

Då minimireservskyldigheten började baseras på medeltal överfördes bankernas minimireservdepositioner till deras checkkonton i Finlands Bank. Depositionerna, som tidigare varit frysta på särskilda minimireservkonton, står nu till bankernas förfogande för betalningar från checkkontona och endast månadsmedeltalet av depositionerna skall vara lika stort som den fastställda minimireservskyldigheten.

Reformen minskade betydligt bankernas behov att utnyttja checkkontokredit under dagen, och bankerna ansökte följaktligen om nya checkkontolimiterna. De nya limiterna trädde i kraft den 2 oktober 1995, dvs. samtidigt med medeltalsprincipen (tabell 18).

Reformen innebar också förändringar beträffande de säkerheter som krävs för checkkontolimiterna. Eftersom minimireservdepositionerna ställdes till bankernas förfogande på checkkontona, kunde de inte längre på samma sätt som tidigare användas som säkerhet för checkkontokrediter. I stället måste värdepapper (värdeandelar) som godkänts av Finlands Bank lämnas som säkerhet. Under 1995 krävdes i regel 25 procents säkerhet för bankernas checkkontolimiterna, men vid början av 1996 höjdes säkerhetskravet till 100 procent för alla.

Såväl antalet som genomsnittstorleken av betalningarna mellan checkkontohavarna ökade jämfört med året innan (figur 30). Detta berodde delvis på att en ny filial till en utländsk bank hade anslutit sig till systemet i slutet av 1994. Limiternas totalbelopp sjönk i början av oktober med ca 2.7 miljarder mark i samband med reformen av minimireservsystemet (figur 31).

Sedelstocken oförändrad, mynten ökade

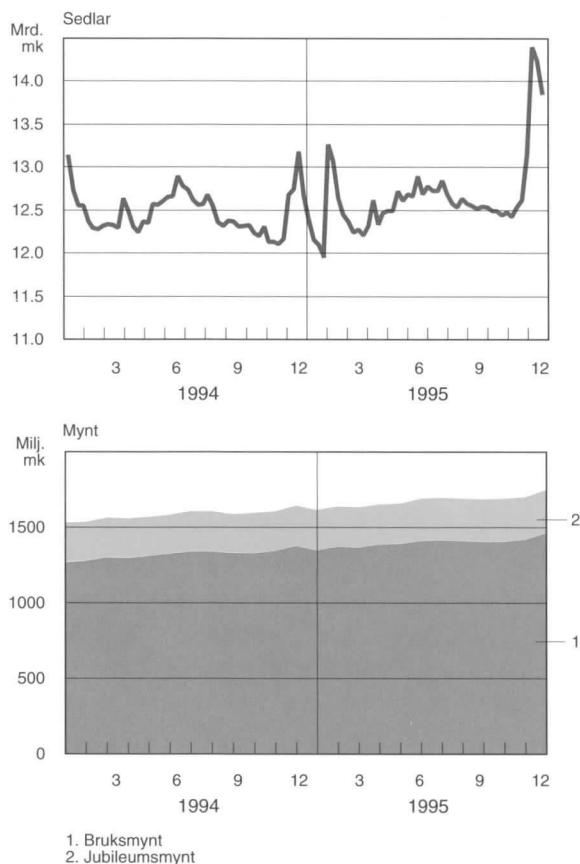
Sedelstocken höll sig under största delen av året kring 12.5 miljarder mark. Under året utbetalades dock två skatteåterbäringar, som höjde beloppet utelöpande sedlar i februari och december (figur 32). I december ökade sedelstocken på grund av den normala säsongvariationen.

Beloppet utelöpande sedlar var högst den 15 december, då det uppgick till 14 391 miljoner mark. Lägst, eller 11 979 miljoner mark, var sedelbeloppet den 31 januari 1995. Under årets lopp ökade sedelstocken med 1 193 miljoner mark. Tillväxten kunde framför allt märkas i ett ökat antal utelöpande 1 000 och 100 marks sedlar (tabell 15).

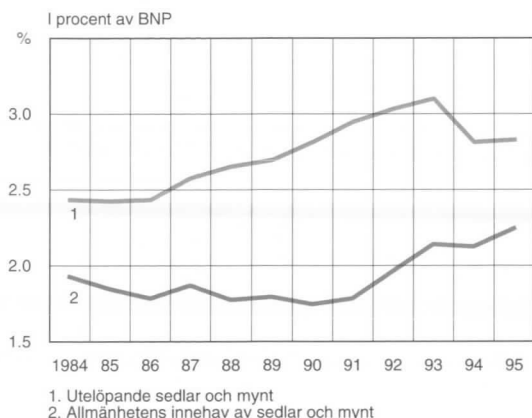
Beloppet utelöpande mynt steg under året från 1 640 miljoner mark till 1 743 miljoner mark. De utelöpande bruksmynten gick upp med 84 miljoner mark och jubileumsmynten med 19 miljoner mark.

Beloppet utelöpande sedlar och mynt i förhållande till bruttonationalprodukten var i det närmaste oförändrat under året (figur 33). Beloppet utelöpande sedlar och mynt vid slutet av 1994 var i Finland, fransett Luxemburg, EU-ländernas lägsta,

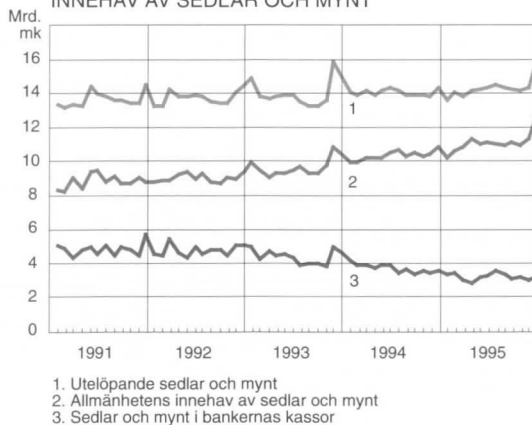
Figur 32.
VÄRDEN AV UTELÖPANDE SEDLAR OCH MYNT

Figur 33.
UTELÖPANDE SEDLAR OCH MYNT

Figur 34.
INNEHAV AV SEDLAR OCH MYNT

mindre än 3 procent av bruttonationalprodukten. I de flesta EU-länder var motsvarande siffra 3–7 procent. Beloppet kontanta medel både i Finland och i andra länder påverkas bl.a. av betalningssystemets utvecklingsnivå, banksystemets struktur och användningen av sedlar för sparande.

Beloppet utelöpande sedlar och mynt räknat som medeltalet av beloppen vid månadens slut har varit relativt stabilt; det har från 1991 till 1995 inte ökat med mer än 4.4 procent (figur 34). Allmänhetens innehav av sedlar och mynt växte under motsvarande tid från 8 831 miljoner mark till 11 059 miljoner mark, dvs. med 25 procent. Enligt en enkätundersökning som Finlands Bank utförde på hösten 1995 innehades ca 14 procent av beloppet, 1.5 miljarder mark, av privatföretag. Detta utgjorde knappt hälften av vad som enligt en två år tidigare gjord undersökning uppskattades ha varit i aktivt bruk i hushållen. Med kontanter gjordes enligt dessa undersökningar omkring 40 procent av hushållens betalningar och nästan en femtedel av betalningarna till företagen.

Beloppet av bankernas innehav av sedlar och mynt har från 5 753 miljoner mark vid slutet av 1991 sjunkit till 3 210 miljoner mark, dvs. med 44 procent. Orsak till detta är bl.a. att kontantmedelskrediterna avskaffades i juni 1993, varefter Finlands Bank inte längre finansierade depositionsbankernas kassor. En annan orsak till minskningen är nedskärningen av bankernas kontorsnät. Bankernas glesnande kontorsnät och den livligare ekonomiska aktiviteten har åter ökat allmänhetens behov av kontanta medel.

Flera jubileumsmynt gavs ut

Under året utgavs fyra jubileumsmynt, av vilka ett var en särskild EU-upplaga av 10-marcksmyntet i bruksmyntsserien. Myntets avers är densamma som för den normala 10-marcken, men reversen visar en flygande svan och EU-symbolen 12 stjärnor. Myntet präglades i 500 000 exemplar.

I januari utgavs ett 100 marks jubileumsmynt i silver med anledning av hundraårsdagen av A. I. Virtanens födelse. Myntet präglades i 43 000 exemplar. I juni utgavs ett 2 000 marks jubileumsmynt i guld med temat 50 år av fred. Upplagan var 6 900 exemplar. Med anledning av Förenta Nationernas 50-årsdag präglades i oktober ett 100 marks jubileumsmynt i silver i en upplaga av 43 000 exemplar.

Av specialupplagan av 10-marksmyntet framställdes också ett guld- och silvermynt. Myntets mittparti är en guldlegering och den kringliggande ringformade delen silver.

Specialupplagan av 10-marksmyntet, guldmyntet på 2 000 mark och jubileumsmyntet med anledning av FN:s 50-årsdag bildade tillsammans jubileumsmyntsserien "50 år av fred 1995".

Sedelströmmarna ökade

Sedelströmmarna från Finlands Bank till bankerna ökade beloppsmässigt med 19 procent och inväxlingarna med 15 procent från föregående år, dvs. klart mer än beloppet utelöpande sedlar, som växte med 9 procent under året. Finlands Bank gav ut 55 607 miljoner mark i sedlar och tog emot 54 414 miljoner mark.

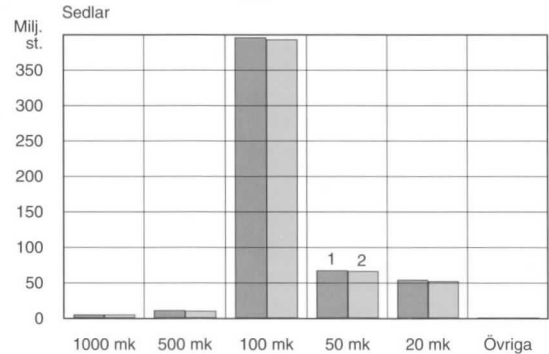
Också antalet utgivna sedlar ökade, dvs. från 448 miljoner till 536 miljoner, eller med 20 procent (figur 35). Antalet inlämnade sedlar steg från 463 miljoner till 530 miljoner, dvs. med 14 procent. Särskilt tydlig var uppgången i antalet inlämnade 100 marks sedlar, som steg från 330 miljoner till 394 miljoner, eller med 19 procent. Detta berodde på att en allt större del sorterade sedlar för bankautomater beställdes från Finlands Bank i stället för att bankkontoren skulle ha fyllt på automaterna med sedlar som strömmat in till dem.

Under året cirkulerade de utelöpande sedlarna via Finlands Bank i genomsnitt 5.7 gånger. Jämfört med andra EU-länder är omloppshastigheten i Finland hög, då den i andra EU-länder i regel varierar mellan 1.5 och 3.5.

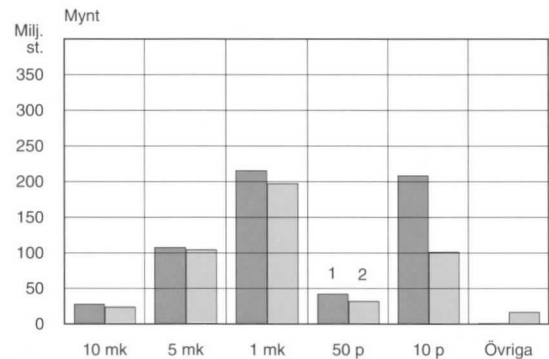
De olika sedelvalörernas omloppshastigheter i Finland var följande: 1 000 mk 1.3, 500 mk 2.4, 100 mk 7.6, 50 mk 4.9 och 20 mk 2.9.

Myntströmmarna minskade från föregående år, eftersom inväxlingen av 5 marks och 1 marks mynt i den gamla serien, som hade inletts i slutet av 1993, till största delen hade genomförts före 1995 års början. Under 1995 gav Finlands Bank ut mynt för 1 092 miljoner mark och tog emot mynt för 988 miljoner mark. Antalet utgivna mynt var 603 miljoner, vilket var 19 procent mindre än under 1994, och antalet mottagna mynt 477 miljoner eller 32 procent mindre än 1994. Myntströmmarna minskade också därför att Finlands Bank vid början av mars införde en mynthanteringsavgift.

Figur 35.
SEDEL- OCH MYNTSTRÖMMARNA VIA
FINLANDS BANK 1995

1. Utgivna
2. Returnerade

1. Utgivna
2. Returnerade

Finlands Bank minskade sina myntlager

Maastrichtfördraget förbjuder centralbankerna i EU:s medlemsländer att finansiera den offentliga sektorn. Eftersom staten har ensamrätt att prägla mynt i Finland och myntens nominella värde krediteras statens konto, utgör Finlands Banks myntinnehav en räntefri fordran på staten och betraktas som en räntesubvention till staten. Enligt en förordning av ministerrådet uppstår det emellertid ingen konflikt med förbudet i fördraget, om centralbankens innehav uppgår till högst 10 procent av beloppet utelöpande mynt.

Före Finlands medlemskap i EU var Finlands Banks myntinnehav betydligt större än 10 procent av beloppet utelöpande mynt. Under 1995 höll banken beloppet under 10 procent. Den 31 december 1995 uppgick Finlands Banks myntinnehav till 139 miljoner mark, dvs. 8.0 procent av beloppet utelöpande mynt.

Överföringen av myntansvaret förbereddes

Regeringens finanspolitiska ministerutskott beslöt den 9 januari 1996 att staten skulle betala sin metallmyntsansvarsskuld till Finlands Bank. Med statens metallmyntsansvar avses statens skyldighet att till nominellt värde av Finlands Bank återinlösa de mynt som staten överlåtit till banken för att sättas i omlopp.

Inväxlingen av gamla sedlar och mynt långsam

Vid slutet av 1993 upphörde alla sedlar av 1945–1980 års typ enligt ett beslut av Finlands Bank att gälla som lagliga betalningsmedel. Beloppet ogiltiga sedlar i omlopp minskade under året från 303.0 miljoner mark till 252.8 miljoner mark. Vid årets slut fanns sedlar i valören 500 mark av 1975 års typ i omlopp till ett värde av 54 miljoner mark och sedlar av 1963 och 1976 års typ till ett värde av 77 miljoner mark.

Enligt ett beslut av finansministeriet upphörde vid slutet av 1993 alla mynt som präglats före 1963 och alla mynt lydande på penni som präglats efter 1963, utom 50- och 10-pennismynten av 1990 års typ, att gälla som lagliga betalningsmedel. Beloppet ogiltiga mynt i omlopp minskade under året från 114.2 miljoner mark till 111.1 miljoner mark. Orsak

till nedgången var framför allt inväxlingen av 50 pennis och 20 pennis mynt, som totalt utgjorde 2.3 miljoner mark.

Sedelförfalskningar sällsynta

Av finländska sedlar fanns under året i omlopp vissa enstaka förfalskningar, som var av 1986 års typ (utan Litt.). Dessutom påträffades flera tiotal exemplar av en tryckt bild av 100-markssedeln av 1986 års typ Litt. A, som ingått i en veckotidning.

Finlands Bank och centralkriminalpolisen arrangerade på olika håll i landet utbildning för professionella sedelhanterare i konsten att känna igen en äkta sedel.

Penningförsörjningstjänster avgiftsbelades

Den 1 mars 1995 införde Finlands Bank en myntavgift på 5 mark, som tas ut då kunden lämnar in en myntpåse på 1 000 mynt eller hämtar en myntförpackning. Förpackningarna innehåller 1 000 mynt av valörerna 5 mark, 50 penni eller 10 penni och 800 mynt av valörerna 10 mark eller 1 mark. Avgiften fastställdes till ett självkostnadspris enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. Avsikten var att effektivera myntförsörjningen genom att minska inströmningen av mynt till Finlands Bank. Under 1995 uppgick avgifterna till sammanlagt 4.5 miljoner mark.

Finlands Bank och de banker som använder ADB-systemet för penningförsörjningen har kommit överens om de bruks- och underhållsavgifter för systemet som skall betalas till Finlands Bank. Under 1995 uppgick avgifterna till 7.5 miljoner mark. Också dessa avgifter fastställdes till självkostnadspris enligt lagen om grunderna för avgifter till staten.

Förberedelser av en gemensam sedel

Enligt Maastrichtfördraget är det EMI:s uppgift att övervaka de tekniska förberedelserna för gemensamma europeiska sedlar. För detta ändamål har EMI tillsatt en särskild arbetsgrupp, i vars arbete Finlands Bank deltog. Sedelarbetsgruppen samarbetar med den arbetsgrupp som planerar de gemensamma mynten och som består av direktörerna för medlemsländernas myntverk.

Sedelarbetsgruppen utredde frågor som rörde de olika medlemsländernas betalningsmedel samt produktionen och hanteringen av dessa. På basis av utredningarna godkände EMI:s råd att den gemensamma sedel- och myntseriens högsta myntvalör skall vara 2 och lägsta sedelvalör 5. Utgångspunkten var att sedelserien skall ha sedlar i 7 valörer, dvs. 5, 10, 20, 50, 100, 200 och 500 enheter. I fråga om sedlarnas utseende fanns två alternativ: antingen en fullständigt identisk sedel eller en i övrigt identisk sedel förutom att det på sedelns ena sida finns ett särskilt, nationellt kännetecken.

En detaljerad utformning av motiven för sedlarna pågick under året. För framställningen av motiven använder EMI experter på historia, psykologi, konst och grafisk design. Samtidigt tog sedelarbets-

gruppen ställning till sedlarnas tekniska specifikationer, storlek och äkthetsdetaljer.

Under året behandlade EMI:s sedelarbetsgrupp också frågor i samband med tidtabellen för produktionen och utgivningen av den gemensamma sedelserien. I detta sammanhang utreddes också behovet att ändra olika sedelautomater och sedelhanteringsmaskiner samt tidtabellen för ändringarna. Enligt den tidsplan som godkändes på toppmötet i Madrid i december ges de gemensamma sedlarna och mynten ut senast tre år efter starten av etapp tre i den ekonomiska och monetära unionen. På utgivningen följer en 6 månaders övergångsperiod, under vilken de nationella sedlarna och mynten ännu kvarstår som lagliga betalningsmedel vid sidan av den gemensamma valutan.

Övrig verksamhet

Internationellt samarbete

Verksamhet i anslutning till Europeiska unionen

Finland blev medlem i Europeiska unionen vid ingången av 1995. I och med EU-medlemskapet anslöt sig Finland till EU:s ekonomiska och monetära union, EMU, under dess andra etapp. Samtidigt blev Finland medlem av den ekonomiska och monetära unionens centrala förberedelseorgan Europeiska monetära institutet, EMI. Efter att sedan juli 1994 ha haft observatörsställning i de EU-organ som behandlar ekonomisk politik, penningpolitik och växelkurspolitik började Finland vid början av januari delta i behandlingen av olika ärenden som fullvärdig medlem.

Europeiska monetära institutet har under EMU:s andra etapp, som inleddes vid början av 1994, skött EU-ländernas penning- och valutapolitiska samarbete och förberedelserna inför den ekonomiska och monetära unionens tredje etapp. Det högsta organet i dessa frågor är EMI:s råd, som består av EMI:s ordförande Alexandre Lamfalussy och EU-ländernas centralbankschefer. De ärenden som behandlas i EMI:s råd förbereds av rådets ställföreträdarkommitté och dess underkommittéer och arbetsgrupper. Dessa tillsätter i sin tur sakkunnigarbetsgrupper för utredning av särskilda frågor. Ställföreträdarkommittén, underkommittéerna och

arbetsgrupperna består av representanter för medlemsstaternas centralbanker. Ordföranden i Finlands Banks direktion Sirkka Hämäläinen är medlem i EMI:s råd och direktionsmedlemmen Matti Vanhala medlem i rådets ställföreträdarkommitté. Sammanlagt var Finlands Bank representerad i närmare tjugo av EMI:s underkommittéer och arbetsgrupper.

EMI:s beredningsarbete inför tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen fortskred enligt den handlingsplan som godkänts av rådet. Penningpolitiska underkommittén, valutapolitiska underkommittén och underkommittén för banktillsyn samt arbetsgrupperna för sedlar, redovisningsfrågor, informationssystem, statistik, betalningssystem och juridiska frågor förberedde ärenden inom sina respektive verksamhetsområden. Dessa ärenden behandlas mera ingående i EMI:s årsrapporter.

I april 1995 publicerade EMI sin första årsrapport om den ekonomiska, monetära och finansiella utvecklingen i Europeiska unionen samt om EMI:s uppgifter och verksamhet. I november offentliggjorde EMI en rapport om övergången till gemensam valuta och en rapport om utvecklingen mot konvergens. På uppdrag av EMI översattes årsrapporten och rapporten om övergången till gemensam valuta till finska vid Finlands Bank. På EMI:s rekommendation översattes också rapporten om ut-

vecklingen mot konvergens till finska. Rapporterna har utkommit också på svenska.

En representant för Finlands Bank deltog tillsammans med en representant för finansministeriet i de möten som hölls inom EU:s monetära kommitté (Monetary Committee) och dess ställföreträdarkommitté samt inom den ekonomisk-politiska kommittén. Medlemmen av Finlands Banks direktions Matti Vanhala deltog i arbetet inom den monetära kommittén och medlemmen av Finlands Banks direktions Esko Ollila i arbetet inom den rådgivande bankkommittén (Banking Advisory Committee). Finlands Bank hade en representant också i den kommitté som behandlar monetär och finansiell statistik och betalningsbalansstatistik och i flera finansmarknadsarbetsgrupper underställda ministerrådet eller kommissionen.

Finlands Bank deltog också i EU-beredningsarbetet i Finland. Den inhemska beredningsorganisationen för integrationsärenden hade efter EU-medlemsförhandlingarna omorganiserats och dess viktigaste uppgift var att tjäna den finländska positionsbildningen i EU-ärenden och stödja de finländska representanternas deltagande i EU-arbetet. Representanter för Finlands Bank deltog i arbetet i kommittén för EU-ärenden och i fem av dess beredningssektioner. Medlem i kommittén för EU-ärenden var direktionsmedlemmen Esko Ollila. Dessutom var Finlands Bank representerad i de av kommitténs beredningssektioner som beredde frågor om ekonomisk politik och penningpolitik, försäkrings-tjänster, skatter, finansiella tjänster och kapitalrörelser samt internationella finansfrågor. Av dessa behandlade sektionen för ekonomisk politik och penningpolitik ett flertal frågor i anslutning till den ekonomiska och monetära unionen. En representant för banken deltog också i samarbetet mellan olika ministeriers EU-koordinatorer. Direktionsmedlemmen Matti Vanhala deltog i den arbetsgrupp som ansvarade för beredningen i Finland av ekonomiska frågor i anslutning till EU:s regeringskonferens 1996.

Internationella regleringsbanken

Internationella regleringsbanken BIS är centralbankernas bank och deras samlingsorganisation. Vid månadsmötena i Basel diskuterar centralbankscheferna och sakkunniga aktuella penning- och valutapolitiska frågor och utbyter information om utveck-

lingen på marknaden och om andra frågor som berör centralbankerna.

Till internationella regleringsbankens uppgifter hör att upprätthålla ett dataregister för uppföljning av centralbankernas tekniska bistånd till reformekonomierna. BIS stod under året även för de praktiska arrangemangen av de koordinationsmöten om det tekniska biståndet som hölls under ledning av Internationella valutafonden. I dessa möten deltog representanter för Finlands Bank.

Finlands Bank genomförde den finländska delen av en internationellt samordnad undersökning av valuta- och derivatmarknaderna under ledning av BIS.

Internationella valutafonden

Ett centralt mål för Internationella valutafondens, IMF:s, verksamhet 1995 var att effektivisera övervakningen av medlemsländernas ekonomiska politik. Betydelsen av detta mål underströks ytterligare när den osäkerhet som Mexicos ekonomiska problem framkallade på finansmarknaderna höll på att utmynna i en internationell finanskris.

Valutafonden koordinerade tillsammans med Förenta Staterna och vissa andra länder i februari ett omfattande internationellt finansieringsstöd i syfte att främja den ekonomiska reformprocessen i Mexico. Stand by-krediterna på drygt 12 miljarder särskilda dragningsrätter (SDR) var den största kredit som någonsin hade beviljats ett enskilt medlemsland.

IMF reviderade i februari sina principer för uppföljning och övervakning av medlemsländernas ekonomiska utveckling. Revideringen som görs vartannat år, genomfördes omedelbart efter finansieringsoperationen till förmån för Mexico. I de nya principerna betonas vikten av att dialogen förbättras. En kontinuerlig dialog mellan medlemsländerna och fonden förutsätter att informationen är aktuell och mera lättillgänglig än förut. Fonden har också för avsikt att standardisera den information som medlemsländerna regelbundet offentliggör om sin ekonomiska utveckling.

G7-ländernas toppmöte i Halifax i Kanada i juni förespråkade en förstärkning av IMF:s roll som övervakare.

I september godkände IMF:s interimskommitté direktions förslag till förfarande när en allvarlig finansieringskris hotar (Emergency Financing Mechanism). Interimskommittén förhöll sig

också positivt till G10-ländernas förslag att öka IMF:s möjligheter att ta upp lån från sina medlemsländer. Det föreslagna arrangemanget skulle fungera jämsides med det nuvarande GAB-avtalet (General Agreement to Borrow), öka antalet länder som deltar i arrangemanget och fördubbla lånepotentialen.

IMF fortsatte med sitt tekniska bistånd till reformekonomierna och också Finlands Bank skickade flera sakkunniga på kortare och längre uppdrag under 1995.

En tjänstemannadelegation från Internationella valutafonden besökte Finland i juni för en stadgeenlig konsultation enligt Artikel IV, och fondens ekonomer granskade det ekonomiska läget i Finland. Om besöket utarbetades en konsultationsrapport, som fondens direktion behandlade i september.

De nordiska och de baltiska länderna har sedan 1992 haft en gemensam valkrets i valutafonden. Valkretsen representerades 1995 i fondens direktion av Jarle Berge från Norge. Norges Bank svarade för beredningen av de nordiska och de baltiska ländernas ställningstaganden i fondfrågor.

Finlands representant i IMF:s styrelse var ordföranden i Finlands Banks direktion Sirkka Hämäläinen. Som hennes suppleant fungerade medlemmen av Finlands Banks direktion Matti Vanhala.

Övrigt internationellt samarbete

Nordiska finansutskottet (NFU), som är de nordiska centralbankernas och finansministeriernas samarbetsorgan, sammanträdde två gånger under året. Vid mötena diskuterades ärenden som behandlas i Internationella valutafondens direktion och bereddes preliminära ställningstaganden i dessa. Också den europeiska integrationen fanns på agendan. De nordiska och de baltiska ländernas gemensamma ställningstaganden i IMF:s direktion förbereddes vid två koordinationsmöten.

Inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) deltog Finlands Bank bl.a. i kommittén för ekonomisk politik, finansmarknadskommittén, kommittén för kapitalrörelser och tjänstebetalningar och i dessa kommittéers arbetsgrupper. Representanter för banken deltog också i de expertmöten som följde det ekonomiska läget i reformekonomierna.

En representant för Finlands Bank deltog i det samarbete mellan olika myndigheter inom statsförvaltningen genom vilket OECD inom sin snäva budgetram och så ändamålsenligt som möjligt har för-

sökt välja ut de prioriterade områdena för sin verksamhet.

Finlands Banks representant deltog också i en myndighetsdelegation med uppgift att förbereda gemensamma ställningstaganden för de förhandlingar som förs inom OECD om ett multilateralt avtal om investeringar (MAI).

Förvaltningen av valutareserven

Principerna för placeringen av valutareserven ändrades inte nämnvärt 1995. Placeringsverksamheten styrs av centralbankens uppgifter, mål och reservens användningssyfte. Reserven placerades på de internationella finansmarknaderna, och det primära målet var att trygga reservens värde, att upprätthålla likviditeten och att inom dessa gränser erhålla avkastning. Särskilt kravet på kontinuerlig likviditet styr placeringsbesluten.

I sin placeringsverksamhet undviker Finlands Bank risktagning. De risker som är förknippade med valutareserven är framför allt valutarisk, kreditrisk, likviditetsrisk och ränterisk. Hanteringen av riskerna i placeringsverksamheten är en helhet där en enskild risk inte kan ändras utan att detta samtidigt påverkar andra risker.

De viktigaste riskgarderingsmetoderna är tillräcklig spridning av placeringarna, fokusering enbart på de bästa placeringsobjekten och motparterna samt utnyttjande av jämförelsenormer som styr verksamheten. Iakttagandet av placeringsprinciperna och limiterna för placeringsriskerna övervakas fortlöpande.

Av de osäkerhetsfaktorer som påverkar reserven är valutakursrisken den största. Förändringarna i valutareservens värde på grund av valutakursfluktuationer minimerades genom att reserven fördelades på marknaderna för olika valutor. Principerna för valutafördelningen ses över regelbundet, men det fanns ingen anledning att ändra fördelningen 1995. De viktigaste placeringsvalutorna var D-marken, US-dollar, den franska francen, det engelska pundet, den japanska yenen och den nederländska gulden.

Finlands Bank tryggade reservens likviditet genom att placera i ett stort urval omsättningsbara, huvudsakligen kreditriskfria placeringsobjekt. Finlands Banks valutareserv placerades främst i massskuldebrev emitterade av större stater och i återförsäljningsavtal relaterade till dessa. En del av reser-

ven placerades i kortfristiga depositioner i utländsk valuta, guld och IMF:s särskilda dragningsrätter. Placeringar görs endast med de allra största, mycket kreditvärdiga internationella kreditinstituten.

Det som mest påverkade intäkterna från placeringen av valutareserven 1995 var att de internationella räntorna klart vände nedåt efter att ha stigit kraftigt i ett år. Den allmänna avmattningen av den ekonomiska tillväxten och den gynnsamma inflationsutvecklingen skapade utrymme för en lättare penningpolitik i Förenta Staterna och av de europeiska placeringsländerna i Tyskland och Holland. Trots att centrala räntor i Frankrike höjdes för att försvara francen och i början av året i England för att hålla inflationen i styr sjönk räntorna på masskuldebrevslån klart också på dessa marknader. I slutet av året sänkte också Frankrikes och Englands centralbanker sina korta nyckelräntor. Frankrikes och Englands räntedifferens gentemot Tyskland tenderade emellertid att vidgas under årets lopp. Japans centrala räntor sänktes till rekordlåg nivå eftersom landets ekonomiska tillväxt stagnerade, yenen förblev stark och såväl krisen inom banksystemet som deflationstrycket fortsatte. Nedgången i räntorna på masskuldebrevslån med en längre löptid än ett år ledde till kapitalvinster för den placerade reserven på alla placeringsmarknader.

Valutareserven minskade under året främst på grund av amorteringar av statens utländska skulder, men den var fortsatt stor till följd av statens omfattande utländska upplåning under tidigare år.

I samband med avtalet om Europeiska monetära systemet växlades 20 % av guldinnehavet och reserven i dollar till officiella ecu med Europeiska monetära institutet. Finlands Bank förvaltade emellertid de växlade tillgångarna för EMI:s räkning som en del av den normala förvaltningen av valutareserven.

Fördelningen och förändringen av huvudposterna i den konvertibla valutareserven 1995 var följande:

	Reserv 29.12.1995	Reserv 31.12.1994	Förändring
	Mmk		
Guld	1 742	2 180	-438
Särskilda dragningsrätter	1 569	1 537	32
Reservtranchen i IMF	1 685	1 354	331
Ecufordran på Europeiska monetära institutet	3 363	–	3 363
Valutafordringar	40 506	47 672	-7 167
Summa	48 865	52 743	-3 878

Ekonomisk analys och forskning

Av central betydelse vid bevakningen av den ekonomiska läget är de månatliga rapporter om den ekonomiska utvecklingen som nationalekonomerna på olika avdelningar i banken utarbetar tillsammans. Analyserna fokuserades särskilt på prisstabiliteten och olika faktorer som påverkar den. Analysen av den faktiska ekonomiska utvecklingen var nära relaterad till prognoser, som användes för att bedöma den framtida utvecklingen av bankens verksamhetsmiljö och trycket av denna på penningpolitiken. Den beredskap för prognos- och uppföljningsverksamhet som EU-samarbetet förutsätter förbättrades i och med att banken tog i bruk det engelska forskningsinstitutets National Institute for Economic Research NIGEM-modell för den internationella ekonomin. Med hjälp av modellen görs prognoser för de viktigaste EU-länderna och beräkningar av den ekonomiska politikens verkningar.

Finlands Banks ekonomiska forskning är i huvudsak inriktad på makroekonomiska frågor till stöd för uppläggningsen av penningpolitiken och på verksamheten på finansmarknaden, inklusive betalningsmedels- och betalningssystemfrågor.

Den makroekonomiska forskningen analyserade särskilt penningpolitikens totala ekonomiska verkningar och problematiken kring prognostiseringen av inflationen. Vid sidan av de enskilda utredningarna fortgick arbetet på den nya versionen av Finlands Banks makroekonomiska simuleringsmodell (den s.k. BOF4-modellen). På arbetsmarknadens område publicerades en mycket uppmärksam undersökning, som analyserade beskattningens inverkan på sysselsättningen och lönebildningen.

Centrala teman för finansmarknadsforskningen var mätning av bankkonkurrensen, prissättning av depositioner och banktjänster samt företagens penningefterfrågan, som undersöktes genom en enkät. Enkäten om företagets finansieringsbehov och tillgången på finansiering fortsatte i samarbete med handels- och industriministeriet och Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund. Vid forskningsavdelningen analyserades med hjälp av ett täckande statistikmaterial olika faktorer som hade påverkat bankernas beteende i olika skeden av bankkrisen i Finland. Det omfattande statistikprojektet som gällde Finlands ekonomiska historia fortsatte. Inom ramen för projektet sammanställs enhetliga bas-

statistiker över den finländska finansmarknadens funktion ända från 1860-talet till 1990-talet.

Forskningen kring reformekonomierna har befast sin ställning inom bankens forskningsverksamhet, och banken gör sig internationellt allt mer känd på området. Tyngdpunkten i uppföljnings-, utrednings- och forskningsarbetet låg som tidigare på analys av systemförändringarna och utvecklingen i Ryssland och Baltikum. Dessutom studerades utvecklingen av Europeiska unionens östrelationer och de internationella organisationernas verksamhet i reformekonomierna. Föremål för särskilt intresse var penningekonomin och de finansiella systemen i Ryssland och Baltikum. Publikationsverksamheten var livlig; bl.a. färdigställdes en grundläggande historik på engelska om det bilaterala betalningssystemet mellan Finland och Sovjetunionen.

Information och publikationer

Finlands Bank fäste vikt vid att så klart och öppet som möjligt informera om penningpolitikens mål, medel och principer. Banken förde en antiinflationkampanj bl.a. genom att ge ut en lättfattlig broschyr om inflationen och publicera flera artiklar om inflationen i tidskriften *Markka & talous*.

Bankens kommunikation har blivit allt viktigare i en omgivning som ständigt förändras både nationellt och internationellt. Hur väl bankens budskap nådde fram undersöktes genom en enkät till tidskriften *Markka & talous* läsekrets.

Av Finlands Banks regelbundet utkommande tidskrifter utkom *Markka & talous* med 4 nummer och *Bank of Finland Bulletin* med 11 nummer. Årsboken och statistikmeddelandet *Finländska massskuldebrevslån 1994* kom ut på våren. Bankens fyra forskningsserier slogs samman till två serier. I bankens serie A utkommer populärvetenskapliga utredningar. Den nya serien E ersätter serierna B, C och D som omfattat doktorsavhandlingar och analytiska undersökningar. I serie A utgavs 2 publikationer och i serie E 3 publikationer¹. Den statistiska översikten *Finansmarknaden* utkom månatligen. Dessutom utgavs 37 diskussionsunderlag, dvs. undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken. Östekonomiska enheten gav ut 9 översikter, som innehöll rapporter om reformekonomierna i Central- och Östeuropa.

¹ En förteckning över bankens publikationer 1995 ingår som bilaga.

Dataadministration

Statistikproduktion och informationstjänster

Finlands Bank producerade preliminära uppgifter om utrikeshandeln för betalningsbalansen genom en för ändamålet planerad företagsenkät, eftersom tullstyrelsens officiella utrikeshandelsstatistik försenades på grund av de ändringar i statistiksystemen som föranleddes av EU-medlemskapet. Betalningsbalanspublikationerna kompletterades med en årsstatistikpublikation med långa tidsserier och strukturuppgifter. En täckande publikation om Finlands betalningsbalans (sammanställningsmetoder, datainsamling och tidsserier) utkom i bankens serie A.

I och med Finlands EU-medlemskap kom uppgiften att utveckla Finlands Banks finansiella statistik och betalningsbalansstatistik till största delen att utföras i samarbete med EMI. Syftet med EMI-samarbetet var att fastställa vilka statistiker som behövs under EMU:s tredje etapp och vilka utvecklingsbehov de föranleder. Finlands Bank deltog därför aktivt i EMI:s statistikarbetsgrupp och två av dess undergrupper. På grundval av statistikarbetsgruppens beredningsarbete godkände EMI:s råd ett förslag till den kommande europeiska centralbankens behörighet i statistikärenden samt arbetsfördelning och samarbete med Europeiska gemenskapernas statistiska centralbyrå Eurostat och de nationella centralbankerna.

Finlands Bank medverkade liksom under EFTA- och EES-skedet i EU:s kommitté för finansiell statistik och betalningsbalansstatistik samt i motsvarande undergrupper. Finlands Banks representant var bl.a. med om att utarbeta förslag till ett gemensamt system för EU för insamling av data för betalningsbalansen och en meddelandestandard för överföring av statistikuppgifter.

Informationstjänsterna förbättrades när banken inrättade en särskild statistikservice som centraliserat besvarar frågor som gäller Finlands Banks olika statistiker. Finlands Bank började delvis ta ut avgifter för sina statistikmeddelanden för att förbättra kostnadseffektiviteten. Bankens anställda fick tillgång till bibliotekets nya datahanteringssystem och i biblioteket byggdes en multimediestudio för interaktiva datamedier.

Databehandling

Banken inledde förberedelser inför EMU:s tredje etapp också på informationsteknologins område. Finlands Bank anslöts till elpostsystemet mellan Europeiska unionens centralbanker. I datasystemen genomfördes de ändringar som föranleddes av Finlands anslutning till EU. Möjligheterna till sambruk av uppföljningsdata ökades i samarbete med finansinspektionen. Utnyttjandet av tidsserieuppgifter effektiviserades genom att stödsystemet för beslutsfattandet utvecklades och decentraliserade uppdateringsbara databaser byggdes. Marknadsdatasystemets och back office-systemets funktions säkerhet förbättrades genom funktionella ändringar och utbyte av utrustningsplattformen. Genom analyser av bankens olika funktioner och de förändringar som de står inför utarbetade databehandlingsavdelningen informationsteknologiska strategier för de enskilda enheterna.

Intern verksamhet, organisation och personal

Arbetet inom Europeiska unionen och förberedelserna inför den ekonomiska och monetära unionen band mycket resurser i olika enheter i banken. För att effektivisera funktionerna och öka flexibiliteten fortsatte banken att utveckla arbetsprocesserna. Efter en bred intern diskussion fastställde banken enhetliga verksamhetsprinciper för alla enheter.

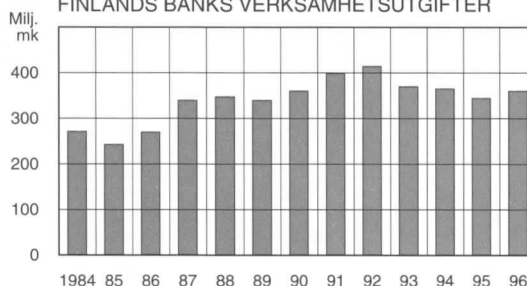
Databehandlingsavdelningen och administrativa avdelningen omorganiserade sin interna organisation. Sambruket av informationstjänster och datasystem utvecklades såväl inom banken som mellan banken och andra organisationer, bl.a. i fråga om bankernas uppgifter till myndigheterna.

Lönesystemet för chefer och sakkunniga ändrades. Syftet var att klarare än tidigare binda systemet till bankens verksamhetsplanering och verksamhetsprinciper och göra det till ett mera flexibelt redskap för cheferna.

Bankens verksamhetskostnader minskade från 1992 till 1995. Ökningen i budgeten för 1996 beror huvudsakligen på de ökade sedelhanteringskostnaderna (figur 36).

Bankens personal ökade 1995 med 15 personer, av vilka alla hade korttidsvikariat. Sammanlagt 796 personer var anställda vid Finlands Bank vid slutet av 1995. Huvudkontoret hade 679 anställda

Figur 36.
FINLANDS BANKS VERKSAMHETSUTGIFTER

Bankens verksamhetskostnader och budget, Mmk

	Budget 1996	Utfall 1995	Utfall 1994
Kostnader			
Löner	154.5	146.9	146.8
Sociala kostnader	84.7	84.7	81.6
Resor och utbildning	13.3	10.3	9.2
ADB-kostnader	24.8	23.0	22.1
Anskaffning av sedlar	27.1	34.4	49.2
Fastighetskostnader	27.2	26.3	23.9
Övriga kostnader	30.3	28.4	23.6
Summa	361.9	354.2	356.5
Investeringar			
Maskiner och inventarier	35.4	17.7	26.0
Fastigheter	18.1	32.4	37.0
Summa	53.5	50.0	63.0
Summa kostnader	415.4	404.2	419.5
Intäkter			
Försäljning av tjänster	20.7	22.9	17.2
Fastighetsintäkter	33.2	35.9	36.5
Summa intäkter	53.7	58.8	53.7
NETTO	361.6	345.4	365.8

och avdelningskontoren 117. Av dessa var 41 personer tjänstlediga och 61 visstidsanställda.

Arbetsrotationen inom banken fortsatte som förut vid besättandet av vakanta tjänster och var livlig bland annat till följd av att fyra tjänster blev vakanta när EMI rekryterade fyra av bankens sakkunniga. Under årets lopp bytte närmare 30 personer arbetsuppgifter antingen permanent eller temporärt.

Utbildning

Utbildningen var fortfarande inriktad på att utveckla personalens beredskap att medverka i Europeiska unionens och EMI:s arbetsgrupper. Utbildningen var också avsedd att bredda yrkesfärdigheterna för att underlätta arbetsrotationen.

Det interna programmet för ledarskapsutbildning, som är avsett att stödja utvecklingen av verksamheten, fortsatte. Vid slutet av året hade nästan

alla chefer vid centralbanken och en del av finansinspektionens chefer deltagit i ledarskapsutbildningen.

Den ekonomiska utbildningen för sakkunniga var fokuserad på Europeiska unionens institutioner och funktionsmekanismer och utvecklingen av dem. Om ämnet arrangerades tre fyra dagars seminarier, i vilka sammanlagt 75 personer deltog. Dessutom ordnades utbildning i bl.a. riskhantering, finansieringsförmedling, finansmarknadsanalyser, penningpolitik och kvantitativa metoder inom den ekonomiska vetenskapen.

Finlands Banks utbildningskostnader utgjorde sammanlagt ca 4 % av lönesumman.

Det andra programmet Young Professionals, som pågår under 1 ½ år, startade i september 1995. Syftet med programmet är att ge nyutexaminerade ekonomer kompetens att arbeta inom internationella organisationer, banksektorn och den offentliga förvaltningen. De sju ekonomer som antogs till programmet arbetar inom olika enheter i banken och deltar i den interna utbildningen för sakkunniga. Dessutom stiftar de bekantskap med centrala institutioner inom statsförvaltningen och näringslivet och arbetar utomlands under en kortare tidsperiod.

Utbildningshjälpen till centralbanker i östekonomierna fortsatte. Den var främst inriktad på Ryssland. Sakkunniga från Ryssland deltog i tre en veckas specialseminarier i Helsingfors. Dessutom arrangerade Finlands Bank och finansinspektionen en kurs om banktillsyn vid Rysslands centralbank. I Finlands Banks och Eesti Panks gemensamma seminarium i Tammerfors och i interna kurser som ordnades av Finlands Bank deltog tjänstemän från Estlands centralbank. Utbildningsbiståndet utökades 1995 också till andra östekonomier. Finlands Bank arrangerade en veckas kurser och seminarier för sakkunniga från centralbankerna i bl.a. Albanien, Kina, Vitryssland, Ukraina och Polen. Utbildningen till östekonomierna skraddarsyddes enligt varje grupps speciella behov och önskemål.

Finlands Banks bokslut

Resultaträkning, Mmk

	1.1.-31.12.1995		1.1.-31.12.1994	
RÄNTEINTÄKTER				
Inhemska (1)				
Likviditetskrediter	8.0		1.0	
Bankcertifikat	7.0		91.5	
Värdepapper med återförsäljningsförbindelse	201.9		72.6	
Nettoräntor för terminsaffärer	8.1		15.2	
KTR-krediter	15.4		25.5	
Masskuldebrev	226.2		250.7	
Stabiliseringslån	–		31.8	
Övriga fordringar	37.5	504.0	37.0	525.3
Utländska (2)				
Internationella valutafonden	107.3		74.2	
Värdepapper	2 129.9		2 215.6	
Övriga valutafordringar	739.4	2 976.6	430.2	2 720.0
Summa ränteintäkter		3 480.6		3 245.2
RÄNTEKOSTNADER				
Inhemska (3)				
Dagsdepositioner	–29.7		–43.9	
Bankcertifikat	–2 046.6		–1 539.6	
Reservdepositioner	–4.1		–	
Investeringsdepositioner	–34.0		–48.2	
Övriga skulder	–5.2	–2 119.6	–11.9	–1 643.6
Utländska				
Internationella valutafonden	–43.2		–44.6	
Övriga skulder	–12.6	–55.9	–1.8	–46.4
Summa räntekostnader		–2 175.5		–1 690.0
RÄNTENETTO (4)		1 305.2		1 555.2
ÖVRIGA INTÄKTER (5)				
Expeditionsavgifter och provisioner	20.6		14.9	
Övriga	107.1	127.7	57.7	72.6
ÖVRIGA KOSTNADER (6)				
Löner	–146.9		–146.7	
Sociala kostnader	–84.7		–81.5	
Anskaffning av sedlar	–34.4		–49.2	
Avskrivningar	–105.1		–63.0	
Övriga	–88.1	–459.3	–78.0	–418.4

	1.1.-31.12.1995		1.1.-31.12.1994	
KOSTNADER OCH INTÄKTER RELATERADE TILL FINANSINSPEKTIONEN (7)				
Löner	-22.4		-18.9	
Avskrivningar	-0.4		-0.6	
Övriga	-22.6		-20.3	
Finansinspektionens tillsynsavgifter	45.5	0.0	40.0	0.2
RESULTAT FÖRE KURSDIFFERENSER OCH RESERVERINGAR		973.5		1 209.6
Kursdifferenser för utländska värdepapper (8)		883.9		-1 459.8
Valutakursdifferenser (9)		-2 130.5		-5 816.9
Ökning av pensionsreserv (10)		-95.9		-89.9
Ökning (-) / minskning (+) av reserver (30 § lagen om Finlands Bank)(10)		369.0		6 157.0
ÅRETS RESULTAT (11)		0.0		0.0

Balansräkning, Mmk

AKTIVA

	31.12.1995		31.12.1994	
Guld och valutafordringar (1)				
Guld	1 742.1		2 180.5	
Särskilda dragningsrätter	1 569.0		1 536.9	
Reservtranchen i Internationella valutafonden	1 685.1		1 353.7	
Ecufordran på Europeiska monetära institutet	3 363.1		.	
Valutafordringar	40 505.5	48 864.8	47 672.2	52 743.2
Övriga fordringar på utlandet (1)				
Markandelen i internationella valutafonden	3 910.8		4 594.6	
Andel i Europeiska monetära institutet	58.2	3 969.1	.	4 594.6
Fordringar på finansinstitut (2)				
Bankcertifikat	–		443.0	
Värdepapper med återförsäljningsförbindelse	7 075.8		1 037.4	
Masskuldebrev	416.5		802.2	
Övriga	1 338.7	8 831.0	237.9	2 520.5
Fordringar på den offentliga sektorn (3)				
Statens metallmyntsansvar	1 882.4	1 882.4	1 806.0	1 806.0
Fordringar på företag (4)				
Finansiering av inhemska leveranser (KTR)	185.2		315.8	
Övriga	2 700.3	2 885.5	2 833.2	3 149.0
Övriga fordringar (5)				
Lån för stabilisering av penningmarknaden	4 532.0		4 532.0	
Resultatregleringar	972.2		1 832.1	
Övriga	141.0	5 645.2	159.4	6 523.5
Värderegleringskonto (6)		643.0		–
Aktiverade utgifter och förluster för tryggnad av penningmarknadens stabilitet (7)		1 400.0		1 400.0
Summa		74 121.0		72 736.8

PASSIVA

	31.12.1995		31.12.1994	
Valutaskulder (1)		1 214.2		130.4
Övriga utländska skulder (1)				
Internationella valutafondens markkonton	3 910.9		4 594.6	
Tilldelade särskilda dragningsrätter	926.5	4 837.5	984.9	5 579.5
Utelöpande sedlar och mynt (8)				
Sedlar	13 867.9		12 675.1	
Metallmynt	1 743.1	15 611.0	1 639.5	14 314.7
Bankcertifikat (9)		27 090.0		35 236.0
Skulder till finansinstitut (10)				
Dagsdepositioner	–		1 386.6	
Reservdepositioner	15 675.7		6 525.7	
Övriga	1 100.9	16 776.6	–	7 912.3
Skulder till den offentliga sektorn (11)				
Checkkonton	0.0		0.0	
Depositioner från Statens säkerhetsfond	75.2	75.3	93.1	93.1
Skulder till företag (12)				
Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	994.0	994.0	1 548.5	1 548.5
Övriga skulder (13)				
Resultatregleringar	300.0		436.5	
Övriga	26.9	326.9	24.2	460.8
Reserver (14)				
Pensionsreserv	1 431.4		1 328.6	
Övriga reserver	–	1 431.4	369.0	1 697.5
Eget kapital (15)				
Grundfond	5 000.0		5 000.0	
Reservfond	764.1		764.1	
Årets vinst	0.0	5 764.1	0.0	5 764.1
Summa		74 121.0		72 736.8

Bokslutsbilagor

	31.12.1995	31.12.1994
Sedelutgivning, Mmk		
Sedelutgivningsrätt	48 120	52 743
Utnyttjad rätt	15 170	12 911
Sedelutgivningsreserv	32 950	39 832
Mark/valutaterminskontrakt, Mmk		
Terminsköpskontrakt ¹	–	6 079
Valuta/valutaterminskontrakt, Mmk (medelkurs för köpta valutor) ¹	–	4 301
Futurkontrakt i utländsk valuta, Mmk		
Köpekontrakt ¹	38	–
Säljkontrakt ¹	6 276	1 552
Aktier och andelar, nominellt värde, Mmk (Finlands Banks innehav inom parentes)		
Scopulus Oy	2 (100 %)	2 (100 %)
Sponda Oy	300 (100 %)	300 (100 %)
Setec Oy	40 (100 %)	40 (100 %)
Helsingfors Penningmarknadscentral Ab	35 (52 %)	35 (52 %)
Bank for International Settlements	53 (1.67 %)	56 (1.67 %)
Bostadsaktier	1	1
Fastighetsaktier	1	1
Övriga aktier och andelar	1	1
Summa	433	437
Borgen, Mmk		
Tillfälliga borgensansvar i samband med överföring av riskkoncentrationer från Skop	13	75
Ansvar för pensionsförpliktelser, Mmk		
Finlands Banks pensionsansvar	1 772	1 762
– därav täckt genom reserveringar	1 431	1 329

¹ Till medelkursen för respektive valuta på årets sista bankdag.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m ³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961	49 500
	Fredsgatan 19	1954	33 000
	Unionsgatan 33	1848	17 500
	Snellmansgatan 23	1896/1988	27 500
	Elisabetsgatan 14	1928	48 500
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983	4 500
Joensuu	Torikatu 34	1984	11 000
Kuopio	Kauppakatu 25–27	1912	7 500
	Puutarhakatu 4	1993	11 900
Lahtis	Torikatu 3	1929	36 500
S:t Michel	Päiviönkatu 15	1965	7 500
Tammerfors	Hämeenkatu 13	1942	36 000
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 000
Åbo	Slottsgatan 20	1914	10 500
Vanda	Mosskogsvägen 1	1979	311 500
Enare	Saariselkä	1968/1976	2 000

Helsingfors den 15 februari 1996

FINLANDS BANKS DIREKTION

Sirkka Hämäläinen, ordförande

Harri Holkeri

Esko Ollila

Kalevi Sorsa

Matti Vanhala

Kommentarer till bokslutet

Bokförings- och bokslutspraxis

I Finlands Banks balansräkning tillämpas sektorindelning, vilket ger en bild av de finansiella relationerna mellan centralbanken och olika utländska och inhemska sektorer. För värderingsprinciperna i balansräkningen redogörs i kommentarerna till balansposterna. Värderingen av utländska värdepapper ändrades under räkenskapsperioden 1995. Anläggningstillgångar, aktieinnehav och utgifter med lång verkningstid bokförs enligt lagen om Finlands Bank helt och hållet som kostnader under anskaffningsåret, och de upptas därför inte i balansräkningen. Uppgifter om Finlands Banks innehav av aktier och andelar och om Finlands Banks fastigheter ingår i bilagan till bokslutet.

Fordringarna och skulderna i utländsk valuta har omräknats till finska mark enligt medelkurserna på bokslutsdagen.

Bankfullmäktige fastställer enligt 17 § 1 mom. 2 punkten lagen om Finlands Bank de grunder enligt vilka bankens bokslut skall uppgöras.

Kommentarer till resultaträkningen

1. Inhemska ränteintäkter

De inhemska ränteintäkterna uppgick till sammanlagt 504 miljoner mark. I dem ingick ränteintäkter från värdepappersrelaterade återförsäljningsavtal för 202 miljoner mark och från masskuldebrevslån för 226 miljoner mark. Jämfört med föregående år minskade de inhemska ränteintäkterna med 21 miljoner mark.

2. Utländska ränteintäkter

De utländska ränteintäkterna uppgick till 2 977 miljoner mark och var 257 miljoner mark större än året innan.

3. Inhemska räntekostnader

De inhemska räntekostnaderna steg med 476 miljoner mark till 2 120 miljoner mark. Ränteutgifterna för bankcertifikat emitterade av Finlands Bank utgjorde 2 047 miljoner mark.

4. Räntenetto

Räntenettet utgjorde 1 305 miljoner mark och var 250 miljoner mark mindre än föregående år.

5. Övriga intäkter

De övriga intäkterna uppgick till 128 miljoner mark. I posten ingick bl.a. 34 miljoner mark i intäkter från försäljningen av avdelningskontorsfastigheter och 30 miljoner mark i hyresintäkter.

6. Övriga kostnader

Lönesumman uppgick till 147 miljoner mark. I de sociala kostnaderna ingår 59 miljoner mark i utbetalda pensioner.

Anläggningstillgångar och utgifter med lång verkningstid bokförs som kostnader och avskrivs under anskaffningsåret enligt lagen om Finlands Bank. Avskrivningarna inkluderar således under räkenskapsperioden förvärvade anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid i sin helhet. Avskrivningarna omfattar 31 miljoner mark i utgifter för ombyggnads- och reparationsarbeten på byggnader och 14 miljoner mark i utgifter för anskaffning av maskiner och inventarier.

7. Kostnader och intäkter relaterade till finansinspektionen

Verksamhetskostnaderna (löner, avskrivningar, övriga kostnader) för finansinspektionen vid Finlands Bank har i Finlands Banks resultaträkning upptagits som separata poster. Kostnaderna för finansinspektionens verksamhet uppbyggs av tillsynsobjekten i efterhand i form av tillsynsavgifter.

8. Kursdifferenser för utländska värdepapper

Kursdifferenserna för utländska värdepapper omfattar vinster och förluster som uppstått vid värdepappersförsäljning, periodiserat premium eller diskonto för värdepapperen i portföljen och skillnaden mellan det med periodiserat premium eller diskonto justerade anskaffningspriset och marknadspriset om det senare är lägre. Nettobeloppet av kursvinsterna från utländska värdepapper uppgick till 884 miljoner mark.

9. Valutakursdifferenser

Valutakursdifferenserna omfattar nettoförändringen i värdet av fordringarna och skulderna samt poster utantill balansräkningen på grund av valutakursförändringar samt nettointäkterna av valutahandeln.

Under räkenskapsperioden stärktes marken gentemot de viktigaste reservvalutorna, dvs. D-marken, US-dollar, den franska francen, det engelska pundet, den japanska yenen och den nederländska gulden. Valutakursförlosterna uppgick till sammanlagt 2 996 miljoner mark. De upptogs i resultaträkningen till 2 131 miljoner mark.

10. Förändring av reserver

Till pensionsreserven överfördes under 1995 arbetstagarpensionsavgiften, som innehållits från lönerna, 7 miljoner mark. På pensionsavgiften och på de pensionsreserveringar som gjorts under tidigare år beräknades en ränta lika med grundräntan plus 2 procentenheter och med detta belopp ökades pensionsreserven. Sammanlagt ökades pensionsreserven med 102 miljoner mark.

Reserven enligt 30 § lagen om Finlands Bank, 369 miljoner mark, upplöstes i sin helhet.

11. Årets resultat

Räkenskapsårets resultat blev noll mark.

Kommentarer till balansräkningen

1. Guld och utländska poster

Guldet har, liksom under tidigare år, i balansräkningen upptagits till ett värde av 35 mk/g. Marknadsvärdet på årets sista dag uppgick till 54 mk/g. Guldinnehavet uppgick vid slutet av 1995 till 49 773 kg, mot 62 299 kg vid utgången av föregående år. I Finlands Banks balansräkning skedde en förändring av guldinnehavet samtidigt som valutareserven utökades med en ny balanspost "Ecufordran på Europeiska monetära institutet". Förändringarna beror på att avtalet om Europeiska monetära systemet (EMS), som är förknippat med EU-medlemskapet, för Finlands Banks del trädde i kraft den 1 januari 1995. Enligt avtalet växlade Finlands Bank 20 % av sin guld- och dollarreserv till ecu med Europeiska monetära institutet.

Särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden bland valutafordringarna motsvaras av posten tilldelade särskilda dragningsrätter (SDR) på passivsidan. På båda posterna betalas ränta lika med räntan på SDR.

Reservtranchen i SDR och markandelen i Internationella valutafonden utgör tillsammans Finlands medlemsandel i valutafonden. Markandelens

motpost ingår i posten Internationella valutafondens markkonton bland utländska skulder. Markandelen och markkontona är enligt praxis i Internationella valutafonden bundna till kursen för SDR.

I posten övriga fordringar på utlandet ingår också medlemsandelen i Europeiska monetära institutet.

Valutafordringarna består till övervägande del av utländska statspapper eller statsgaranterade värdepapper och utländska bankdepositioner. I posten ingår också utländska avistakonton samt bankens innehav av utländska betalningsmedel.

Värderingen av de värdepapper som ingår i valutareserven ändrades under räkenskapsperioden. Värdepapperen värderades tidigare till sitt nominella värde eller till gängse värde, om detta var lägre. Under 1995 bokfördes värdepapperen vid förvärvstidpunkten till sitt anskaffningspris, och därefter bokförs skillnaden mellan anskaffningspriset och det nominella värdet mot resultatet under löptiden. I bokslutet jämförs det med periodiseringen justerade anskaffningspriset med marknadspriset vid årets slut. I balansräkningen används marknadspriset, om det är lägre.

Valutaskulderna omfattar internationella organisationers och utländska bankers fordringar i mark på Finlands Bank.

2. Fordringar på finansinstitut

Bankcertifikaten är diskontopapper som emitteras av bankerna.

Värdepappersrelaterade återförsäljningsavtal, dvs. repor, är det viktigaste instrumentet vid penningmarknadsinterventioner.

Penninginstitutens masskuldebrevslån kan i huvudsak betecknas som investeringstillgångar. De har värderats till sitt nominella värde.

3. Fordringar på den offentliga sektorn

Statens metallmyntsansvar utgör beloppet av den skuld till Finlands Bank som beror på skyldigheten att lösa in mynt.

4. Fordringar på företag

Inhemska leveranskrediter har beviljats i form av såväl enskilda skuldebrevslån som masskuldebrevslån. Masskuldebrevslånen har värderats till sitt nominella värde. Räntan på krediterna varierar mellan grundräntan och grundräntan plus 1–2.5 procentenheter.

Övriga fordringar på företag omfattar närmast sådana värdepapper som kan betecknas som investeringstillgångar och de har upptagits till sitt nominella värde.

5. Övriga fordringar

Lånen för stabilisering av penningmarknaden var oförändrade under 1995. Övertagandet av Sparbankernas Central-Aktie-Bank och överföringen av riskkoncentrationer 1991–1992 band finansiering i Finlands Bank till ett sammanlagt belopp av 15 582 miljoner mark. Av detta har 5 750 miljoner mark återfåtts, 3 900 miljoner mark bokförts mot resultatet och 1 400 miljoner mark aktiverats i balansräkningen. Därtill ingår i balansräkningen 4 532 miljoner mark i lån som beviljats egendomsförvaltningsbolag för stabilisering av penningmarknaden.

Resultatregleringarna innehåller i huvudsak räntefordringar. I resultatregleringarna för 1994 ingår skillnaden mellan de utländska värdepapperens nominella värde och anskaffningspris eller marknadspris, om detta är lägre, när det nominella värdet är lägre än dessa. På grund av ändrad värderingspraxis ingår en sådan post inte i resultatregleringarna för 1995. I övriga fordringar ingår också 109 miljoner mark i bostadslån till bankens personal. Räntan på gamla bostadslån är lika med grundräntan och räntan på lån som beviljats efter den 16 februari 1993 grundräntan plus 2 procentenheter.

6. Värderingskontot

Värderingskontot består av bokförda valutakursdifferenser på 865 miljoner mark och en värderingsdifferens på -222 miljoner mark. Värderingsdifferensen beror på villkoren i guldswapkontraktet inom Europeiska monetära systemet (EMS).

7. Aktiverade utgifter och förluster för tryggnad av penningmarknadens stabilitet

Förlusterna av försäljningen till Statens säkerhetsfond av aktier och kapitalbevis i Skop aktiverades 1992 i balansräkningen. År 1995 gjordes ingen avskrivning från denna post och det återstår således en förlust på 1 400 miljoner mark.

8. Utelöpande sedlar och mynt

Utelöpande sedlar och mynt omfattar allmänhetens och penninginstitutens innehav av sedlar och mynt.

9. Bankcertifikat

De bankcertifikat som Finlands Bank emitterat är värderade till sitt nominella värde. Skillnaden mellan det nominella värdet och emissionspriset har bokförts under resultatregleringar och periodiseras bland räntekostnaderna under löptiden.

10. Skulder till finansinstitut

Dagsdepositionerna för 1994 utgjordes av saldon på checkkontona för de banker som är berättigade till centralbanksfinansiering. Finlands Bank ändrade minimireservsystemet så att de reservskyldiga som har rätt till likviditetskredit och har checkkonto i Finlands Bank från och med den 2 oktober 1995 uppfyller sin minimireservskyldighet med månadsmedeltalet av checkkontosalda vid dagens slut. Om månadsmedeltalet av en banks checkkontosalda överskrider minimireservskyldigheten, kan Finlands Bank betala ränta på det överskjutande beloppet. Räntan uppgick på årets sista dag till 2.25 %.

11. Skulder till den offentliga sektorn

I posten ingår Statens säkerhetsfonds depositions-konto och checkkonto i Finlands Bank.

12. Skulder till företag

Investerings- och fartygsanskaffningsdepositionerna är lagstadgade depositioner av företag som gjort investerings- eller fartygsanskaffningsreserveringar. På depositionerna betalas ränta. Räntan bestäms enligt lagen om investeringsreserveringar.

13. Övriga skulder

Resultatregleringarna omfattar i huvudsak poster som uppstått på grund av periodisering av räntor.

I posten övriga skulder ingår bland annat utelöpande sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 9 miljoner mark.

14. Reserver

Finlands Banks pensionsansvar uppgår allt som allt till 1 772 miljoner mark, varav 80.8 procent är täckt genom reserver.

Bland övriga reserver fanns 1994 en reserv enligt 30 § lagen om Finlands Bank som upplöstes i bokslutet för 1995.

15. Eget kapital

Bankens grundfond och reservfond förblev oförändrade.

Revisionsberättelse

I egenskap av revisorer utsedda av riksdagen har vi verkställt granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsåret 1995 i den omfattning som god revisionssed förutsätter.

Bankens revisionsavdelning har under räkenskapsåret granskat bankens bokföring och verksamhet. Vi har bekantat oss med berättelserna från den interna revisionen.

Vi har läst bankens verksamhetsberättelse och av direktionen fått redogörelser över bankens verksamhet.

Bokslutet är uppgjort i enlighet med gällande stadganden och de bokslutsprinciper som fastställts av riksdagens bankfullmäktige.

Eftersom vår granskning inte gett anledning till några anmärkningar, föreslår vi att resultaträkningen och balansräkningen fastställs och att direktionen beviljas ansvarsfrihet för det granskade räkenskapsåret.

Helsingfors den 7 mars 1996

FINLANDS BANKS REVISORER

Kauko Heikkinen

Johannes Leppänen

Iivo Polvi OFR GRM

Matti Saarinen

Martti Tiuri

./. Kalervo Virtanen CGR

Bilagor

Penning- och valutapolitiska åtgärder samt finansmarknadsåtgärder 1995

Februari

Anbudsräntan höjdes

Finlands Bank höjde den 10 februari anbudsräntan, som styr de korta marknadsräntorna, från 5.5 till 5.75 procent.

Mars

Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy:s kapital ökades

Statsrådet beslöt den 23 mars att öka eigendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy:s kapital med 8 miljarder mark. Kapitaltillskottet var nödvändigt för att täcka förluster som uppstått under året.

April

Långa referensräntor

Finlands Bank uppmanade den 21 april bankerna att inte längre vid bestämningen av räntorna på nya lån använda de 3 och 5 års referensräntor som beräknades av Finlands Bank.

Juni

Heliborräntor

Beräkningen av heliborräntorna ändrades den 1 juni så att köpnoteringarna för egna bankcertifikat från i regel alla banker som Finlands Bank godkände som motparter på penningmarknaden beaktades frånsett den högsta och den lägsta noteringen för varje maturitet.

Motparter och instrument vid Finlands Banks interventioner på penningmarknaden

Finlands Bank ändrade den 1 juni principerna för valet av motparter för sina interventioner på penningmarknaden och beslöt prioritera riskfria värdepapper som material för interventionerna.

Veckorepan slopades

Finlands Bank upphörde den 1 juni med veckoauktionerna med primary dealerna för statens benchmarklån.

Delar av Skop såldes till Svenska Handelsbanken

På förslag av Statens säkerhetsfond godkände statsrådet den 2 juni ett arrangemang för försäljning av Sparbankernas Central-Aktie-Banks (Skop) friska delar till Svenska Handelsbanken. Affären omfattade framför allt moderbanken Skops fullgoda låne- och garantiportfölj samt aktiestocken i Industrialiseringsfonden Ab och Skop-finans Ab, som vardera hörde till Skop-koncernen. I dotterbolagsförsäljningen ingick också Fastighetsbanken i Finland Ab och Aktiiviraha Oy.

Anbudsräntan höjdes

Finlands Bank höjde den 9 juni anbudsräntan från 5.75 till 6 procent.

Oktober

Minimireservsystemet ändrades

Finlands Bank ändrade bankernas minimireservsystem så att minimireservskyldigheten från oktober 1995 uppfylldes i form av månadsmedeltal.

Anbudsräntan sänktes

Finlands Bank sänkte den 5 oktober anbudsräntan från 6 till 5.5 procent. Samtidigt sänktes den ränta som betalades på bankernas extra depositioner i Finlands Bank från 4 till 3.5 procent.

November

Grundräntan sänktes

Riksdagens bankfullmäktige sänkte den 1 november Finlands Banks grundränta från 5.25 till 5 procent.

Anbudsräntan sänktes två gånger

Finlands Bank sänkte den 1 november anbudsräntan från 5.5 till 5 procent. Den 20 november sänktes anbudsräntan från 5 till 4.75 procent. Räntan på bankernas extra depositioner i Finlands Bank sänktes den 1 november från 3.5 till 3 procent och den 20 november ytterligare till 2.75 procent.

Sparbanken i Finland och Siltapankki ombildades till egendomsförvaltningsbolag

Finansministeriet återkallade den 30 november koncessionerna för Sparbanken i Finland – SBF Ab och Siltapankki Oy. Samtidigt ombildades bankerna till egendomsförvaltningsbolag. Dessutom överfördes Siltapankki till Arsenalkoncernen.

December

Grundräntan sänktes

Riksdagens bankfullmäktige sänkte den 15 december Finlands Banks grundränta från 5 till 4.75 procent.

Anbudsräntan sänktes

Finlands Bank sänkte den 19 december anbudsräntan från 4.75 till 4.25 procent. Räntan på bankernas extra depositioner i Finlands Bank sänktes samtidigt från 2.75 till 2.25 procent.

Finlands Banks viktigaste utlåtanden 1995

Utlåtanden om utvecklingen av finansmarknaden

Utlåtande

- till finansministeriet om promemorian av investeringstjänstearbetsgruppen 2.2
- till finansministeriet om mellanrapporten av den arbetsgrupp som behandlat systemet för garanti av insättningar 9.2
- till finansministeriet om en arbetsgrupps förslag till lag om reglering av valutaverksamheten och finansmarknaden 23.2
- till finansministeriet om förslaget att inrätta en nationell värdepapperscentral 22.3
- till finansministeriet om förslaget till ändring av värdepappersmarknadslagen i fråga om clearing av värdepappershandeln 30.3
- till finansministeriet om värdepappersemittenternas regelbundna informationsskyldighet 4.5
- till finansministeriet om inrättande av en nationell värdepapperscentral 21.6
- till finansministeriet om promemorian av den arbetsgrupp som behandlat sammanslutningen av andelsbanker 29.6
- till finansministeriet om promemorian av den arbetsgrupp som behandlat ändringar av systemet för garanti av insättningar 29.6
- till finansministeriet om revidering av lagen om placeringsfonder 31.8
- till finansinspektionen om ändring av vissa föreskrifter och anvisningar 29.9 och 24.10
- till finansministeriet om att bevilja Helsingfors Fondbörs Ab koncession och fastställa dess reglemente 24.10
- till finansinspektionen om föreskrifter om värdepappersförmedlarnas rapporteringsskyldighet och rapporternas offentlighet 22.11

Utlåtanden i anslutning till stödet till banksystemet

Utlåtande

- till Statens säkerhetsfond om köpebud på de återstående posterna i Sparbanken i Finland–SBF Ab 9.1
- till Statens säkerhetsfond om refinansiering av egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy 31.1
- till Statens säkerhetsfond om stöd till egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy 7.3 och 2.5
- till Statens säkerhetsfond om försäljning av Sparbankernas Central-Aktie-Banks affärsrörelse 30.5
- till Statens säkerhetsfond om egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy:s och Sparbanken i Finland–SBF Ab:s ansökningar om garantier 25.8
- till finansministeriet om återkallande av Siltapankki Oy:s och Sparbanken i Finland–SBF Ab:s koncessioner 7.11
- till Statens säkerhetsfond om ombildning av Siltapankki Oy till ett egendomsförvaltningsbolag 7.11

Andra utlåtanden

Utlåtande

- till handels- och industriministeriet om ett direktivförslag om harmonisering av garantiverksamheten 7.2
- till finansministeriet om promemorian av pantlånearbetsgruppen 9.2
- till handels- och industriministeriet om projektet för utveckling av banksektorn i Estland 27.2
- till Statistikcentralen om ändring av tillgångsklassificeringen 2.3
- till social- och hälsovårdsministeriet om utredningen om arbetspensionssystemet 9.3 och 14.6
- till handels- och industriministeriet om kanaliseringvillkoren för OECD-krediter på konsensusvillkor 11.4
- till finansministeriet om jubileumsmyntet 50 år av fred 1995, 24.4
- till utrikesministeriet om mellanstatliga överenskommelser om skydd för investeringar 22.6
- till statsrevisorerna om ökningen av statens kassareserver 8.8
- till finansministeriet om EU-jubileumsmyntet 18.8 och 26.10
- till finansministeriet om jubileumsmyntet för att fira Förenta Nationernas 50-åriga verksamhet 20.9

Tabeller

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

- 0 uppgiften mindre än hälften av den använda enheten
- . logiskt omöjlig
- .. uppgift inte tillgänglig
- noll
- seriens innehåll förändrat

Tabell 1.

Finlands Banks balansräkning 1995 månadsvis, Mmk

AKTIVA

	I	II	III
Guld och valutafordringar	54 805	54 058	53 492
Guld	1 742	1 742	1 742
Särskilda dragningsrätter	1 370	1 775	1 616
Reservtranchen i Internationella valutafonden	1 366	1 326	1 329
Eucufordran på Europeiska monetära institutet	3 700	3 606	3 619
Valutafordringar	46 627	45 608	45 185
Övriga fordringar på utlandet	4 654	4 653	4 654
Markandelen i Internationella valutafonden	4 595	4 595	4 595
Andel i Europeiska monetära institutet	60	59	59
Fordringar på finansinstitut	1 946	3 275	3 638
Bankcertifikat	445	447	429
Värdepapper med återförsäljningsförbindelse	499	1 881	2 272
Tidsbundna krediter	–	–	–
Masskuldebrev	765	709	699
Övriga	238	238	238
Fordringar på den offentliga sektorn	1 767	1 765	1 763
Statens metallmyntsansvar	1 767	1 765	1 763
Fordringar på företag	3 140	3 128	3 123
Finansiering av inhemska leveranser (KTR)	307	295	285
Övriga	2 833	2 833	2 838
Övriga fordringar	5 895	5 823	5 878
Lån för stabilisering av penningmarknaden	4 532	4 532	4 532
Resultatregleringar	1 206	1 113	1 162
Övriga	157	178	184
Värderegleringskonto	–	877	958
Aktiverade utgifter och förluster för tryggande av penningmarknadens stabilitet	1 400	1 400	1 400
Summa	73 607	74 980	74 905

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
50 321	50 536	51 407	51 662	51 750	48 395	47 738	50 503	48 865
1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742
1 295	1 028	1 278	1 383	1 275	1 457	1 385	1 421	1 569
1 290	1 437	1 425	1 518	1 584	1 579	1 671	1 666	1 685
3 460	3 481	3 477	3 361	3 333	3 323	3 315	3 279	3 363
42 535	42 847	43 484	43 659	43 816	40 294	39 624	42 396	40 506
4 673	4 384	4 381	4 254	4 189	4 186	4 065	4 063	3 969
4 615	4 326	4 323	4 196	4 132	4 129	4 007	4 006	3 911
58	58	58	58	57	57	57	57	58
3 828	3 128	3 871	4 253	3 876	7 315	7 181	6 395	8 831
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 922	2 242	3 019	3 425	3 053	6 261	5 464	5 409	7 076
-	-	-	-	-	-	714	-	-
668	648	614	591	585	541	490	473	417
238	238	238	238	238	513	513	513	1 339
1 773	1 772	1 793	1 797	1 804	1 797	1 801	1 819	1 882
1 773	1 772	1 793	1 797	1 804	1 797	1 801	1 819	1 882
3 123	3 109	3 100	3 091	3 080	3 078	3 063	2 892	2 886
273	259	244	235	224	217	202	192	185
2 851	2 851	2 856	2 856	2 856	2 861	2 861	2 701	2 700
6 006	6 051	5 823	5 791	5 889	5 855	5 559	5 599	5 645
4 532	4 532	4 532	4 532	4 532	4 532	4 532	4 532	4 532
1 306	1 350	1 111	1 092	1 197	1 166	885	915	972
168	169	179	167	160	157	142	152	141
1 889	1 266	1 114	1 855	1 504	2 120	1 981	2 144	643
1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
73 014	71 646	72 889	74 104	73 493	74 146	72 787	74 816	74 121

Tabell 1. (forts.)

PASSIVA	I	II	III
Valutaskulder	556	638	242
Övriga utländska skulder	5 588	5 559	5 561
Internationella valutafondens markkonton	4 595	4 595	4 595
Tilldelade särskilda dragningsrätter	993	965	967
Utelöpande sedlar och mynt	13 592	14 087	13 846
Sedlar	11 979	12 451	12 216
Metallmynt	1 613	1 635	1 630
Bankcertifikat	36 282	36 943	37 991
Skulder till finansinstitut	7 230	8 138	7 564
Reservdepositioner	6 511	6 521	6 516
Dagsdepositioner	719	1 618	1 048
Övriga	0	-	-
Skulder till den offentliga sektorn	184	68	68
Checkkonton	0	0	0
Depositioner från Statens säkerhetsfond	184	68	68
Skulder till företag	1 479	1 386	1 337
Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	1 479	1 386	1 337
Övriga skulder	453	700	834
Resultatregleringar	431	676	800
Övriga	22	24	34
Värderegleringskonto	782	-	-
Reserver	1 698	1 698	1 698
Pensionsreserv	1 329	1 329	1 329
Övriga reserver	369	369	369
Eget kapital	5 764	5 764	5 764
Grundfond	5 000	5 000	5 000
Reservfond	764	764	764
Resultatkonto	-	-	-
Summa	73 607	74 980	74 905

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
688	740	723	1 071	1 028	959	1 101	1 263	1 214
5 568	5 288	5 275	5 128	5 063	5 056	4 918	4 913	4 837
4 615	4 326	4 323	4 196	4 132	4 129	4 008	4 006	3 911
953	962	952	931	931	927	910	906	927
14 121	14 270	14 374	14 544	14 325	14 229	14 129	14 321	15 611
12 470	12 613	12 686	12 848	12 636	12 546	12 439	12 620	13 868
1 651	1 657	1 688	1 696	1 688	1 684	1 690	1 701	1 743
35 448	34 742	35 555	36 982	36 809	37 321	37 596	38 082	27 090
7 922	7 317	7 353	7 290	7 198	7 504	6 043	7 286	16 777
6 798	6 523	6 646	6 765	6 574	6 557	5 768	7 011	15 676
1 124	794	707	525	624	672	–	–	–
–	–	0	0	0	275	275	275	1 101
101	194	555	53	56	76	76	75	75
1	3	0	0	0	1	0	0	0
100	191	554	53	55	75	76	75	75
1 290	1 252	1 218	1 203	1 187	1 169	1 109	1 070	994
1 290	1 252	1 218	1 203	1 187	1 169	1 109	1 070	994
415	383	374	372	366	370	354	345	327
389	347	338	344	336	337	323	305	300
26	36	36	28	31	33	31	40	27
–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 698	1 698	1 698	1 698	1 698	1 698	1 698	1 698	1 431
1 329	1 329	1 329	1 329	1 329	1 329	1 329	1 329	1 431
369	369	369	369	369	369	369	369	–
5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764
5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
764	764	764	764	764	764	764	764	764
–	–	–	–	–	–	–	–	0
73 014	71 646	72 889	74 104	73 493	74 146	72 787	74 816	74 121

Tabell 2.

Finlands Banks valutareserv och valutaterminsposition¹, Mmk

	Guld	Särskilda dragnings- rätter	Reserv- tranchen i Internationella valutafonden	Ecufordran på Europeiska monetära institutet	Valuta- fordringar	Valuta- reserv	Termins- köpkontrakt, netto	Valuta- reserv och termins- position
1991	2180	932	1 136	.	29 381	33 629	-8 696	24 933
1992	2180	564	1 732	.	25 041	29 517	-10 345	19 172
1993	2180	664	1 747	.	28 882	33 473	-2 885	30 588
1994	2180	1 537	1 354		47 672	52 743	6 079	58 822
1995	1 742	1 569	1 685	3 363	40 506	48 865	-	48 865
1995								
Januari	1 742	1 370	1 366	3 700	46 627	54 805	9 444	64 249
Februari	1 742	1 775	1 326	3 606	45 608	54 058	9 180	63 238
Mars	1 742	1 616	1 329	3 619	45 185	53 492	7 458	60 950
April	1 742	1 295	1 290	3 460	42 535	50 321	4 833	55 154
Maj	1 742	1 028	1 437	3 481	42 847	50 536	3 595	54 131
Juni	1 742	1 278	1 425	3 477	43 484	51 407	2 477	53 884
Juli	1 742	1 383	1 518	3 361	43 659	51 662	-	51 662
Augusti	1 742	1 275	1 584	3 333	43 816	51 750	3 517	55 267
September	1 742	1 457	1 579	3 323	40 294	48 395	3 419	51 814
Oktober	1 742	1 385	1 671	3 315	39 624	47 738	2 582	50 320
November	1 742	1 421	1 666	3 279	42 396	50 503	-	50 503
December	1 742	1 569	1 685	3 363	40 506	48 865	-	48 865

¹ Till avistamedelkurs.

Tabell 3.

Markens kurs mot ecu och utrikes-
handelsvägt valutaindex^{1,2}

	Markens kurs mot ecu	Utrikeshandels- vägt valuta- index, 1982 = 100
1991	5.00580	101.4
1992	5.80140	116.4
1993	6.69420	132.4
1994	6.19108	123.2
1995	5.70936	111.6
1995		
Januari	5.87972	115.9
Februari	5.84352	114.9
Mars	5.76731	112.4
April	5.72937	111.2
Maj	5.70402	111.3
Juni	5.71859	111.5
Juli	5.71263	110.9
Augusti	5.60862	109.4
September	5.63392	110.3
Oktober	5.64587	110.4
November	5.61404	110.0
December	5.65470	111.2

¹ Innan marken knöts till ecun den 7 juni 1991 angavs markens externa värde med ett valutaindextal.² Dagsmedeltal.

Tabell 4.

Finlands Banks grundränta

Från	%
1.11.1979	8.50
1.2.1980	9.25
1.6.1982	8.50
1.7.1983	9.50
1.2.1985	9.00
1.1.1986	8.50
1.3.1986	8.00
19.5.1986	7.00
16.5.1988	8.00
1.1.1989	7.50
1.11.1989	8.50
1.5.1992	9.50
1.1.1993	8.50
15.2.1993	7.50
17.5.1993	7.00
15.7.1993	6.50
16.8.1993	6.00
1.12.1993	5.50
1.2.1994	5.25
1.11.1995	5.00
15.12.1995	4.75

Tabell 5.

Finlands Banks minimireservsystem¹

	Depositionsskyldighet, %			Minimi- reserv- deposi- tioner, Mmk	Extra deposi- tioner, Mmk	Deposi- tioner totalt, Mmk
	Deposi- tioner betalbara på an- fordran	Övriga deposi- tioner	Övriga poster			
1993 ²	2.0	1.5	1.0	6 398	.	.
1994	2.0	1.5	1.0	6 526	.	.
1995 I-IX	2.0	1.5	1.0	6 557	.	.
1995 X-XII	2.0	1.5	1.0	6 530	616	7 146
1995						
Januari	2.0	1.5	1.0	6 511	.	.
Februari	2.0	1.5	1.0	6 521	.	.
Mars	2.0	1.5	1.0	6 516	.	.
April	2.0	1.5	1.0	6 798	.	.
Maj	2.0	1.5	1.0	6 523	.	.
Juni	2.0	1.5	1.0	6 646	.	.
Juli	2.0	1.5	1.0	6 765	.	.
Augusti	2.0	1.5	1.0	6 574	.	.
September	2.0	1.5	1.0	6 557	.	.
Oktober	2.0	1.5	1.0	6 557	140	6 697
November	2.0	1.5	1.0	6 545	196	6 741
December	2.0	1.5	1.0	6 487	1 512	7 999

¹ Minimireservskyldigheten baseras på medeltal från 2.10.1995.

² Från 1.7.

Tabell 6.

Bankernas likviditetsposition¹
i Finlands Bank, Mmk

Dagsmedeltal	Dags- deposi- tioner	Likvidi- tets- krediter	Likvidi- tets- position, netto
1991	881	985	-103
1992	2 103	437	1 666
1993	831	425	407
1994	1 393	10	1 383
1995 I-IX	1 021	129	892
1995			
Januari	1 196	0	1 196
Februari	1 210	4	1 206
Mars	1 750	0	1 750
April	853	0	853
Maj	833	2	831
Juni	607	30	577
Juli	803	0	803
Augusti	873	204	669
September	1 067	874	193

¹ Dagsdepositionerna slopades 29.9.1995.

Tabell 7.

Finlands Banks likviditetssystem¹

	Finlands Banks anbuds- ränta		Likviditetskrediter- nas räntemarginal, procentenheter	Likviditetskrediternas maturitet, dagar	Dagsdepositionernas räntemarginal, procentenheter	Ränta på extra deposi- tioner
1992 ²	13.85	1992	1.00	7	-3.00	.
1993	7.87	1993	2.00	7	-2.00	.
1994	5.11	1994	2.00	7	-2.00	.
1995	5.63	1995 I-IX	2.00	7	-2.00	.
		1995 X-XII	2.00	7	.	2.25
1995		1995				
Januari	5.50	Januari	2.00	7	-2.00	.
Februari	5.66	Februari	2.00	7	-2.00	.
Mars	5.75	Mars	2.00	7	-2.00	.
April	5.75	April	2.00	7	-2.00	.
Maj	5.75	Maj	2.00	7	-2.00	.
Juni	5.93	Juni	2.00	7	-2.00	.
Juli	6.00	Juli	2.00	7	-2.00	.
Augusti	6.00	Augusti	2.00	7	-2.00	.
September	6.00	September	2.00	7	-2.00	.
Oktober	5.57	Oktober	2.00	7	.	3.50
November	4.90	November	2.00	7	.	2.75
December	4.56	December	2.00	7	.	2.25

¹ Noteringen av anbudsräntan är lika med det aritmetiska medeltalet av noteringarna för kalenderdagarna. Noteringen av räntemarginaler (i förhållande till anbudsräntan), maturitet och räntan på extra depositioner är lika med den sista noteringen för perioden.

² Juli-december 1992.

Tabell 8.

Inhemsk räntor¹, %

	Helibor						Lång marknadsränta		Räntor på statens obligationer ²	
	1 mån.	2 mån.	3 mån.	6 mån.	9 mån.	12 mån.	3 år	5 år	5 år	10 år
1991	13.64	13.25	13.07	12.69	12.57	12.53	12.3	12.2	11.76	.
1992	13.49	13.30	13.27	13.08	13.00	12.96	13.1	13.0	12.04	.
1993	7.85	7.77	7.73	7.59	7.51	7.47	8.5	8.9	8.19	8.79
1994	5.11	5.20	5.35	5.78	6.10	6.33	8.5	9.3	8.40	9.07
1995	5.63	5.69	5.76	5.97	6.17	6.34	8.2	8.9	7.93	8.79
1995										
Januari	5.50	5.67	5.85	6.32	6.82	7.14	9.5	10.3	9.44	10.24
Februari	5.71	5.85	5.99	6.32	6.68	6.97	9.3	10.2	9.30	10.22
Mars	5.78	5.92	6.06	6.48	6.79	7.07	9.2	10.1	9.20	10.18
April	5.75	5.84	5.97	6.31	6.55	6.82	8.7	9.4	8.36	9.42
Maj	5.72	5.78	5.87	6.06	6.22	6.45	8.2	8.9	7.76	8.84
Juni	5.93	5.98	6.02	6.21	6.40	6.57	8.3	8.9	7.69	8.70
Juli	5.97	6.06	6.13	6.40	6.63	6.80	8.5	9.0	7.76	8.74
Augusti	5.99	6.04	6.08	6.25	6.41	6.56	8.1	8.6	7.32	8.34
September	5.97	5.95	5.95	5.97	6.00	6.04	7.6	8.1	7.19	7.98
Oktober	5.58	5.59	5.61	5.65	5.70	5.76	7.4	8.0	7.48	7.95
November	4.90	4.91	4.93	4.99	5.05	5.11	6.7	7.5	6.95	7.52
December	4.56	4.53	4.54	4.57	4.61	4.66	6.5	7.3	6.70	7.38

¹ Dagsmedeltal.² Fem års räntan grundar sig på noteringar för serieobligationslån 1/92 (15.1.1992–15.1.1999) och tio års räntan på noteringar för bostadsobligationslån 1/92 (15.3.1992–15.3.2002). Från och med 1.6.1993 grundar sig tio års räntan på noteringar för serieobligationslån 1/93 (15.3.1993–15.3.2004).

Tabell 9.

Finlands Banks interventioner på penningmarknaden, Mmk

	Köp av penningmarknadsinstrument	Försäljningar av penningmarknadsinstrument	Förfallande, netto	Interventioner på penningmarknaden, netto
1991	109 568	-30 380	-81 969	-2 781
1992	76 230	-137 940	60 417	-1 293
1993	86 521	-146 899	50 486	-9 892
1994	35 540	-351 820	295 165	-21 115
1995	50 435	-434 810	393 930	9 555
1995				
Januari	2 580	-36 050	31 590	-1 880
Februari	3 490	-36 940	34 710	1 260
Mars	4 260	-40 440	35 360	- 820
April	2 400	-34 970	35 680	3 110
Maj	3 710	-32 780	28 590	-480
Juni	3 060	-35 560	32 400	-100
Juli	3 385	-36 980	32 530	-1 065
Augusti	3 040	-36 810	33 550	-220
September	9 350	-37 350	33 740	5 740
Oktober	5 380	-37 610	28 110	-4 120
November	4 680	-38 080	30 380	-3 020
December	5 100	-31 240	37 290	11 150

+ anger likviditetstillskott och
- likviditetsdragning

Tabell 10.

Finlands Banks avistainterventioner¹ på valutamarknaden, Mmk

	Valutaköp (+)	Valutaförsäljningar (-)	Avista- interventioner, netto
1991	35 120	-69 940	-34 820
1992	20 050	-70 640	-50 590
1993	25 120	-45 080	-19 960
1994	20 930	-12 900	8 030
1995	4 910	-5 470	-560
1995			
Januari	-	-190	-190
Februari	-	-90	-90
Mars	-	-1 440	-1 440
April	400	-	400
Maj	-	-	-
Juni	-	-	-
Juli	-	-	-
Augusti	4 000	-780	3 220
September	450	-1 970	-1 520
Oktober	-	-180	-180
November	60	-	60
December	-	-820	-820

+ anger likviditetstillskott och

- likviditetsindragning

¹ Enligt avslutsdag.

Tabell 11.

Finlands Banks terminsinterventioner^{1,2} på valutamarknaden, Mmk

	Termins- försäljningar av valuta, (+)	Termins- försäljningar av valuta, som förfallit	Terminsköp av valuta, (-)	Terminsköp av valuta, som förfallit	Termins- interventioner, netto
1991	15 060	-6 280	-7 560	13 710	14 930
1992	38 710	-35 650	-5 800	4 600	1 860
1993	18 590	-28 110	-11 660	15 190	-5 990
1994	2 990	-1 320	-11 800	1 320	-8 810
1995	-	-	-15 040	20 400	5 360
1995					
Januari	-	-	-6 690	3 430	-3 260
Februari	-	-	-1 130	1 040	-90
Mars	-	-	-	1 350	1 350
April	-	-	-3 780	6 290	2 510
Maj	-	-	-	1 300	1 300
Juni	-	-	-	1 110	1 110
Juli	-	-	-	2 450	2 450
Augusti	-	-	-3 440	-	-3 440
September	-	-	-	-	-
Oktober	-	-	-	860	860
November	-	-	-	2 570	2 570
December	-	-	-	-	-

+ anger likviditetstillskott och

- likviditetsindragning

¹ Enligt avslutsdag.² Omfattar också outrightaffärer; dessa har inte någon direkt inverkan på likviditeten.

Tabell 12.

Avista medelkurser för utländska valutor årsvis, mk

Valuta	1990			1991			1992		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	4.089	3.823	3.532	4.555	4.046	3.539	5.275	4.483	3.840
1 dollar, Montreal	3.523	3.277	3.034	4.030	3.533	3.059	4.171	3.706	3.210
1 pund, London	7.200	6.808	6.431	8.073	7.131	6.863	9.023	7.875	7.572
1 irl. pund, Dublin	6.454	6.325	6.201	7.456	6.511	6.214	8.733	7.636	7.201
1 krona, Stockholm	0.6545	0.6459	0.6369	0.7623	0.6684	0.6430	0.8845	0.7714	0.7369
1 krona, Oslo	0.6174	0.6110	0.6079	0.7107	0.6236	0.5966	0.8170	0.7222	0.6888
1 krona, Köpenhamn	0.6298	0.6181	0.6066	0.7182	0.6322	0.6074	0.8580	0.7444	0.6968
1 krona, Reykjavik	0.0669	0.0656	0.0646	0.0778	0.0684	0.0652	0.0873	0.0778	0.0725
1 D-mark, Frankfurt a.M.	2.4282	2.3664	2.3343	2.7905	2.4380	2.3237	3.3097	2.8769	2.7122
1 gulden, Amsterdam	2.1524	2.1002	2.0705	2.4766	2.1634	2.0620	2.9440	2.5552	2.4079
1 franc, Bryssel	0.1173	0.1145	0.1121	0.1354	0.1184	0.1129	0.1608	0.1397	0.1310
1 franc, Zürich	2.8950	2.7576	2.5965	3.1458	2.8208	2.7407	3.6828	3.2000	2.9228
1 franc, Paris	0.7135	0.7024	0.6912	0.8162	0.7169	0.6863	0.9682	0.8486	0.7947
1 lire, Rom	0.00324	0.00319	0.00314	0.00370	0.00326	0.00314	0.00423	0.00364	0.00332
1 schilling, Wien	0.3452	0.3363	0.3316	0.3964	0.3464	0.3301	0.4704	0.4088	0.3854
1 escudo, Lissabon	0.0274	0.0268	0.0265	0.0321	0.0280	0.0266	0.0370	0.0332	0.0309
1 peseta, Madrid	0.0385	0.0375	0.0362	0.0443	0.0389	0.0376	0.0498	0.0438	0.0424
1 drakma, Aten	..	..	..	0.0250 ¹	0.0224 ¹	0.0220 ¹	0.0260	0.0235	0.0220
1 krona, Tallinn	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 yen, Tokyo	0.02872	0.02647	0.02466	0.03508	0.03008	0.02677	0.04234	0.03546	0.03098
1 austr. dollar, Melbourne	3.207	2.988	2.697	3.580	3.152	2.758	3.632	3.289	2.757
1 rubel, clearing, Moskva	6.694	6.542	6.414	..	..	..	.	.	.
1 särskild dragningsrätt (SDR)	5.34498	5.18322	5.07250	6.29360	5.52733	5.13880	7.25239	6.31546	5.70934
1 europeisk valutaenhet (ECU), kommersiell	4.964	4.864	4.779	5.698	5.003	4.777	6.553	5.798	5.526

¹ För sju månader.

Valuta	1993			1994			1995		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	6.061	5.719	5.294	5.7999	5.2184	4.5345	4.8071	4.3658	4.1839
1 dollar, Montreal	4.865	4.434	4.163	4.412	3.824	3.351	3.424	3.181	3.029
1 pund, London	8.963	8.582	8.039	8.596	7.982	7.363	7.556	6.891	6.515
1 irl. pund, Dublin	9.101	8.371	7.996	8.284	7.799	7.238	7.476	6.999	6.728
1 krona, Stockholm	0.8106	0.7350	0.6826	0.7076	0.6758	0.6339	0.6576	0.6123	0.5713
1 krona, Oslo	0.8585	0.8059	0.7648	0.7744	0.7393	0.6900	0.7148	0.6889	0.6714
1 krona, Köpenhamn	0.9527	0.8822	0.8296	0.8590	0.8207	0.7705	0.7942	0.7790	0.7608
1 krona, Reykjavik	0.0924	0.0846	0.0788	0.0797	0.0745	0.0682	0.0708	0.0674	0.0648
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.6450	3.4584	3.2704	3.3625	3.2169	3.0115	3.1595	3.0471	2.9465
1 gulden, Amsterdam	3.2395	3.0787	2.9102	3.0028	2.8684	2.6862	2.8201	2.7202	2.6334
1 franc, Bryssel	0.1767	0.1655	0.1580	0.1635	0.1561	0.1463	0.1533	0.1481	0.1435
1 franc, Zürich	4.1700	3.8706	3.6253	4.0067	3.8179	3.5755	3.8405	3.6941	3.5426
1 franc, Paris	1.0756	1.0096	0.9581	0.9853	0.9406	0.8749	0.9044	0.8748	0.8562
1 lire, Rom	0.00394	0.00364	0.00337	0.00345	0.00324	0.00290	0.00296	0.00268	0.00247
1 schilling, Wien	0.5182	0.4916	0.4653	0.4779	0.4573	0.4275	0.4490	0.4331	0.4189
1 escudo, Lissabon	0.0402	0.0356	0.0326	0.0328	0.0314	0.0294	0.0303	0.0291	0.0284
1 peseta, Madrid	0.0512	0.0451	0.0405	0.0408	0.0390	0.0357	0.0361	0.0350	0.0336
1 drakma, Aten	0.0270	0.0250	0.0230	0.0230	0.0215	0.0195	0.0201	0.0189	0.0180
1 krona, Tallinn	0.4556	0.4323	0.4088	0.4203	0.4021	0.3764	0.3949	0.3809	0.3683
1 yen, Tokyo	0.05827	0.05168	0.04263	0.05436	0.05106	0.04672	0.05222	0.04663	0.04106
1 austr. dollar, Melbourne	4.306	3.885	3.569	4.102	3.814	3.330	3.683	3.238	3.022
1 rubel, clearing, Moskva	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 särskild dragningsrätt (SDR)	8.33894	7.98641	7.31083	7.93658	7.46629	6.77181	6.99188	6.61196	5.60843
1 europeisk valuta- enhet (ECU), kommersiell	7.101	6.685	6.380	6.475	6.175	5.729	5.919	5.644	5.457

Tabell 13.

Avista medelkurser för utländska valutor 1995 månadsvis, mk

Valuta	Januari			Februari			Mars		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	4.8071	4.7358	4.6809	4.7501	4.6433	4.5192	4.4840	4.3769	4.2781
1 dollar, Montreal	3.424	3.352	3.295	3.393	3.315	3.242	3.212	3.111	3.029
1 pund, London	7.556	7.458	7.398	7.512	7.300	7.144	7.137	7.004	6.911
1 irl. pund, Dublin	7.476	7.375	7.316	7.417	7.256	7.149	7.097	6.993	6.889
1 krona, Stockholm	0.6389	0.6344	0.6289	0.6355	0.6288	0.6156	0.6128	0.6021	0.5875
1 krona, Oslo	0.7148	0.7071	0.6996	0.7117	0.7041	0.6989	0.7049	0.6979	0.6916
1 krona, Köpenhamn	0.7937	0.7851	0.7773	0.7904	0.7832	0.7776	0.7900	0.7770	0.7622
1 krona, Reykjavik	0.0708	0.0698	0.0690	0.0708	0.0697	0.0687	0.0690	0.0680	0.0660
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.1345	3.0930	3.0500	3.1185	3.0913	3.0710	3.1595	3.1138	3.0615
1 gulden, Amsterdam	2.7964	2.7591	2.7231	2.7823	2.7576	2.7397	2.8201	2.7768	2.7317
1 franc, Bryssel	0.1521	0.1501	0.1484	0.1514	0.1501	0.1492	0.1533	0.1509	0.1487
1 franc, Zürich	3.7238	3.6782	3.6158	3.6980	3.6526	3.6122	3.8338	3.7378	3.6111
1 franc, Paris	0.9044	0.8946	0.8854	0.8996	0.8889	0.8778	0.8973	0.8790	0.8686
1 lire, Rom	0.00296	0.00294	0.00291	0.00295	0.00287	0.00270	0.00271	0.00259	0.00253
1 schilling, Wien	0.4457	0.4396	0.4335	0.4433	0.4393	0.4364	0.4490	0.4424	0.4351
1 escudo, Lissabon	0.0303	0.0300	0.0297	0.0302	0.0299	0.0297	0.0299	0.0296	0.0291
1 peseta, Madrid	0.0361	0.0357	0.0354	0.0359	0.0356	0.0351	0.0350	0.0341	0.0336
1 drakma, Aten	0.0201	0.0199	0.0197	0.0200	0.0197	0.0194	0.0193	0.0192	0.0190
1 krona, Tallinn	0.3918	0.3866	0.3812	0.3898	0.3864	0.3839	0.3949	0.3892	0.3827
1 yen, Tokyo	0.04804	0.04752	0.04692	0.04780	0.04725	0.04669	0.04969	0.04833	0.04635
1 austr. dollar, Melbourne	3.683	3.625	3.570	3.603	3.460	3.345	3.308	3.216	3.145
1 särskild dragningsrätt (SDR)	6.99188	6.94337	6.89688	6.97490	6.86328	6.75995	6.80026	6.72357	6.60866
1 europeisk valuta- enhet (ECU), kommersiell	5.919	5.859	5.812	5.893	5.811	5.756	5.756	5.700	5.674

Valuta	April			Maj			Juni		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	4.3244	4.2650	4.2040	4.4171	4.3155	4.2070	4.3662	4.2983	4.2471
1 dollar, Montreal	3.154	3.096	3.043	3.258	3.172	3.093	3.178	3.120	3.084
1 pund, London	6.998	6.862	6.803	6.927	6.854	6.699	6.921	6.853	6.719
1 irl. pund, Dublin	7.048	6.948	6.863	7.091	6.999	6.881	7.076	7.004	6.918
1 krona, Stockholm	0.5876	0.5810	0.5713	0.6006	0.5919	0.5802	0.6001	0.5920	0.5852
1 krona, Oslo	0.7015	0.6889	0.6844	0.6923	0.6860	0.6812	0.6919	0.6891	0.6866
1 krona, Köpenhamn	0.7942	0.7855	0.7789	0.7883	0.7832	0.7797	0.7900	0.7858	0.7834
1 krona, Reykjavik	0.0690	0.0676	0.0663	0.0692	0.0673	0.0651	0.0682	0.0678	0.0672
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.1455	3.0947	3.0615	3.0895	3.0663	3.0475	3.0825	3.0668	3.0565
1 gulden, Amsterdam	2.8099	2.7641	2.7347	2.7590	2.7390	2.7215	2.7541	2.7406	2.7306
1 franc, Bryssel	0.1530	0.1505	0.1490	0.1500	0.1490	0.1481	0.1501	0.1493	0.1489
1 franc, Zürich	3.8405	3.7580	3.7206	3.7472	3.6980	3.6497	3.7282	3.7104	3.6883
1 franc, Paris	0.8981	0.8814	0.8694	0.8750	0.8670	0.8585	0.8799	0.8736	0.8707
1 lire, Rom	0.00251	0.00249	0.00247	0.00268	0.00261	0.00254	0.00267	0.00262	0.00258
1 schilling, Wien	0.4472	0.4398	0.4352	0.4389	0.4360	0.4333	0.4386	0.4362	0.4346
1 escudo, Lissabon	0.0298	0.0293	0.0291	0.0292	0.0291	0.0290	0.0292	0.0291	0.0289
1 peseta, Madrid	0.0349	0.0343	0.0338	0.0354	0.0350	0.0344	0.0355	0.0353	0.0350
1 drakma, Aten	0.0192	0.0190	0.0189	0.0190	0.0189	0.0188	0.0191	0.0190	0.0188
1 krona, Tallinn	0.3932	0.3868	0.3827	0.3862	0.3833	0.3809	0.3853	0.3833	0.3821
1 yen, Tokyo	0.05222	0.05101	0.04945	0.05152	0.05078	0.05038	0.05121	0.05083	0.05029
1 austr. dollar, Melbourne	3.200	3.139	3.075	3.270	3.143	3.059	3.134	3.094	3.033
1 särskild dragningsrätt (SDR)	6.79167	6.71986	6.65998	6.79257	6.72395	6.65482	6.75809	6.72042	6.65189
1 europeisk valuta- enhet (ECU), kommersiell	5.747	5.671	5.646	5.681	5.647	5.626	5.687	5.665	5.640

Tabell 13. (forts.)

Valuta	Juli			Augusti			September		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	4.3043	4.2488	4.1924	4.3990	4.3000	4.1839	4.4459	4.3717	4.2427
1 dollar, Montreal	3.183	3.121	3.064	3.281	3.173	3.068	3.282	3.240	3.146
1 pund, London	6.848	6.776	6.700	6.799	6.743	6.685	6.880	6.810	6.712
1 irl. pund, Dublin	7.031	6.968	6.905	6.960	6.902	6.848	7.013	6.953	6.866
1 krona, Stockholm	0.5963	0.5917	0.5877	0.6001	0.5949	0.5900	0.6229	0.6127	0.5997
1 krona, Oslo	0.6934	0.6882	0.6824	0.6842	0.6784	0.6714	0.6904	0.6829	0.6776
1 krona, Köpenhamn	0.7913	0.7852	0.7782	0.7800	0.7680	0.7608	0.7835	0.7710	0.7638
1 krona, Reykjavik	0.0682	0.0674	0.0666	0.0680	0.0666	0.0659	0.0671	0.0665	0.0655
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.0895	3.0587	3.0285	3.0315	2.9773	2.9465	3.0425	2.9902	2.9565
1 gulden, Amsterdam	2.7580	2.7305	2.7026	2.7063	2.6583	2.6334	2.7169	2.6693	2.6387
1 franc, Bryssel	0.1502	0.1488	0.1473	0.1475	0.1448	0.1435	0.1479	0.1454	0.1438
1 franc, Zürich	3.7189	3.6755	3.6419	3.6510	3.5959	3.5426	3.7692	3.6750	3.5935
1 franc, Paris	0.8830	0.8788	0.8731	0.8782	0.8654	0.8573	0.8814	0.8670	0.8579
1 lire, Rom	0.00267	0.00264	0.00261	0.00271	0.00268	0.00264	0.00276	0.00271	0.00263
1 schilling, Wien	0.4393	0.4349	0.4304	0.4311	0.4234	0.4189	0.4325	0.4251	0.4203
1 escudo, Lissabon	0.0293	0.0291	0.0289	0.0291	0.0287	0.0285	0.0290	0.0287	0.0285
1 peseta, Madrid	0.0358	0.0355	0.0353	0.0353	0.0349	0.0346	0.0352	0.0348	0.0345
1 drakma, Aten	0.0190	0.0189	0.0187	0.0187	0.0185	0.0184	0.0187	0.0186	0.0184
1 krona, Tallinn	0.3862	0.3823	0.3786	0.3789	0.3722	0.3683	0.3803	0.3738	0.3696
1 yen, Tokyo	0.05040	0.04871	0.04740	0.04754	0.04547	0.04437	0.04518	0.04353	0.04247
1 austr. dollar, Melbourne	3.159	3.088	3.022	3.319	3.186	3.095	3.385	3.298	3.203
1 särskild dragningsrätt (SDR)	6.70253	6.61807	6.52500	6.54517	6.49492	6.41787	6.56928	6.40629	5.60843
1 europeisk valuta- enhet (ECU), kommersiell	5.690	5.662	5.613	5.634	5.569	5.530	5.629	5.580	5.535

Valuta	Oktober			November			December		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	4.3129	4.2696	4.1900	4.2886	4.2400	4.1880	4.3657	4.3351	4.2816
1 dollar, Montreal	3.235	3.174	3.055	3.192	3.134	3.090	3.211	3.165	3.134
1 pund, London	6.826	6.738	6.623	6.761	6.629	6.515	6.795	6.669	6.576
1 irl. pund, Dublin	6.957	6.890	6.795	6.910	6.814	6.728	7.012	6.893	6.808
1 krona, Stockholm	0.6414	0.6248	0.6130	0.6565	0.6427	0.6333	0.6576	0.6531	0.6455
1 krona, Oslo	0.6893	0.6845	0.6801	0.6834	0.6785	0.6744	0.6901	0.6822	0.6750
1 krona, Köpenhamn	0.7826	0.7776	0.7726	0.7781	0.7724	0.7672	0.7867	0.7766	0.7678
1 krona, Reykjavik	0.0666	0.0661	0.0654	0.0663	0.0656	0.0648	0.0670	0.0663	0.0653
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.0365	3.0188	2.9975	3.0185	2.9934	2.9720	3.0455	3.0083	2.9715
1 gulden, Amsterdam	2.7112	2.6953	2.6779	2.6927	2.6724	2.6535	2.7203	2.6866	2.6542
1 franc, Bryssel	0.1477	0.1468	0.1458	0.1469	0.1457	0.1446	0.1482	0.1464	0.1446
1 franc, Zürich	3.7635	3.7265	3.6885	3.7502	3.7109	3.6718	3.7884	3.7246	3.6544
1 franc, Paris	0.8706	0.8643	0.8564	0.8721	0.8677	0.8636	0.8907	0.8733	0.8562
1 lire, Rom	0.00269	0.00266	0.00259	0.00268	0.00266	0.00263	0.00275	0.00272	0.00267
1 schilling, Wien	0.4318	0.4290	0.4259	0.4295	0.4255	0.4223	0.4327	0.4276	0.4226
1 escudo, Lissabon	0.0289	0.0287	0.0285	0.0287	0.0285	0.0284	0.0292	0.0287	0.0284
1 peseta, Madrid	0.0352	0.0349	0.0346	0.0349	0.0348	0.0346	0.0360	0.0354	0.0349
1 drakma, Aten	0.0185	0.0184	0.0182	0.0183	0.0181	0.0180	0.0184	0.0182	0.0181
1 krona, Tallinn	0.3796	0.3773	0.3747	0.3773	0.3742	0.3715	0.3807	0.3760	0.3714
1 yen, Tokyo	0.04301	0.04242	0.04150	0.04225	0.04162	0.04106	0.04297	0.04258	0.04226
1 austr. dollar, Melbourne	3.297	3.237	3.141	3.250	3.160	3.098	3.259	3.213	3.161
1 särskild dragningsrätt (SDR)	6.45503	6.39697	6.30644	6.42321	6.33703	6.27940	6.49332	6.43793	6.36884
1 europeisk valuta- enhet (ECU), kommersiell	5.588	5.546	5.493	5.536	5.496	5.457	5.597	5.530	5.483

Tabell 14.

Sedel- och myntleveranser, Mmk

	1991	1992	1993	1994	1995
Sedlar levererade av Setec Oy					
1000 mk	9 000.0	4 600.0	2 100.0	–	–
500 "	4 500.0	1 225.0	2 150.0	–	–
100 "	3 107.0	4 030.0	5 000.0	6 000.0	5 000.0
50 "	925.0	1 500.0	1 000.0	–	–
20 "	–	–	400.0	800.0	400.0
10 "	607.5	–	–	–	–
Summa	18 139.5	11 355.0	10 650.0	6 800.0	5 400.0
milj. st.	128.3	77.4	96.4	100.0	70.0
Sedelmakulering, milj. st.	82.3	156.2	116.1	93.8	57.7
Mynt levererade av Myntverket					
Bruksmynt					
10 mk	–	–	300.0	199.8	45.1
5 "	49.6	6.7	234.7	95.0	45.1
1 "	15.0	5.0	92.6	152.0	40.0
50 p	40.2	25.0	9.9	1.5	0.5
10 "	35.0	15.0	12.0	6.0	8.5
Jubileumsmynt					
2000 mk	–	–	–	–	13.8
1000 "	–	35.0	–	–	–
100 "	25.0	30.0	–	9.1	8.6
10 "	–	–	–	–	0.0
Summa	164.8	116.8	649.2	463.4	161.6
Myntmakulering, milj. st.					
Bruksmynt					
	474.3	141.4	221.6	289.4	91.5
Jubileumsmynt					
	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0

Tabell 15.

Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året, Mmk

	1991	1992	1993	1994	1995
Sedlar					
1000 mk	3 240.6	3 375.8	4 053.0	3 829.2	4 440.1
500 "	2 600.9	2 547.2	2 593.0	2 286.6	2 505.0
100 "	5 921.2	5 806.7	5 489.7	5 195.7	5 540.6
50 "	939.2	867.0	721.3	647.1	692.5
20 "	—	—	283.8	364.2	396.2
10 "	575.4	583.2	272.6	58.7	50.1
5 "	20.8	20.8	20.5	.	.
1 "	7.7	8.0	8.2	.	.
Summa	13 305.9	13 208.7	13 442.1	12 381.5	13 624.5
Fr.o.m. 1.1.1994 ej längre lagliga betalningsmedel	(9.4) ¹	(9.4) ¹	(9.4) ¹	303.0	252.8
Mynt					
Bruksmynt					
10 mk	—	—	208.2	325.7	365.2
5 "	374.2	384.9	433.9	416.2	428.6
1 "	386.7	384.6	387.0	371.3	390.4
50 p	112.5	117.6	113.6	79.9	85.9
20 "	45.6	36.4	30.7	.	.
10 "	76.9	90.8	96.3	85.6	96.3
5 "	22.1	20.5	19.2	.	.
1 "	7.6	7.6	7.5	.	.
Summa	1 025.6	1 042.4	1 296.4	1 278.7	1 366.4
Jubileumsmynt					
2000 mk	—	—	—	—	13.8
1000 "	—	35.0	35.0	35.0	35.0
100 "	65.9	92.6	90.4	98.1	104.0
50 "	72.8	71.1	71.8	71.3	70.7
25 "	19.9	19.8	19.8	19.7	19.7
10 "	38.3	38.3	38.2	38.2	38.1
Summa	196.9	256.8	255.2	262.3	281.3
Summa mynt	1 222.5	1 299.3	1 551.6	1 541.0	1 647.7
Fr.o.m. 1.1.1994 ej längre lagliga betalningsmedel	(15.7) ²	(15.7) ²	(15.7) ²	114.2	111.1

¹ Före 1963 emitterade sedlar.² Före 1963 emitterade mynt.

Tabell 16.

Sedelsorteringen i Finlands Bank, milj. st.

	1991	1992	1993	1994	1995
1000 mk	4.0	4.2	5.6	6.0	4.9
500 "	9.4	9.4	11.1	10.9	10.5
100 "	246.7	255.1	296.3	317.5	396.0
50 "	72.0	62.0	64.8	47.9	68.6
20 "	–	–	0.6	15.8	73.0
10 "	139.8	142.0	116.5	48.8	1.0
Summa	471.9	472.7	494.9	446.9	554.0

Tabell 17.

Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem

	Konto- havare, antal	Transaktioner					
		Mellan bankerna, antal	Värde, Mmk	Mellan Finlands Bank och bankerna, antal	Värde, Mmk	Antal, totalt	Värde, totalt Mmk
1991 ¹	23	72 337	4 753 208	66 733	612 617	139 070	5 365 825
1992	21	81 127	5 465 954	70 825	883 871	151 952	6 349 825
1993	19	66 375	5 941 650	48 831	712 137	115 207	6 653 787
1994	19	62 817	5 880 570	42 544	476 226	105 361	6 356 796
1995	18	69 425	8 087 023	40 596	420 446	110 021	8 507 469
1995							
Januari	21	5 508	580 936	3 489	37 672	8 997	618 608
Februari	21	5 562	671 648	3 207	27 757	8 769	699 405
Mars	19	6 391	639 142	3 449	34 107	9 840	673 249
April	19	5 359	491 646	2 825	39 957	8 184	531 603
Maj	19	6 016	559 319	3 243	26 836	9 259	586 155
Juni	19	5 849	703 998	3 474	25 878	9 323	729 876
Juli	19	5 267	570 324	3 501	24 975	8 768	595 299
Augusti	19	6 246	661 181	3 756	27 489	10 002	688 670
September	18	6 306	745 006	3 568	43 193	9 874	788 199
Oktober	18	6 052	893 295	3 593	45 571	9 645	938 866
November	18	5 758	857 722	3 666	41 132	9 424	898 854
December	18	5 111	712 806	2 825	45 879	7 936	758 685

¹ Fr.o.m. 18.3.1991.

Tabell 18.

Bankernas checkkontolimitier under dagen

Vid periodens slut	Limiterna totalt, Mmk	Säkerhetskrävande del av limiterna totalt, Mmk	Utnyttjandegrad i genomsnitt ¹ , %
1993	13 325	3 551	8.8
1994	13 961	4 135	9.6
1995	12 357	7 013	11.4
1995			
Januari	14 100	4 395	11.3
Februari	15 100	5 395	13.0
Mars	14 230	5 178	10.0
April	14 746	5 682	9.8
Maj	15 225	6 176	11.6
Juni	15 243	6 181	11.7
Juli	15 078	6 140	10.4
Augusti	15 075	6 139	11.9
September	15 075	6 139	12.6
Oktober	12 349	7 005	13.4
November	12 339	6 995	11.8
December	12 357	7 013	9.6

¹ Genomsnitt för perioden. Utnyttjandegraden har beräknats på basis av checkkontosaldbona, i mars–augusti 1993 (testperiod) med en timmes intervaller och från september 1993 med en minuts intervaller. Beräkningarna grundar sig enbart på debetsaldona.

Tabell 19.

Inhemsk clearingrörelse

	Debiteringar		Krediteringar		Transaktioner, totalt	
	Antal, 1000 st.	Värde, Mmk	Antal, 1000 st.	Värde, Mmk	Antal, 1000 st.	Värde, Mmk
1991	..	..	..	..	336 899	1 436 690
1992	200 792	949 717	152 096	610 147	352 888	1 559 864
1993	206 509	1 021 592	150 291	650 571	356 800	1 672 163
1994	222 620	1 063 408	151 362	802 040	373 982	1 865 448
1995	199 646	1 160 644	156 212	811 972	355 858	1 972 616
1995						
Januari	15 723	93 545	12 976	64 927	28 699	158 472
Februari	15 256	111 336	12 336	64 754	27 592	176 090
Mars	16 675	106 449	13 277	65 523	29 952	171 972
April	15 238	80 500	11 519	58 989	26 757	139 489
Maj	18 495	93 579	13 081	63 691	31 576	157 270
Juni	17 797	100 110	13 001	82 961	30 798	183 071
Juli	18 098	82 813	11 816	60 204	29 914	143 017
Augusti	17 514	94 674	12 277	61 736	29 791	156 410
September	16 179	101 020	15 647	62 430	31 826	163 450
Oktober	17 567	107 181	13 620	67 684	31 187	174 865
November	15 872	97 433	13 509	74 774	29 381	172 207
December	15 232	92 004	13 153	84 299	28 385	176 303

Finlands Banks publikationer 1995

Markka & talous

Kvartalstidskrift.

Bank of Finland Bulletin

11 nummer per år (juni–juli dubbelnummer).

Årspanikationer 1995

Årsbok 1994 (separat på finska, svenska och engelska).

Finländska masskuldebrevslån 1994 (på finska, svenska och engelska).

Forskningspublikationer 1995

Serie A, populärvetenskapliga utredningar

A:93

JARMO KARILUOTO Suomen maksutase. Laadintamenetelmät, tiedonhankinta ja vuosien 1975–92 aikasarjat (Finlands betalningsbalans. Sammanställningsmetoder, datainsamling och tidsserier 1975–92)

A:94

JUHANI LAURILA Finnish-Soviet Clearing Trade and Payment System: History and Lessons

Serie E, doktorsavhandlingar och analytiska undersökningar

E:1

JUKKA VESALA Testing for Competition in Banking: Behavioral Evidence from Finland

E:2

JUHA TARKKA Approaches to Deposit Pricing: A Study in the Determination of Deposit Interest and Bank Service Charges; doktorsavhandling

E:3

TIMO TYRVÄINEN Wage Determination, Taxes, and Employment: Evidence from Finland; doktorsavhandling

Diskussionsunderlag

I serien publicerades 37 undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken.

Östekonomiska enhetens översikter

I serien publicerades 9 översikter som utarbetats vid östekonomiska enheten.

Uppgifter för betalningsbalansen

Anvisningar till depositionsbankerna (separat på finska, svenska och engelska).

Anvisningar till företagen (separat på finska, svenska och engelska).

Betalnings-, valuta- och landskoder (separat på finska, svenska och engelska).

Statistikmeddelanden

Finansmarknaden, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska).

Betalningsbalansstatistik, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska).

Investeringsenkät, utkommer halvårsvis (separat på finska och svenska).

Direktinvesteringar i Finlands betalningsbalans, utkommer två gånger om året (separat på finska, svenska och engelska).

Portföljinvesteringar i Finlands betalningsbalans, utkommer kvartalsvis (på finska, svenska och engelska).

Beställningar

Finlands Banks års- och forskningspublikationer finns i bokhandlarna. För officiellt bruk och för forskningsändamål kan publikationer beställas direkt från Finlands Bank, adress Finlands Bank, Dokumenttjänster/adressregistret, PB 160, 00101 Helsingfors, tfn (90) 1831, elektronisk post: X.400: S=PUBLICATIONS;A=MAILNET; P=BOFNET; C=FI, Internet:PUBLICATIONS@BOFNET.MAILNET.FI. Bulletin, tidskriften Markka & talous, diskussionsunderlagen, de östekonomiska översikterna och de avgiftsbelagda statistiska meddelandena samt en förteckning över Finlands Banks publikationer kan beställas från samma adress.

Finlands Banks ledning och organisation vid slutet av 1995

Riksdagens bankfullmäktige

Ordinarie bankfullmäktige

Ilkka Kanerva, ordförande
Matti Puhakka, vice ordförande
Olavi Ala-Nissilä

Kimmo Sasi
Tuulikki Hämäläinen
Mauri Pekkarinen

Johannes Koskinen
Esko Seppänen
Anneli Jäätteenmäki

Direktion

Sirkka Hämäläinen, direktionens ordförande
Allmän ledning och övervakning av bankens verksamhet
Allmänna principer för centralbankspolitiken
Representerande av direktionen
Information
Internationella sekretariatet
Revisionsavdelningen
Utvecklingsenheten

Harri Holkeri, direktionsmedlem
Administrativa avdelningen
Betalningsmedelsförsörjning
(betalningsmedelsavdelningen
och avdelningskontoren)
Databehandlingsavdelningen
Juridiska ärenden
Redovisningsavdelningen
Säkerhet

Kalevi Sorsa, direktionsmedlem
Avdelningen för informationstjänster
Ekonomiska avdelningen
Forskningsavdelningen
Publikations- och språktjänster
Östekonomiska enheten

Esko Ollila, direktionsmedlem
Avdelningen för betalningsrörelser
Budgetering
Finansmarknadsavdelningen
Personalavdelningen
Finansinspektionen, ordförande i direktionen

Matti Vanhala, direktionsmedlem
Avdelningen för marknadsoperationer
Penningpolitiska avdelningen

Direktionens och bankfullmäktiges
sekreterare Heikki T. Hämäläinen

Pentti Koivikko, direktör
Rapportering till bankdirektör Holkeri
Administrativa avdelningen
Betalningsmedelsförsörjning
*Betalningsmedelsavdelningen
*Avdelningskontoren
*Setec Oy, styrelsens ordförande
Personalavdelningen: pensionsbeslut, bostadslån
Samarbetskommittén
Förhandlingarna om avtalet om anställningsvillkoren i Finlands Bank

Finansinspektionen vid Finlands Bank publicerar finansinspektionens organisationsschema.

Avdelningar, byråer, avdelningskontor

Administrativa avd. Urpo Levo	Byrån för administrativa tjänster Anna Posti	Fastighetsbyrån i Vanda Taisto Lehtinen	Tekniska byrån Harri Brandt
Avd. för betalningsrörelser Raimo Hyvärinen	Byrån för finansiella tjänster Mauri Lehtinen	Byrån för korrespondent- banker Jyrki Varstala	Systembyrån Hannu Wiksten
Avd. för informationstjänster Esa Ojanen	Betalningsbalansbyrån Jarmo Nurminen	Biblioteket Merja Alakulppi	Byrån för data- administration Jorma Hilpinen
Avd. för marknadsoperationer Markus Fogelholm	Interventionsbyrån Olli-Pekka Lehmussaari	Investeringsbyrån Oili Wuolle	Planeringsbyrån Anneli Isopuro
Betalningsmedelsavdelningen Antti Heinonen	Systemchef Seppo Eriksson	Utvecklingschef Kyösti Norhoma	Valvchef Kenneth Sainio
Regionbyrå och avdelningskontor	Helsingfors–Vanda Kari Lottanen	Kuopio Pekka Kontinen	Tammerfors Reino Ylönen
	Uleåborg Renne Kurth	Åbo Matti Hagman	
Databehandlingsavd. Pertti Simola	Banktjänster Seija Lomma	Datacenter Kari Helander	Kontorstjänster och interna tjänster Juhani Rapeli
	PC- och telekommunikationstjänster Kari Sipilä	Uppföljningstjänster Matti Ahrenberg	
Ekonomiska avd. Antti Suvanto	Byrån för dataadministration Ilkka Lyytikäinen	Prognosbyrån Martti Lehtonen	Projektbyrån Anne Brunila
Finansmarknadsavd. Kaarlo Jännäri Heikki Koskenkylä* Peter Nyberg* Ralf Pauli*	Byrån för betalningssystem Veikko Saarinen	Strukturbyrån Heikki Solttila stf.	Värdepappers- marknadsbyrån Markku Malkamäki
Forskningsavdelningen Pekka Ilmakunnas Kari Puumanen*			
Penningpolitiska avd. Pentti Pikkarainen	Planeringsbyrån Jarmo Kontulainen	Uppföljningsbyrån Laura Vajanne	
Personalavdelningen Aura Laento Anton Mäkelä*	Byrån för personalärenden Sirpa Ahrenberg		
Publikations- och språktjänster Antero Arimo	Publikationsbyrån Antero Arimo**	Språktjänster Carita Gabrán stf.	
Redovisningsavdelningen Ossi Leppänen	Bokföringsbyrån Tuula Colliander		
Revisionsavdelningen Timo Männistö	Byråchef Anna-Maija Tikkanen		
Östekonomiska enheten Pekka Sutela stf.			

Specialenheter

Information Antti Juusela	Internationella sekretariatet Kjell Peter Söderlund	Juridiska ärenden Arno Lindgren	Ledningens sekreterare Heikki T. Hämäläinen	Säkerhet Jyrki Ahvonen	Utvecklingsenheten Pirkko Pohjoisaho-Aarti
-------------------------------------	---	---	---	----------------------------------	--

* direktionsens rådgivare

** vid sidan av egen tjänst

SETEC OY

Styrelse: Pentti Koivikko, Mauri Jaakonaho, Matti Lehti
Verkställande direktör: Veli Tarvainen
Ledningsgrupp: Veli Tarvainen, Tom Ahlers, Pekka Kariola, Juhani Salovaara,
Kristian Silfverberg, Tapio Yrjönen

FINLANDS BANK

Grundad 1811
Besöksadress: Snellmansplatsen, Helsingfors
Postadress: PB 160, 00101 Helsingfors
Telefon: nationellt nummer (90) 1831
internationellt nummer +358 0 1831
Telex: 121224 SPFB FI
Telefax: 174 872
Telegramadress: SUOMENPANKKI
Elektronisk post: X.400: G=SUOMEN; S=PANKKI; A=MAILNET; P=BOFNET; C=FI
Internet: SUOMEN PANKKI@BOFNET.MAILNET.FI

Avdelningskontor

Kuopio: Puutarhakatu 4, PB 123, 70101 Kuopio, tfn (971) 305 111
Tammerfors: Hämeenkatu 13, PB 325, 33101 Tammerfors, tfn (931) 248 6111
Uleåborg: Kajaaninkatu 8, PB 103, 90101 Uleåborg, tfn (981) 3108 800
Åbo: Slottsgatan 20, PB 373, 20101 Åbo, tfn (921) 232 6066